

Rådmannens forslag

Årsbudsjett 2020

Økonomiplan 2020-2023

Innhold

1	Rådmannens forord.....	4
2	Sammendrag og hovedtrekk	6
3	Organisering og styring.....	11
3.1	Politisk struktur	11
3.2	Administrativ struktur	11
4	Planer og samfunn.....	12
4.1	Kommuneplanens samfunnsdel.....	12
4.1.1	Satsningsområder.....	13
4.1.2	Mål.....	13
4.2	Ny By – Ny Flyplass	15
4.3	Befolkningsutvikling	16
5	Medarbeider og organisasjon	20
5.1	Årsverk.....	20
5.2	Sykefravær.....	20
5.3	Satsningsområder.....	21
5.4	Mål for organisasjonen.....	22
6	Status tjenesteproduksjon	23
6.1	KOSTRA.....	23
6.2	Kommunebarometer	24
7	Rammebetingelser økonomi	26
7.1	Sentrale inntekter.....	26
7.2	Finanser	28
7.3	Overføringer og fondstransaksjoner	29
7.4	Driftstilpasning	30
7.5	Driftsrammer per tjenesteområde.....	31
7.6	Handlingsregler	31
7.6.1	Resultatgrad	32
7.6.2	Fondsgrad	32
7.6.3	Gjeldsgrad.....	33
7.6.4	Belastningsgrad	33
7.6.5	Indeks	33
7.7	Prisforutsetninger.....	34
7.8	Demografikostnader.....	35
8	Investeringer.....	36

8.1	Administrasjon.....	38
8.2	Næring og utvikling	38
8.3	Økonomi og finans	39
8.4	Oppvekst og kultur	39
8.5	Helse og omsorg.....	43
8.6	Utbygging og eiendom	46
8.7	Teknisk.....	48
8.8	Kommunes fellesområde.....	53
8.9	KF/Andre.....	53
9	Tjenesteområder - drift	54
9.1	Administrasjon.....	56
9.1.1	Oppgaver og status.....	56
9.1.2	Satsningsområder	57
9.1.3	Mål.....	57
9.1.4	Driftsbudsjett med endringer	58
9.2	Næring og utvikling	58
9.2.1	Status og oppgaver	59
9.2.2	Satsningsområder.....	59
9.2.3	Mål.....	60
9.2.4	Driftsbudsjett med endringer	61
9.3	Økonomi og finans	61
9.3.1	Oppgaver og status.....	62
9.3.2	Satsningsområder.....	62
9.3.3	Mål.....	63
9.3.4	Driftsbudsjett med endringer	63
9.4	Oppvekst og kultur	64
9.4.1	Oppgaver og status.....	64
9.4.2	Satsningsområder.....	67
9.4.3	Mål.....	68
9.4.4	Driftsbudsjett med endringer	69
9.5	Helse og omsorg.....	69
9.5.1	Oppgaver og status.....	70
9.5.2	Satsningsområder	75
9.5.3	Mål.....	77
9.5.4	Driftsbudsjett med endringer	77
9.6	Utbygging og eiendom	78

9.6.1	Oppgaver og status.....	78
9.6.2	Satsningsområder.....	79
9.6.3	Mål.....	80
9.6.4	Driftsbudsjett med endringer.....	80
9.7	Teknisk.....	80
9.7.1	Oppgaver og status.....	81
9.7.2	Satsningsområder.....	82
9.7.3	Driftsbudsjett med endringer.....	83
9.7.4	Kommunale gebyrer	84
9.8	Kommunens fellesområde	85
9.8.1	Driftsbudsjett med endringer.....	87
10	Vedlegg.....	88
10.1	Økonomiske oversikter.....	88
10.1.1	Budsjettskjema 1A.....	88
10.1.2	Budsjettskjema 2A.....	88
10.1.3	Økonomisk oversikt – drift	89
10.1.4	Økonomisk oversikt – investering	90
10.1.5	Anskaffelse og anvendelse av midler	91
10.2	Prisliste 2020	92
10.2.1	Administrasjonsavdelingen	92
10.2.2	Oppvekst- og kulturavdelingen	92
10.2.3	Helse- og omsorgsavdelingen.....	96
10.2.4	Teknisk avdeling	98
10.2.5	Bodø kirkelige fellesråd	101
10.3	Avtaler og tilskudd.....	102
10.4	Spesifisering av tiltak.....	104
10.4.1	Spesifiserte endringer Administrasjon	104
10.4.2	Spesifiserte endringer Økonomi og finans	104
10.4.3	Spesifiserte endringer Næring og utvikling	104
10.4.4	Spesifiserte endringer Oppvekst og kultur.....	104
10.4.5	Spesifiserte endringer Helse og omsorg.....	107
10.4.6	Spesifiserte endringer Utbygging og eiendom	110
10.4.7	Spesifiserte endringer Teknisk	113
10.5	Uprioriterte investeringer	115
10.6	Overføring til ikke kommunale barnehager	117

1 Rådmannens forord

Rådmannen legger med dette fram budsjett og økonomiplan for 2020-2023, med hovedtrendene:

1. Bodø kommune leverer gode faglige resultater; noe kommunebarometer, ulike nasjonale «kåringer» og faglig oppmerksomhet på mange områder viser. Store satsinger rundt blant annet europeisk kulturhovedstad 2024, smart by, ny bydel og ny flyplass, heltidskultur, lærlingesatsing, samfunns og byutvikling, økt vedlikehold og satsinger i skole og velferd er alle gitt internasjonal og nasjonal oppmerksomhet.
2. Samtidig innebærer slik stor aktivitet, økte behov og store ambisjoner kombinert med reduksjon/kutt i inntektene, samt statlige overføringer lavere enn forventet, betydelige utfordringer rundt budsjettssalderingen. Dette var gjeldene for ØP 2019-2022, men er ytterligere forsterket for ØP 2020 – 2023.
3. Salderingsbehovet er i 2020 beregnet til 342 mill. kr. Dette løses gjennom bruk av minimumsavdrag (121 mill. kr), stillingsreduksjon/ bruk av stillingsstopp (80 mill. kr), bruk av premiefond (60 mill. kr) og innsparing/ effektivisering av drifta (80 mill. kr). *Dette er ikke bærekraftig over tid.*
4. Analyse av kommunens økonomiske situasjon (ved hjelp av Agenda Kaupang) viser potensiale for driftstilpasning i tråd med de skisserte behov.
5. Rådmannen legger fram en saldert ØP 2020 - 2023, men annonserer også et *sterkt behov for å få bedre driftstilpasning for på sikt å få nødvendig økonomisk handlefrihet.*

Dette arbeidet med driftstilpasning er påbegynt, blant annet gjennom analysen gjort av Agenda Kaupang, samt den rapporten (med partssammensatte arbeidsgrupper) som rådmannen har gjort. Men hovedgrepene med realisering må gjøres i økonomiplanperioden 2020- 2023.

Driftsbudsjettet for 2020 er på cirka 4,73 mrd. kr, og investeringsplanen for 2020 er på cirka 1,52 mrd. kr; inkl. startlån, lån til vann og avløp og godkjente låneopptak for de kommunale foretakene. For økonomiplanperioden er brutto investeringsplan samlet på hele 3,78 mrd. kr, og av dette utgjør låneopptak i perioden 2,76 mrd. kr (73%). *Rådmannen vil i mars 2020 legge fram en sak der investeringsbudsjettet drøftes nærmere; inkl. konsekvenser ved å utsette noen investeringstiltak.*

Bystyret har i juni 2019 fastsatt økonomiske handlingsregler for den økonomiske utviklingen framover. Og dessverre må rådmannen konstatere at utviklingen i handlingsreglene ikke er positiv.

- Beregnet resultatgrad er negativ fordi kommunen bruker avdragsutsettelse og bruk av premiefondet for å saldere budsjettet. Dette er stikk i strid med statens anbefalinger og vedtatte krav.
- Gjeldsgraden øker og blir liggende høyt i hele ØP-perioden som følge av en ambisiøs investeringsplan. Dette viser at de fleste kommunale prosjekter finansieres med lånemidler, og at frie inntekter i økende grad må brukes til å betjene renter og avdrag.
- Fondsgraden forverrer seg i 2020 og blir langt lavere enn kravet. Dette betyr at kommunen ikke setter av nok midler på disposisjonsfond som buffer mot uforutsette hendelser.
- Belastningsgraden viser at kommunen bruker mere av frie midler til å betjene renter og avdrag i perioden.

Kommunene har ansvar for å sikre et godt velferdstilbud; det vil si bygge og drive barnehager, skole, primærhelsetjenester, pleie- og omsorgstjenester og barnevern. I tillegg dekker kommunesektoren vesentlige tilbud og tjenester for kommunene innen teknisk sektor, eiendomsforvaltning, kultur/

idrett, næring, planlegging/ samfunnsutvikling og en rekke forvaltningsområder. Dette arbeidet skal utføres av en effektiv administrasjon med fokus på god personalforvaltning og god økonomistyring.

Den økonomiske virksomheten i kommunesektoren styres i første rekke ved de inntektsrammene som Stortinget fastsetter. Kommunen har selv ansvar for å tilpasse sin ressursbruk og tjeneste-produksjon til de fastsatte inntektsrammene, gitt gjeldende lover og regelverk. I statsbudsjettet presiseres det at dette innebærer at kommunen må foreta nødvendige prioriteringer mellom ulike oppgaver og utnytte ressursene effektivt. Samtidig har staten et overordnet ansvar for at det er samsvar mellom de oppgaver som kommunene pålegges og de ressurser som gjøres tilgjengelige.

Rådmannen vil også peke på noen av de demografiske utfordringene som også er til stede for Bodø.

Nordland og Nord-Norge preges generelt av nedgang i folketallet. Så langt er Bodø av de få steder i nord som skiller seg positivt ut med fortsatt befolkningsvekst. Men det er noen «mørke skyer»; blant annet har fødselsoverskuddet de to siste årene falt kraftig i 2018 og i 2019. I tillegg er innvandringen sterkt fallende, noe som påvirker folketallsutviklingen framover. Så selv om befolkningsutviklingen generelt er positiv i Bodø, ser vi at andelen unger synker, noe som blant annet vil påvirke barnehager og skoler.

Kommuner og fylkeskommuner finansieres i hovedsak av skatteinntekter, bevilgninger over statsbudsjettet og gebyrer (brukerbetaling). Bevilgningene over statsbudsjettet gis dels som rammetilskudd, dels som øremerkede tilskudd. Skatteinntektene og rammetilskuddet fra staten omtales som frie midler, ettersom kommunene og fylkeskommunene fritt kan disponere over dem så lenge lovpålagte oppgaver blir gjennomført på en forsvarlig måte. Øremerkede tilskudd er bundet til særskilte formål. Gebyrene er innbyggernes egenbetaling for spesifikke tjenester. De frie inntektene anslås å utgjøre vel 70 prosent av kommunesektorens samlede inntekter i 2020.

Rammen for sektorene er vedtatt av bystyret; gjennom vedtak i Perspektivmelding 2020-2030.

Rammene er justert i ettertid basert på vedtak i behandlingen av tertialrapport 2, samt statsbudsjettet 2020. Med bakgrunn av foreliggende dokumentasjon; blant annet gjennom revidert nasjonalbudsjett og vedtaket i Perspektivmeldingen sendte rådmannen ut sitt budsjetttrunkskriv, der det ble bedt om fortsatt fokus på eierskap til budsjett og økonomiplan av alle ansatte og avdelinger, harmonisering av prosess og sluttprodukt internt i kommunen, og fokus på mål og resultater; det vil si hva vi ønsker å oppå gjennom et driftsbudsjett på 4,73 mrd. kr.

Utarbeiding og saldering av budsjett har vært svært krevende også i år. De økonomiske utfordringene er betydelige for 2020 og årene framover; der vi har betydelige utfordringer i å tilpasse utgifter i forhold til inntekter. Rådmannen minner her om at kommunens inntekspotensial er begrenset ut over de statlige overføringene. I tillegg ligger inne betydelige kutt i kommunenes mulighet til eiendomsskatt; blant annet gjennom statsbudsjettets signaler om 30% reduksjonsfaktor. Rådmannen har lagt inn dette, men har også utredet ulike alternativer for fremtidig beregning av eiendomsskatt i Bodø kommune. Potensialet i eiendomsskatten er ikke utnyttet, men her har bystyret heller ønsket/ vedtatt å ta ned inntektene enn å øke. I tillegg er det begrensede muligheter i å øke kommunale avgifter. Dette kombinert med ønske fra avdelingene om økt tjenestebehov, samt politiske vedtak om økt tjenestetilbud uten inndekning, gjør at rådmannen i 2020 har lagt inn betydelige kutt/ effektiviseringer i avdelingene, foreslår stillingsstopp, bruker minimumsavdrag, og bruker midler fra disposisjonsfondet.

Den prosessen for økonomitilpasning som ble startet i 2019 med gjennomgang av kommunens økonomi ved hjelp av Agenda Kaupang, og arbeid med tiltak etter dette vil videreføres i 2020. En slik prosess vil selvsagt bli forankret grundig i hele organisasjonen; og selvsagt vil politikerne bli orientert og invitert til politisk debatt og til å fatte nødvendige vedtak.

2 Sammendrag og hovedtrekk

Generelt

Arbeidet med økonomiplan 2020-2023 har pågått gjennom store deler av 2019. Utgangspunktet har vært bystyrets budsjett i PS 18/180 *Budsjett 2019 og økonomiplan 2019 - 2022*, punkt 9:

«Kommunal drift må tilpasses tilgjengelige økonomiske ramme. Rådmannen legger fram en sak som gir bystyret beslutningsgrunnlag til å velge de områder som skal gjennomgås og foreslått justert.»

Behovet for driftstilpasning ble i rådmannens forslag til budsjett 2019 beregnet som følger:

	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Behov for driftstilpasning	0	186,3	242,8	235,9

Tabell 1: Vedtatte behov for driftstilpasning i Økonomiplan 2019-2022. Tall i mill. kr.

Dette behovet for driftstilpasning var beregnet for å oppnå balanse i fremtidige år. I henhold til handlingsreglene vedtatt av bystyret skal kommunen ha et årlig driftsresultat på om lag 70 mill. kr. Totalt tilpasningsbeløp ble dermed beregnet til 300 mill. kr, og rammene var at tilpasningen måtte gjennomføres i løpet av økonomiplanperioden.

Arbeidet med denne driftstilpasningen har pågått fra februar og frem til medio juni, med involvering av ansatte og tillitsvalgte. Som resultat av dette er det utarbeidet en mulighetsstudie som skisserer mulige driftstiltak på til sammen cirka 320 mill. kr. Formålet er at bystyret kan vurdere disse tiltakene i sitt videre arbeid med budsjettet.

Basert på mulighetsstudiet og det påfølgende arbeidet med budsjettet er effektiviseringskravene fordelt på avdelingene slik i dette forslaget til økonomiplan:

Fordelte innsparingskrav	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Administrasjon*	-2,4	-3,5	-8,1	-11,4
Oppvekst og kultur	-30,9	-50,2	-88,9	-115,9
Helse og omsorg	-35,8	-58,1	-102,8	-134,9
Utbygging og Eiendom	-1,7	-3,6	-5,7	-7,5
Teknisk	-7,9	-9,1	-13,6	-16,8
Toppledelse	-1,3	-2,6	-2,6	-2,6
Salten Brann		-2,9	-8,3	-10,8
Sum	-80	-130	-230	-300

Tabell 2: Fordelte innsparingskrav i rådmannens forslag til økonomiplan. * Gjelder alle administrative avdelinger. Tall i millioner kroner.

Enkelte av de foreslåtte tiltakene er allerede innarbeidet i rådmannens forslag til økonomiplan.

Grunnlaget for forslaget til økonomiplan 2020 - 2023 er vedtatt budsjett 2019 og økonomiplan 2019 – 2022 oppdatert med vedtak fattet i løpet av 2019, nye beregninger for felles inntekter og utgifter for 2020 (eksempelvis rente på lån, nye avdrag, nye avtaler mfl) og innmeldte behov for tjenesteøkning/justering.

Økonomiplanen synliggjør at omfanget av kommunens tjenesteproduksjon er betydelig høyere enn det staten legger til grunn i sine overføringer. Frie inntekter beregnet i statsbudsjettet 2020 er ikke tilstrekkelig for å dekke ordinær lønns- og prisvekst. I likhet med tidligere år legger regjeringen opp til at kommuner utnytter sitt effektiviseringspotensial, og forutsetter en årlig effektivisering på 0,5%.

For å sikre fremtidig økonomisk bærekraft for Bodø kommune og gode velferdstjenester for innbyggerne vil det være behov for ytterligere driftstilpasning fremover.

Bodø har ambisjon om å være en fremoverlent, innovativ og effektiv organisasjon med godt handlingsrom for utviklingsprosjekter og et godt tjenestetilbud. I denne økonomiplanen har rådmannen vernet om utviklingsprosjekter som Ny by-ny flyplass, Bodø europeisk kulturhovedstad, og Smarte satsinger.

I Nasjonal transportplan 2018-2029 inngår flytting av Bodø lufthavn og frigjøring av store arealer til byutvikling. Det er her lagt til grunn at finansieringen skal deles mellom staten, Avinor og lokale myndigheter gjennom fremtidig avkastning fra utvikling av eiendommen.

Regjeringen har skissert en løsning for lokal finansiering som er innenfor kommunelovens bestemmelser. Dette innebærer at samlet lokal finansiering anses som en investering som kan finansieres med egenkapital, lån og salg av eiendeler.

Den lokale finansieringen er knyttet til erverv av eiendom og bidrag fra Avinor for å flytte lufthavnen. Dette vil måtte realiseres i årene fremover/ved overtakelse av areal. Konsekvensene må derfor innarbeides i kommende økonomiplanperioder.

Saldering av økonomiplanen

Saldering av økonomiplanen	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Frie midler	-83	-65	-73	-86
Behov for driftstilpasning ØP 2019-2022	186	243	236	236
Vedtatt i løpet av 2019	8	8	8	8
Lønns- og prisvekst (inkl pensjon)	150	140	150	145
Justering av kommunens felles utgifter	21	15	26	63
Nye registrerte behov i tjenestene	59	69	79	84
Sum salderingsbehov	342	410	425	450
<i>Engangstiltak</i>				
Minimumsavdrag	-121			
Bruk av premiefond*	-60			
Behov for rammereduksjon	160	410	425	450
<i>Fordeling innsparingskrav</i>				
Innsparingskrav til avdelingene (jf. tabell 2)	-80	-130	-230	-300
Stillingsreduksjon	-80	-80	-80	-80
Krav til ytterligere driftstilpasning	0	200	115	70

Tabell 3: Saldering av økonomiplan 2020-2023. * Forslaget innebærer en økning i bruken av premiefond med 60 mill. kr, fra 32. mill. kr til 92 mill. kr. Tall i millioner kroner.

Rådmannen har i dette dokumentet måttet håndtere behov for nye midler på 342 mill. kr i 2020, økende til 450 mill. kr i 2023. Tilgangen på frie midler er betydelig lavere, fra 83 mill. kr i 2020 til 86 mill. kr i 2023.

Rådmannen har hatt fokus på å saldere budsjett 2020 som tilsvarer økonomiplanens første år og som er forpliktende. Salderingen er inntil videre foretatt ved bruk av avdragsutsettelse og fondsmidler, til sammen 181 mill. kr. Utover dette har rådmannen beordret sin organisasjon en driftstilpasning på ytterligere 160 mill. kr. Halvparten av dette er fordelt mellom avdelingene etter fordelingsnøkkel brukt i Driftstilpasningsprosjektet og mulighetsstudiet. De øvrige 80 mill. vil organisasjonen måtte ta ved å redusere antall stillinger, fortrinnsvis gjennom naturlig avgang. Rådmannen har diskutert utfordringer med tillitsvalgte og det er allerede kommet forslag på hvordan arbeidet kan startes opp. Rådmannen erkjenner at arbeidet med stillingsreduksjon vil bli svært krevende, men nødvendig for å oppnå økonomisk handlingsrom for å håndtere fremtidige oppgaver.

Langsiktig bærekraft

Ny kommunelov har tredd i kraft 3. oktober. Et sentralt moment i den nye loven er tydeliggjøring av kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt. «Økonomiforvaltningen skal ha bestemmelser som stiller overordnede krav til styring og forvaltning av kommunens virksomhet og økonomi over tid», heter det i loven. Dette innebærer blant annet å lovfeste krav om at alle kommuner skal bruke finansielle måltall i økonomistyringen. Bodø kommune har i flere år hatt økonomiske handlingsregler, som oppfyller den nye kommunelovens krav til finansielle måltall. For å imøtekomme kommunelovens krav vil rådmannen i alle sine dokumenter vektlegge dette sterkere.

Tabellen under viser vedtatt målsetting og hva som foreslås i dette økonomiplanforslaget:

Handlingsregler	Målsetting	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Indeks	100	91,3	87,0	85,1	84,5	84,3
Resultatgrad	1,75 %	-1,4 %	-2,4 %	-0,3 %	-0,2 %	-0,1 %
Gjeldsgrad	85 %	110,9 %	122,1 %	130,6 %	132,6 %	133,2 %
Fondsgrad	3,0 %	4,2 %	1,3 %	1,3 %	1,2 %	1,3 %
Belastningsgrad	11,0 %	6,2 %	7,7 %	11,4 %	11,8 %	12,2 %

Tabell 4: Beregnede handlingsregler og indeks i økonomiplanperioden.

Indeks: Indeksen er kombinasjonen av handlingsreglene som viser hvilken tilstand kommuneøkonomien er i. Eksempelvis kan en kommune med en høy resultatgrad takle en økning i gjeldsgrad, mens en annen kommune med høy fondsgrad kan takle flere år med underskudd. Tilnærmingen innebærer at en indeks på 100 tilsvarer en sunn kommuneøkonomi. Handlingsreglene som nevnt over viser at kommunens økonomi forverres i økonomiplanperioden. Den vektete indeksen går fra et resultat på 91,3 til å havne helt nede på 84,3 i slutten av perioden. Forverringen skyldes en kombinasjon av voksende gjeld og høyere renter, samt utfordringen med å komme i et positivt driftsresultat.

Resultatgrad (netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekt) skal være på minimum 1,75%. Resultatgrad er en av de viktigste indikatorer på kommunens økonomiske sunnhet og bæreevne. Den viser hvor mye kommunen har til disposisjon for eksempel til fondsavsetning (sparing) samt egenbidrag til finansiering av investeringer med mere.

Oversikten viser at beregnet resultatgrad forventes å være negativ i hele økonomiplanperioden. Dette betyr at kommunen bruker av fondsmidler for å saldere budsjettet, noe som strider mot statlig anbefaling og bystyrets eget vedtak. Rådmannen gjør oppmerksom på at resultatgraden er beregnet som om driftstilpasning allerede er innfridd. I praksis betyr det at resultatet er svakere enn tallene gir inntrykk av.

Gjeldsgrad viser lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter. Statens anbefaling er 75 % for hele låneporteføljen, Bodø kommune har satt målet til 85 %. Hvis ikke investeringsnivået i den kommende økonomiplanperioden reduseres vil gjeldsporteføljen øke til 133,2 % av brutto driftsinntekter i 2023. Det er en økning i forhold til 2019 på 22,3 %. Dette er ikke mulig å finansiere med dagens inntekter. Selv om bystyret finner midler til å betjene renter og avdrag vil det ikke være midler til aktivitet i nye bygg eller finansiere drift som følger av investeringene. Rådmannen foreslår derfor en gjennomgang og revurdering av kommunens investeringsplan med tanke på å gjenopprette økonomisk handlefrihet i kommunen. Dette vil bli fremmet som egen sak for bystyret i mars 2020.

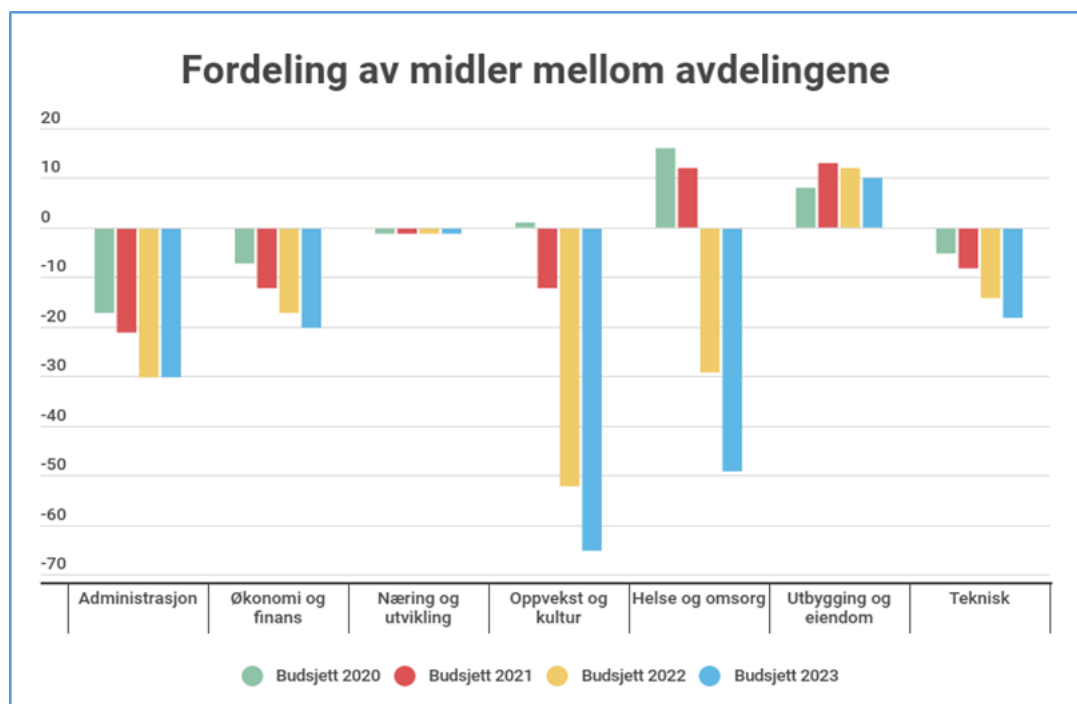
Fondsgrad (andel av ubundne driftsfond i forhold til brutto driftsinntekter) er også lavere enn vedtatt nivå. Nivået på disposisjonsfond avhenger av om kommunen klarer å oppnå en tilstrekkelig positiv resultatgrad. Fondsgrad er et mål på nivået på disposisjonsfondet over tid slik at Bodø kommune kan:

- Ha en buffer mot uforutsette hendelser.
- Sikkerhet mot plutselige renteøkninger.
- Handlefrihet til å gripe de muligheter som byr seg.
- Egenkapital til fremtidige investeringer

Slik det framkommer av denne økonomiplanen vil kommunen ikke klare å sette av midler til disposisjonsfond, slik at kommunen kan øke sin buffer mot uforutsette hendelser.

Belastningsgrad er renter og avdrag i forhold til brutto driftsinntekter. Vedtatt mål for Bodø kommune er 11 %. Kommunen vil bruke mer av frie midler til å betjene renter og avdrag i kommende økonomiplan. Årsaken til at 2020 kommer så bra ut er avdragsutsettelse på rundt 121 mill. kr. Dersom kommunens inntekter ikke kan økes, må kommunen bruke mindre inntekter til direkte tjenesteproduksjon. Rådmannens anbefaling er å redusere investeringsnivået for å redusere lånekostnadene.

Rådmannens forslag til fordeling av nye midler mellom kommunens avdelinger

Figur 1: Fordeling av midler til avdelingene i økonomiplanperioden. Tall i millioner kroner.

Diagrammet ovenfor viser fordeling av nye midler mellom avdelingene i økonomiplanperioden, eksklusive pris- og lønnsvekst. De alle fleste avdelingene vil få lavere ramme i de neste 4 år. Dette er i tråd med tidligere vedtak om redusert drift, spesielt innenfor stab- og støttefunksjoner. Det er kun utbyggings- og eiendomsavdelingen som får økt sine budsjetter i hele perioden. Dette er i tråd med vedtaket om å redusere vedlikeholdsetterslep på kommunale bygg.

Forslag til videre arbeid med driftstilpasningen

Økonomiplanen bærer preg av stort behov for driftstilpasning. Kommunens inntektsgrunnlag er redusert i løpet av de to siste år bl. a ved reduksjon i eiendomsskatt, mens nivået på tjenesteproduksjonen er uendret. Bodø kommune har i de siste årene fått mer inntekter gjennom økt skatt. Disse er i stor grad brukt på å enten opprettholde eller øke tjenesteproduksjon og i mindre grad satt av på fond. Kommunens skattenivå budsjetteres i 2020 på 96% av gjennomsnittet, mens dette tidligere har vært på mellom 93 og 94 %.

Effektiviseringskrav vedtatt i økonomiplan 2019-2020 vil ta 4 år å effektivisere, mens ubalanse mellom inntekter og kostnader oppstår allerede fra 2020. Dette innebærer at rådmannen midlertidig må finansiere tiltakene i påvente av å få utredet langsiktige tiltak som gir effekt på sikt. Dette tærer på kommunens sparte midler som i løpet av 2020 og 2021 vil bli tømt dersom det ikke gjøres store driftsendringer. Budsjettert nettodriftsresultat er negativt og gir ikke muligheter for fondsbygging.

Rådmannens organisasjon har utarbeidet tiltak for reduksjon av drift. Noen av tiltakene er innarbeidet i dette økonomiplanforslaget. Blant annet har rådmannen ambisjon om å redusere sin stab med 2 toppledere og 3 mellomledere fra 2020.

Rådmannen anbefaler videre at bystyret tar en gjennomgang av investeringsplan og vurderer muligheten for å redusere investeringsnivået for å få mindre økonomisk belastning på drift. For å gi folkevalgte tilstrekkelig beslutningsgrunnlag vil det i bystyremøtet i mars bli lagt frem en sak som synliggjør mulighetsrommet og konsekvenser for drift dersom vedtatte investeringsprosjekter utsettes eller skyves ut i tid.

Behovet for driftstilpasningen i dette dokumentet øker utover det som er vedtatt i økonomiplan 2019- 2022. Dette skyldes økt behov tjenesteyting og for få inntekter for å finansiere disse.

Driftstilpasning i økonomiplan 2020-2023 er beregnet slik:

	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Behov for driftstilpasning	0	200	115	70

Tabell 5: Behov for driftstilpasning i økonomiplan 2020-2023. Restbehov etter at fordelte innsparingskrav er løst. Beløp i millioner kroner.

I 2020 er behovet for driftstilpasning løst ved å bruke engangstiltak, samt å fordele innsparingstiltak til avdelingene. Som vi ser av tabellen over, så er det et restbehov for driftstilpasning i årene 2021-2023. Dette kommer som følge av at tidligere effektiviseringskrav ikke er løst, samt at fordelte innsparinger trappes opp i perioden.

Restbehovet for driftstilpasning forutsetter at de fordelte innsparingskravene til avdelingene (i størrelsesorden 300 mill. kr i 2023) blir løst etter plan. For 2023 må dermed driften ytterligere tilpasses med 70 mill. kr.

3 Organisering og styring

Bodø kommune har formannskapsmodellen som politisk styringssystem. Dette er hovedmodellen i kommuneloven, og innebærer at formannskapet velges av kommunestyret etter partienes forholdsvis representasjon i bystyret. I formannskapsmodellen er rådmannen leder for administrasjonen og innstiller i saker som fremmes til politisk behandling.

3.1 Politisk struktur

Det er 39 representanter fordelt på ni politiske partier i bystyret. Disse er: Arbeiderpartiet (11), Høyre (10), Fremskrittspartiet (4), Senterpartiet (4), Rødt (3), Venstre (2), Miljøpartiet De Grønne (2), Sosialistisk venstreparti (2) og Kristelig folkeparti (1).

Bystyret er øverste politiske organ, og fatter vedtak på vegne av kommunen, så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak.

Formannskapet er driftsstyre, og gir sin innstilling til budsjett og økonomiplan.

Bodø kommune har tre utvalg som forbereder og innstiller saker som behandles av bystyret:

- Samfunnsutvalget
- Velferdsutvalget
- Plan- og miljøutvalget

Kontrollutvalget og klagenemnda er lovpålagte organer. Det samme er Eldrerådet, råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Bodø Ungdomsråd. I tillegg til de lovpålagte rådene har Bodø kommune også råd for psykisk helse og rus, samt flerkulturelt råd.

Kommunen har også følgende kommunedelsutvalg som også har status som rådgivende organer; Tverlandet, Saltstraumen, Skjerstad, Væran og Kjerringøy og Norsia kommunedelsutvalg.

3.2 Administrativ struktur

Bodø kommune er administrativt organisert i en firenivåmodell med fire formelle beslutningsnivåer: Rådmannen, kommunaldirektørene, områdelederne og virksomhetslederne.

Rådmannen er kommunens øverste administrative leder og er ansvarlig for saksutredninger for folkevalgte organer og iverksettelse av politiske vedtak. Rådmannens ansvar og myndighet er nærmere beskrevet i delegeringsreglementet som er vedtatt av kommunestyret.

Kommunaldirektørene på fullmaktsnivå 2 er ansvarlig for sine virksomheter innen rammen av de fullmakter som er delegert fra rådmannen. Det innebærer at områdelederne og virksomhetslederne har myndighet til å sikre enhetenes drift, både når det gjelder faglige, økonomiske, personalmessige og organisatoriske forhold.

4 Planer og samfunn

Plan- og styringssystemet skal ivareta de folkevalgtes ansvar for strategisk styring og prioriteringer, og rådmannens ansvar for å iverksette politiske vedtak og styringssignaler. Plansystemet består av kommunens overordnede politisk vedtatte planer som skal sikre at politiske mål og prioriteringer blir gjennomført.

Kommuneplanen m/arealdel er kommunenes viktigste verktøy for å legge til rette for ønsket samfunnsutvikling, arealforvaltning og tjenesteproduksjon. Kommuneplanens samfunnsdel skal inneholde mål og strategier for å nå målene. Tiltak for gjennomføring utvikles i hovedsak gjennom tema- og fagplaner. Det er dessuten viktig at de strategiske valgene og satsingsområdene i samfunnsdelen blir synliggjort i økonomiplanen, slik at det fremgår hvordan prioriteringer i samfunnsdelen er følges opp når en leser handlingsdel med økonomiplan.

I et rullerende kommunalt plansystem vil det løpe to «planhjul» – årshjulet og fireårshjulet. Hvert fjerde år tar kommunestyret stilling til om kommuneplanen skal revideres. Denne rulleringen av kommuneplanen kalles ofte fireårshjulet. Den kommunale planstrategien utgjør derved navet i det fireårige planhjulet. I tillegg løper årshjulet med årlig rullering av handlingsdel med økonomiplan, årsbudsjett og rapportering gjennom årsmelding/regnskap. Bodø kommune utarbeider årlig en perspektivanalyse i forbindelse med oppstart av budsjettarbeidet.

Perspektivanalysen skal analysere de økonomiske rammebetingelser og påpeke konsekvenser i et langsiktig perspektiv. Perspektivanalysen skal belyse langsiktige konsekvenser av vedtatte planer og bidra til å oppnå økonomiske målsettinger, bærekraftig kommuneøkonomi og politisk handlefrihet.

Kommunens økonomiplan skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver for kommunens virksomhet. I Bodø kommune innarbeides økonomiplanen og årsbudsjettet i rådmannens forslag. Rådmannens forslag inneholder økonomiske rammer, mål og planlagte aktiviteter for kommende fireårsperiode.

4.1 Kommuneplanens samfunnsdel

I Bodø kommune sin samfunnsplan for perioden 2018-2030 har kommunen definert dette som sin visjon:

BODØ 2030 - ATTRAKTIV HOVEDSTAD I NORD

Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 skal være bodøsamfunnets felles, overordnede og helhetlige plan. Kommuneplanen inneholder langsiktige mål og innsatsområder for kommunesamfunnet, og for kommunen som organisasjon.

Bodø har utviklet seg og vokst mye de siste årene, og i 2016 ble Bodø kåret til Norges mest attraktive by. Bodø har mange identiteter og merkelapper som beskriver hvem vi er. Byen og kommunen er i stadig utvikling, og endringer i rammebetingelser og omgivelser har betydning for i hvilken retning vi beveger oss.

Gjennom å samles om en felles forståelse av hva samfunnet vårt er, og hva det skal være fremover, kan vi jobbe målrettet mot dette i ulike sammenhenger. Planen fokuserer på hva «vi» skal utrette i fellesskap. Den er ikke målet i seg selv, men det er gjennom denne kan vi skape en retning.

Basert på denne visjonen har det blitt utarbeidet følgende tre hovedmål for kommunen:

Bodø - menneske i sentrum. Folk skaper byen. Trivsel, trygghet og inkludering skal ligge til grunn.

Bodø - smart og grønn. Utvikling av en kompakt by og lokalsamfunn der nye løsninger skaper attraktive bo- og levekår, innenfor rammen av klima- og miljøhensyn.

Bodø - Motor i nord. Bodø skal være i førersete for relasjonsbygging, og nærings- og samfunnsutvikling i nordområdene.

4.1.1 Satsningsområder

For å nå kommunens visjon og hovedmål, er følgende 8 satsningsområder definert:

1. **Samskaping.** I Bodø skal vi legge til rette for nye kreative løsninger, økt trivsel, reell involvering og mening for innbyggerne.

2. **Livsfaser.** I barne- og ungdomsårene er foresatte, barnehage og skole sentrale, mens i voksenlivet er trygghet for barna, bolig og arbeid viktig. Alderdommen preges av livet som er levd, de sosiale relasjoner som er bygget, livets opp- og nedturer og helsesituasjon.

3. **Folkehelse og mangfold.** Befolkningens helse er en av de viktigste ressursene i lokalsamfunnet. God helse oppnår man gjennom å mestre og tilpasse seg livets uunngåelige vanskeligheter og hverdagens krav.

4. **Bærekraftig byutvikling.** Satsningsområdet bærekraftig byutvikling, gir rammer for en kompakt og grønn arealbruk i hele kommunen.

5. **Kulturbyen Bodø.** Bodø satser på å ta kulturutfordringer i et europeisk perspektiv, samtidig som vi skal være en inspirerende og kompetent arrangør og tilrettelegger med regionalt utgangspunkt.

6. **Kompetanse og innovasjon.** Hvor trenger bodøsamfunnet å styrke seg på kunnskap og kompetanse for å kunne realisere mulighetene i byens store utviklingsprosjekter? Hvilke konkurransefortrinn kan vi utnytte i enda større grad gjennom satsing på innovasjon.

7. **Vekstkraft og regional utvikling.** Bodø skal gjennom samskaping mellom kompetansemiljøene og gjennom store utviklingsprosjekter, være regional vekstmotor, og innovasjons- og kompetansesenter i landsdelen.

8. **Sikkerhet og beredskap.** Det går en rød tråd fra Nyholms Skandse fra 1812 og de moderne sikkerhets- og beredskapsinstitusjonene vi ser i Bodø i dag.

4.1.2 Mål

For alle de 8 satsningsområdene har kommunen utarbeidet flere delmål.

Delmål – Samskaping:

1. Bodø kommune skal i alle sektorene legge til rette for økt grad av involvering og samskaping, og at brukere av tjenester og innbyggere generelt skal føle seg mer inkludert.
2. Nye metoder for borgerinvolvering og brukermedvirkning skal utvikles og tas i bruk.
3. Vi skal ha et levende og mangfoldig frivilligsamarbeid.

Delmål – Livsfaser:

1. Alle skal oppleve sosial tilhørighet, mestring og trivsel ut fra egne forutsetninger og på ulike

arenaer/møteplasser. Vi skal bidra til å hindre utenforskap.

2. Vi skal arbeide for tidlig innsats, tverrfaglig tilnærming og god samhandling som bærende prinsipper i alle tjenesteområdene.
3. Bodø skal være aldersvennlig kommune.
4. Vi skal ha rett tjeneste til rett tid, av riktig kompetanse.
5. I Bodø kommune skal vi jobbe for å legge til rette for heltidskultur i tjenestene.
6. Bodø kommune skal legge til rette for et godt boligtilbud til varierte behov.

Delmål - Folkehelse og mangfold:

1. Det skal tilrettelegges for en sosial og fysisk aktiv hverdag for alle i nærmiljøet
2. Bodø kommune skal legge til rette for et forutsigbart samarbeid med frivillig sektor.
3. Samarbeid på helsefremmende arbeid i barnehage og skole bidrar til god helse, trivsel, læring og gode holdninger for barn, elever og ansatte.
4. Videreutvikle og synliggjøre samisk tilstedeværelse og kultur.
5. Tilflyttere og innvandrere inkluderes slik at de blir aktive samfunnsdeltakere og kommer seg raskt i jobb.
6. Gode levekår med like muligheter for alle, uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, religion eller livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet.

Delmål - Bærekraftig byutvikling:

1. Det skal være mulig å leve og bo godt i hele kommunen.
2. Kommunedelplanen for ny bydel skal legge til rette for bærekraftig byutvikling for framtida i Bodø. Det er et mål at 20 prosent av de nye boligene realiseres som en solidarisk boligbygging med prisregulerte boliger.
3. Næringsarealer skal tilrettelegges og utvikles ut fra prinsippet om rett næring på rett sted. Grunnlaget for næringer som bruker naturen skal ivaretas og sikres.
4. Det skal bygges nok boliger, og boligene skal være gode og tilrettelagt ulike livsfaser og behov. Alle boliger skal ligge i nærheten av gode byrom og rekreasjonsområder som er attraktive, og holder høy standard.
5. Det skal være fokus på fremtidsrettet infrastruktur og mobilitetsløsninger. Løsninger for fotgjengere, syklistene og kollektivtrafikk skal prioriteres foran privatbilisme, og trygg skolevei skal prioriteres aller høyest.
6. Bodø sentrum skal styrkes som senter for handel, tjenester og opplevelser.

Delmål - Kulturbyen Bodø:

1. Vi skal styrke Bodøs identitet og image, blant annet gjennom synliggjøring av Bodø og Nordland, samt de mange kulturtilbudene som finnes i regionen
2. Styrke båndene til Europa gjennom tettere samarbeid, og sette fokus på mangfoldet i europeiske kulturer.
3. Bodø kommune skal forsterke sitt samarbeid med regionens kulturinstitusjoner innen film, musikk, litteratur, scenekunst og visuell kunst.
4. Videreutvikle festivalene og kulturinstitusjonene som bidragsyttere til internasjonalisering av kulturlivet. Prioritere tilskuddsmidler inn mot internasjonal kulturutveksling.
5. Alle, særlig barn og unge, skal ha mulighet til å delta i idrett og benytte Bodøs mange idrettsanlegg.
6. Alle skal ha mulighet til nære turmuligheter, og det å oppleve utsiktspunkter, strender og naturmangfold i et rent miljø. Verdifulle naturområder skal sikres.

Delmål - Kompetanse og innovasjon:

1. Formalisere og skape et forpliktende samarbeid mellom Bodø kommune og Nord universitet med Nordlandsforskning koplet tett på.

2. Skolene og barnehagene i Bodø skal bidra til at det skapes innovasjonskultur og innovasjonsferdigheter.
3. Frigjøre midler i offentlige budsjetter til å kunne satse på innovasjon, kunnskap og kompetanseutvikling hos medarbeidere.
4. Bodø kommune skal legge til rette for utvikling av kompetanse innen grønn vekst.
5. Videreutvikle "Smart Bodø"-konseptet, og delta i både nasjonale og internasjonale FoU prosjekter.
6. Utnytte mulighetene innen "Innovative offentlige anskaffelser" ved å bygge opp en prosjektportefølje innen dette området.

Delmål - Vekstkraft og regional utvikling:

1. Vi skal tilrettelegge for vekst i offentlige og private arbeidsplasser gjennom fokus på gründing, innovasjon og relokalisering.
2. Videreutvikle senterfunksjonen og bykommunen som vekstmotor innad i kommunen, ovenfor nabokommunene og landsdelen.
3. Legge til rette for utvikling av prosesser og system for å bygge på internasjonale ressurser i Bodø, og legge til rette for ytterligere tilflytting nasjonalt og internasjonalt.
4. Etablere samskapingsarenaer som stimulerer til innovasjon og utvikling av arbeidsplasser.
5. Smart by og det grønne skifte skal være drivkraft for utviklingen av Bodøs vekst.
6. Videreutvikle Bodø som logistikknutepunkt mht. luft, havn, vei og jernbane.

Delmål - Sikkerhet og beredskap:

1. Bodø skal være en trygg by, og et nasjonalt forbilde for systematisk, helhetlig og kunnskapsbasert sikkerhet og beredskap.
2. Sysselsettingen innen sikkerhet og beredskap skal være på dagens nivå eller høyere nivå, også etter at kampflyepoken er over.
3. Det regionale beredskapssenteret på Albertmyra skal utvides og videreutvikles.
4. Kunnskapsproduksjon og arrangementer skal legges til Bodø.

4.2 Ny By – Ny Flyplass

I Nasjonal Transportplan 2018-2029 er det lagt inn flytting av Bodø Lufthavn, noe som vil frigjøre store arealer til byutvikling. Det er lagt til grunn at finansieringen av den nye lufthavna er delt mellom staten, Avinor og lokale myndigheter gjennom fremtidig avkastning fra utvikling av eiendommen.

Regjeringen har i brev til Avinor med kopi til Bodø kommune skissert en løsning for lokal finansiering som er innenfor kommunelovens bestemmelser, og som innebærer at samlet lokal finansiering kan anses som en investering (og ikke som tilskudd/driftsutgift).

I februar 2018 godkjente bystyret en avtale mellom Bodø kommune og Avinor om forskuttering av planleggingskostnader for ny lufthavn. Forskutteringen gjelder utredninger knyttet til ny lufthavn inkludert alternativstudier og konseptvurderinger samt underlag for KS2 og konsesjonssøknad.

Endelig kostnad til skisse- og forprosjektfasen og fordelingen mellom stat, Avinor og lokale myndigheter vil iht. avtalen først kunne fastslås etter fullført skisse- og forprosjekt.

Skisseprosjektet er nå gjennomført, og det er gjort en ny vurdering i Avinor av forventede kostnader til forprosjektet. Foreløpige tall fra Avinor tilsier en total kostnad for skisseprosjekt og forprosjekt på rundt 170 – 175 mill. kr. Bodø kommunes andel av dette er på om lag 40 mill. kr. Kommunen har tidligere utbetalt 10 mill. kr av dette, resterende beløp håndteres i investeringsplanen.

Områdeplanen for nye Bodø lufthavn ble vedtatt av bystyret 31. oktober 2018.

Arbeidet med kommunedelplanen for ny bydel er godt i gang og vil ha betydelig fokus i økonomiplanperioden frem til den legges frem for endelig vedtak i bystyret i 2022. Oppstart av planprogrammet samt mål og retningslinjer for planlegging av ny bydel er tidligere vedtatt av bystyret.

1. halvår 2020 vil det gjennomføres et parallelloppdrag hvor 3 eksterne fagmiljøer skal komme med konkrete forslag til overordnede strukturer, blant annet inndeling og innhold i delområder, utbyggingstetthet og utbyggingsrekkefølge. Det legges opp til bred medvirkning i dette arbeidet.

Parallelt med dette vil det utvikles en eiendomsstrategi for hvordan området skal utvikles og selges for å sikre en bærekraftig forretningsmodell.

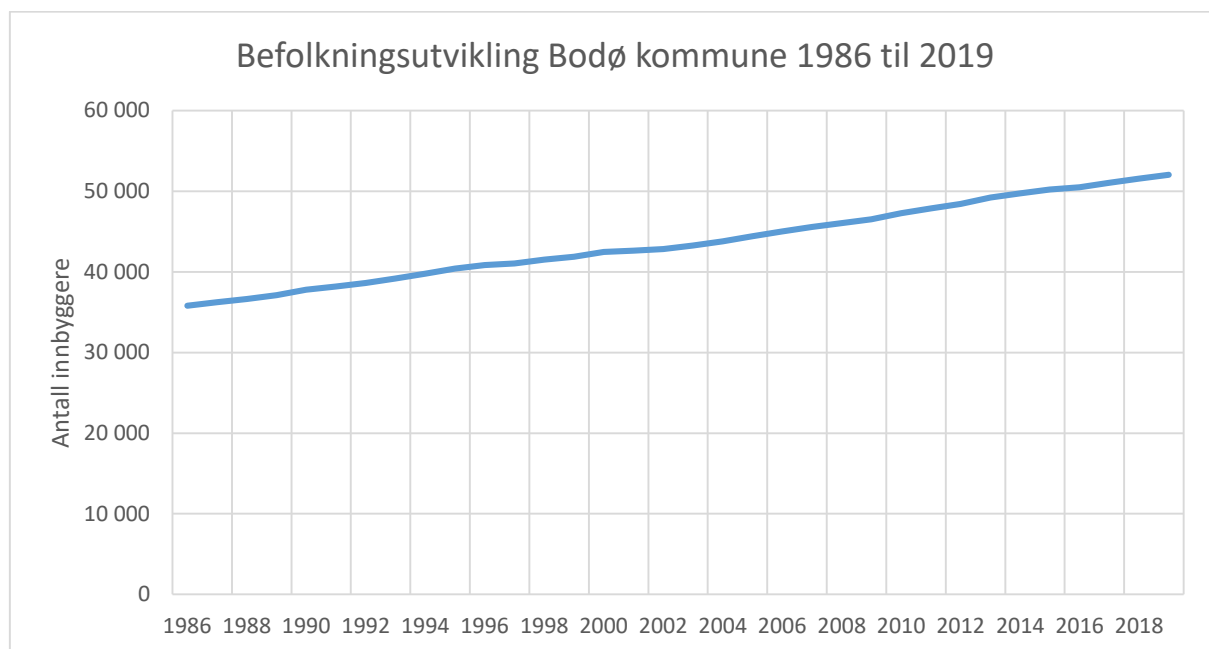
Bodø kommune har store ambisjoner når det gjelder etablering av null utslipps nabolag, klima- og energiløsninger, og på rensing og gjenbruk av masser lokalt. Dette er viktige deler av prosjektet i økonomiplanperioden.

En kritisk milepæl er endelig utbyggingsvedtak i Stortinget av nye Bodø lufthavn i statsbudsjett 2022. Dette innebærer at viktige avklaringer innen områdene avtale mellom partene, finansieringsmodell og håndtering av forurensning må gjøres i 2020. Området vil overtas når ny lufthavn står ferdig, noe som er beregnet til 2025-2026.

4.3 Befolkningsutvikling

Utvikling til og med 2019

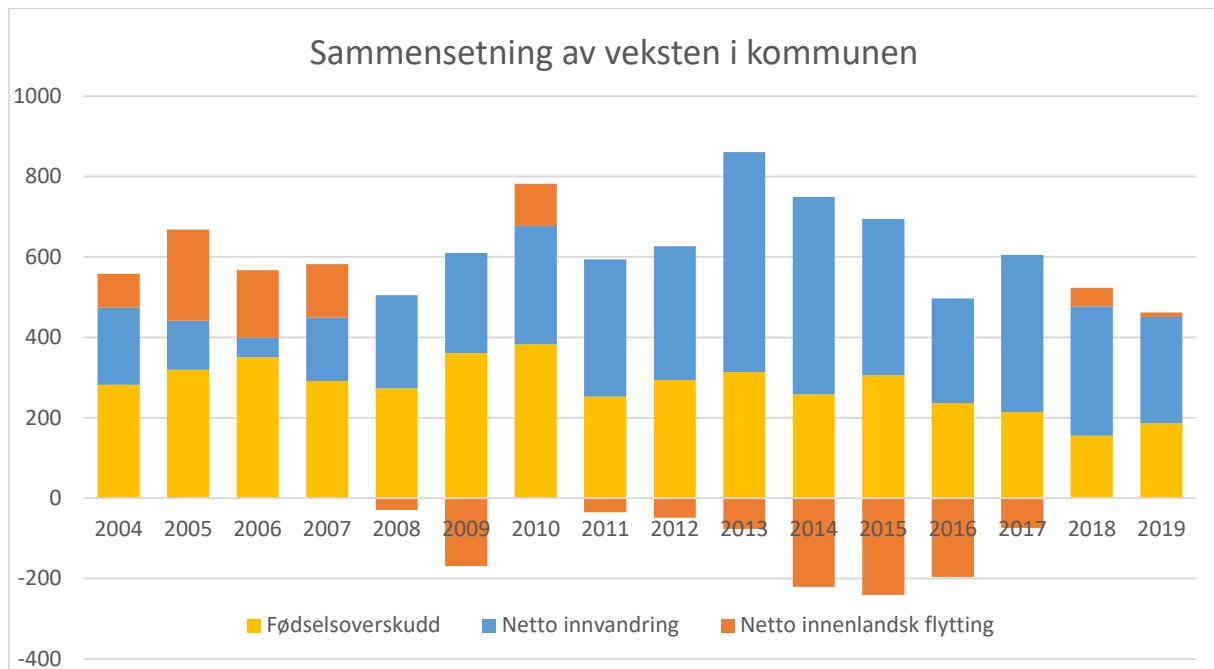
Bodø kommune hadde per 1. januar 2019 totalt 52 024 innbyggere. Befolkningsveksten i løpet av 2018 var på 466 personer (0,90 prosent). Dette er noe lavere enn gjennomsnittlig vekst de foregående fem år.

Figur 2: Befolkningsutvikling i Bodø kommune 1986-2019

I løpet av perioden 1986 til 2019 har befolkningen i Bodø kommune vokst med om lag 16 200 innbyggere, korrigert for Skjerstad kommune som ble en del av Bodø kommune 01.01.2005. Dette tilsvarer en årlig gjennomsnittlig vekst på 491 innbyggere. Befolkningsveksten har både relativt og absolutt sett vært sterkest i perioden 2005 – 2014. I denne perioden har årlig vekst svingt mellom 474 (2008) og 787 (2010) personer, og gjennomsnittet per år for perioden var på 595 personer.

Sammensetning av veksten

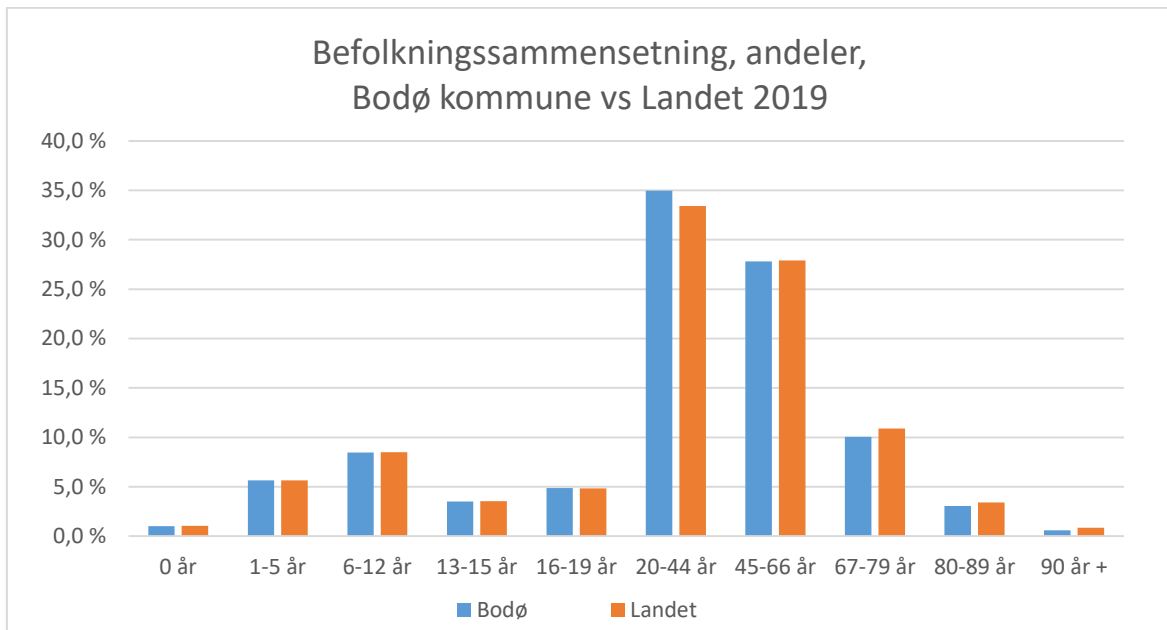
Figur 3: Sammensetning av befolkningsveksten for perioden 2004-2019. Tall per 1.1. i året. Antall.

Figur 3 viser at Bodø har hatt et stabilt høyt fødselsoverskudd i perioden 2004-2017, men i 2018 og 2019 har fødselsoverskuddet for første gang havnet under 200 personer årlig. Netto innvandringen har vært en stor årsak til befolkningsøkningen i kommunen denne perioden, variasjonene er store, fra 49 stk. i 2006 til hele 547 stk. i toppåret 2013.

Den nasjonale trenden er fallende innvandring, noe også tallene for Bodø viser. Den innenlandske flyttingen varierer stort fra fraflytting på hele 241 stk. i 2015 til tilflytting på 227 stk. i 2005. De siste 2 årene har kommunen likevel fått en liten tilflytting på 46 stk. i 2018 og 11 stk. i 2019.

Befolkningsstruktur

Figur 4 viser hvordan befolkningen i Bodø var fordelt på aldersgrupper sammenlignet med landet per 1. januar 2019.

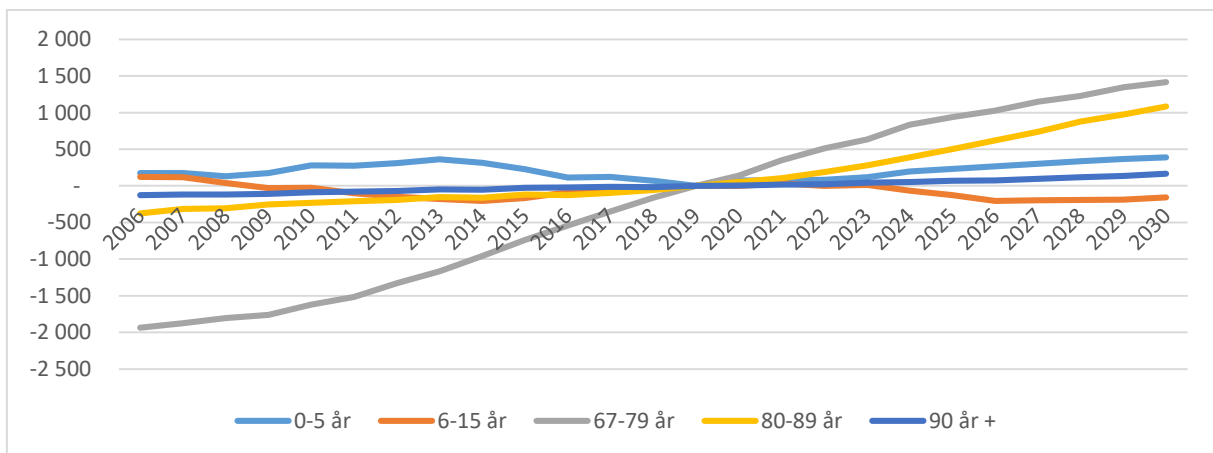

Figur 4: Befolkningen per 1. januar 2019 fordelt på aldersgrupper. Bodø sammenlignet med landet. Prosent.

Figur 4 viser at Bodø skiller seg mest fra befolkningsstrukturen for landet for øvrig når det gjelder aldersgruppen 20-44 år. Bodøs befolkning i denne aldersgruppen er 1,6 prosentpoeng høyere enn for landet som helhet. Bodø har noe lavere befolkningsandeler enn landet når det gjelder de eldre aldersgruppene, ellers er de små marginale avvik.

Befolkningsprognose

Figur 5 viser faktisk befolkningsutvikling for de ulike aldersgruppene fram til 2019 og prognose fram til 2030, aldersgruppen 16-66 år er ikke tatt med i denne figuren, da disse ikke er relevante i denne sammenheng.

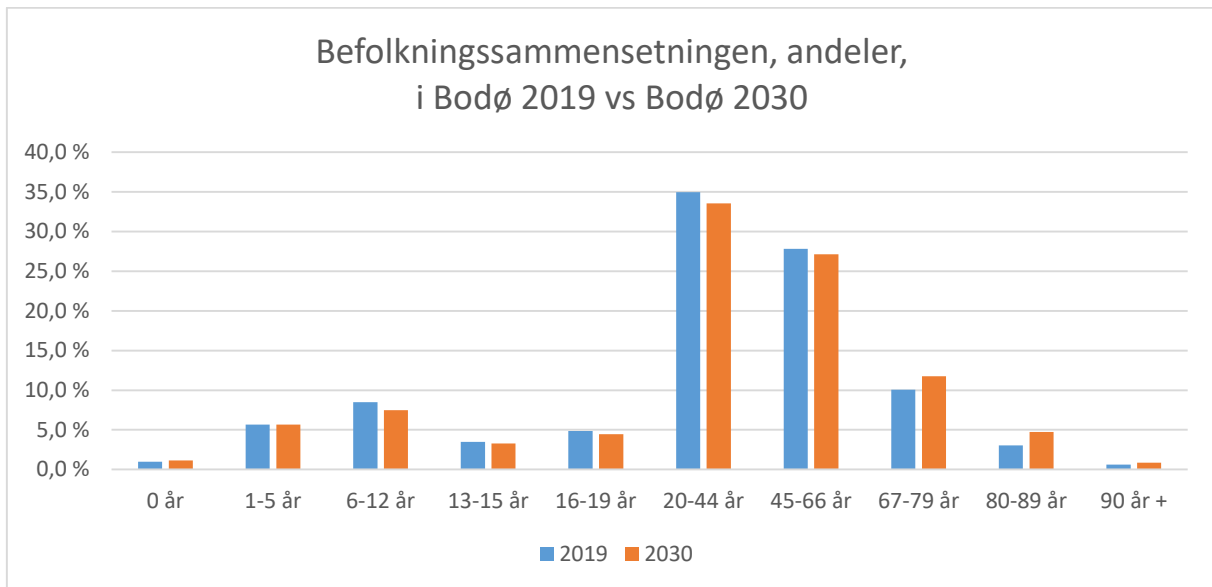

Figur 5: Befolkningsutvikling for ulike aldersgrupper. Faktisk utvikling fram til 1. januar 2019 og prognose fram til 1. januar 2030. Kilde: SSB

Figur 5 viser at antallet elever i grunnskolen antas å reduseres med om lag 150-200 i perioden. Utviklingen i de yngste aldersgruppene er vanskeligere å prognostisere. I denne prognosen, som ble utarbeidet i juni 2018, ble det lagt inn en forventning om at antallet barn i barnehagealder fram mot 2030 øker med om lag 350-400 sammenlignet med inngangen til 2019.

Figur 5 viser at det er aldersgruppen 67-79 år som vokser mest i perioden. Dette er det som blir «eldrebølgen». Antallet eldre over 80 år forventes også å øke kraftig i perioden.

I figur 6 illustrerer hvordan forventet befolkningsendring fram mot 2030 gir endringer i befolkningsstrukturen.

Figur 6: Befolknings sammensetning i 2030 sammenlignet med 2019. Kilde: SSB.

Figur 6 viser at Bodø vil være en kommune med langt flere eldre i 2030 enn i 2019, og andelen eldre vil også utgjøre en større andel av den totale befolkningen. I 2019 utgjorde personer over 67 år 13,7 prosent av befolkningen, mens den i 2030 er antatt å utgjøre 17,3 prosent, altså en endring i andel på 26 prosent.

5 Medarbeider og organisasjon

Bodø kommune skal være en attraktiv arbeidsgiver hvor medarbeiderne opplever arbeidsglede, utviklingsmuligheter, utfordrende arbeidsoppgaver og ansvar.

Kommunens målsetninger er ambisiøse og organisasjonen jobber helhetlig og sammen for å nå disse. Gjennom den vedtatte HR-strategien har rådmannen pekt ut ledelse, kompetanse og kultur for nytenking som de tre mest sentrale områdene å arbeide med.

5.1 Årsverk

Det er lagt til grunn 3 448 årsverk for budsjettåret 2020.

Årsverk	2019	2020	Gj snitt sti. %*	Andel 100 %*
Administrasjonen	81	79	93,2 %	87,2 %
Nærings- og utviklingsavdelingen	26	33	97,7 %	96,8 %
Økonomi og Finansavdelingen	46	45	100,0 %	100,0 %
Oppvekst- og kulturavdelingen	1 527	1 538	90,7 %	73,8 %
Helse- og omsorgsavdelingen	1 351	1 373	74,1 %	39,9 %
Utbygging og Eiendom	158	163	87,9 %	75,4 %
Teknisk avdeling	212	216	97,1 %	94,3 %
Sum	3 401	3 448	84,5 %	61,1 %

Tabell 6: Antall budsjetterte årsverk per avdeling i 2019 og 2020, samt gjennomsnittlig stillingsprosent og andel 100 % stillinger (* tall per september 2019).

I tabellen over er årsverk tallene for 2019 og 2020 hentet ut fra kommunes budsjettverktøy Arena, gjennomsnitt stillingsstørrelse % og andel heltidsstillinger er hentet ut fra Styrhuset. Lærlinger er ikke inkludert i tallene for 2019 og 2020.

Administrasjonen og økonomi- og finans er de avdelingene som har en nedgang i antall årsverk fra 2019 til 2020. Oppvekst og kultur øker med 22 årsverk og Helse og omsorg med 11 årsverk. Nærings og utvikling øker med 7 årsverk, de fleste av disse er finansiert med eksterne midler. Utbygging – og eiendomsavdeling og teknisk avdeling øker også antall stillinger med henholdsvis 5 og 4 årsverk.

Andelen med heltidsstillinger har økt fra 58,5 % ved utgangen av 2018 til 61,1 % ved utgangen av september 2019. Tilsvarende har gjennomsnittlig stillingsstørrelse økt fra 84,1 % til 84,5 % i samme periode. Dette er en positiv utvikling.

5.2 Sykefravær

Kommunen har som overordnet målsetning at sykefraværet ikke skal overstige 7,5 %.

Sykefravær	2018	2019	Korttid (2019)	Langtid (2019)
Administrasjonen	8,7 %	7,2 %	2,0 %	5,2 %
Nærings- og utviklingsavdelingen	2,4 %	3,6 %	0,9 %	2,7 %
Økonomi og Finansavdelingen	3,6 %	4,3 %	0,8 %	3,6 %
Oppvekst- og kulturavdelingen	7,8 %	8,4 %	1,6 %	6,8 %
Helse- og omsorgsavdelingen	9,3 %	10,0 %	1,6 %	8,4 %
Utbygging og Eiendom	4,8 %	4,0 %	0,5 %	3,4 %
Teknisk avdeling	7,6 %	4,9 %	1,3 %	3,6 %

Kommunens snitt	8,2 %	8,4 %	1,5 %	6,9 %
------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Tabell 7: Sykefravær per avdeling i 2018 og per september 2019, samt inndeling av fraværet i korttids og langtids sykefravær.

Det er store variasjoner mellom i sykefraværet mellom avdelingene. Samlet sykefravær endte på 8,2 % i 2018, mot 8,1 % i 2017. Tall hittil i år viser en liten økning på 0,2 % til 8,4 %.

I 2018 varierte fraværet fra 2,4 % til 9,3 %. Hittil i 2019 er variasjonen fra 3,6 % til 10,0 %. Det høyeste sykefraværet er i Oppvekst og kultur og i Helse og omsorg.

Kommunen bruker mye tid og ressurser på å få sykefraværet ned. Det er satt fokus på tett oppfølging av sykemeldte, og lederne gjennomgår opplæring og veiledes i denne viktige oppgaven. Så langt viser det seg vanskelig å nå målet i nær framtid.

5.3 Satsningsområder

Sykefravær

Bodø kommune viderefører målsettingen om et sykefravær på 7,5% eller lavere innen utgangen av 2020. Det betyr at det fortsatt vil være et stort fokus på sykefraværsoppfølgingen og det forebyggende arbeidet ute i virksomhetene og i organisasjonen som helhet.

Nasjonale anslag viser at det i fremtiden vil være behov for økte tjenester innenfor de store tjenesteområdene. Derfor blir sykefraværsutviklingen innenfor Helse og omsorg og Oppvekst og kultur helt avgjørende for utviklingen totalt i Bodø kommune.

Kommunen vil videreføre målrettede tiltak for å forebygge og redusere sykefraværet ytterligere i 2019:

- Vurdere nye løsninger for enklere å følge og analysere sykefraværsutviklingen og optimalisere oppfølgingen.
- Samarbeide med NAV og bedriftshelsetjenesten for å kartlegge og analysere risikofaktorer og helsefremmende faktorer i arbeidsmiljøet.
- Gjennomføre felles HMS-opplæring for alle nye ledere og verneombud.
- Gi opplæring og veiledning i risikokartlegging og forebygging av vold og trusler.
- Gi opplæring i forebygging og håndtering av konflikter.
- Gi opplæring, råd og veiledning i sykefraværsarbeidet og vanskelige enkeltsaker.

Ledelse, medarbeiderskap og kompetanse

Medarbeiderskap og ledelse er sammen med kompetanse prioriterte innsatsområder i vår HR-strategi.

Bodø kommune skal innen utgangen av mai 2020 gjennomføre en ny 10-faktorundersøkelse (medarbeiderundersøkelse). I forkant av denne vil lederne få tilbud om opplæring i hvordan de skal følge opp undersøkelsen og hvordan den kan brukes aktivt i utviklingsarbeidet for virksomhetene.

For å kvalitetssikre at alle nye medarbeidere får god og effektiv introduksjon er det utviklet et ombordstigningsprogram som skal implementeres i organisasjonen i 2020.

Kompetanse er en nøkkel til kvalitet - for å sikre dagens velferdstjenester og samtidig styrke evnen til fornyelse av tjenester og arbeidsformer. Det er et mål å igangsette en prosess for å få på plass strategiske kompetanseplaner i 2020.

Kommunen har nylig fått på plass en SMART kurs- og kompetanseportal som skal videreutvikles med flere e-læringsmoduler og effektivisering av kursadministrasjon.

Kommunens satsing på lærlinger er viktig og fortsetter i 2020.

Lederprogram for nye ledere igangsettes på nyåret i 2020. Programmet vil bestå av 4 moduler og har fokus på å standardisere opplæringen, bygge felles kultur og identitet, samt skape felles retning for den nye kommunen.

Heltidskultur

Flest mulige heltidsstillinger og høyest mulige stillingsprosent er viktig ut ifra flere perspektiver. Heltidskultur er et begrep som tar opp i seg en rekke faktorer som er viktig for kvaliteten på tjenestene som kommunen leverer. Samtidig er høyest mulige stillingsprosent en målsetting ut ifra personalpolitiske hensyn.

Det er innenfor virksomheter med døgnkontinuerlig drift at det er størst andel ansatte med deltidsstilling. Bodø kommune legger til rette for at flere virksomheter og avdelinger kan forsøke nye arbeidstidsordninger.

Sentrale tiltak som videreføres:

- Opplæring med fokus på arbeidstidsplaner og heltidskultur
- Veiledning og hjelp med arbeidstidsplaner, herunder alternative arbeidstidsordninger

5.4 Mål for organisasjonen

Overordnet mål	Indikator/målemetode	Resultat 2018	Mål 2020
Sykefravær	01. Sykefraværspersent	8,2 %	7,5 %
	02. Andel virksomheter som har oppnådd sitt differensierte mål for sykefravær		100 %
Ledelse, medarbeiderskap og kompetanse	01. Lederne legger til rette for at den enkelte medarbeider opplever mestring og motivasjon	3,9	4,5
	02. Medarbeidere opplever tillit og mulighet til å jobbe selvstendig	4,2	4,5
	03. Medarbeiderne opplever å få brukt sin kompetanse på en god måte	4,3	4,5
Heltidskultur	01. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	81,5 %	85 %

Tabell 8: Mål for organisasjonen.

6 Status tjenesteproduksjon

Mesteparten av offentlig velferdsproduksjon utføres i kommunene. Rett i underkant av 20 % av de sysselsatte i Norge arbeider i kommunal forvaltning, og alle innbyggerne blir påvirket av kommunens ansvarsområder i større og mindre grad. Det er derfor viktig å måle og optimalisere ressursbruk og kvalitet på tjenesteproduksjonen.

I dette kapitlet presenteres statusen til Bodø kommunes tjenesteproduksjon. Den kommunale tjenesteproduksjonen måles hovedsakelig i KOSTRA-systemet. I kapittel 6.1 sammenlignes ressursbruken i de ulike tjenesteområdene i Bodø kommune opp mot sammenlignbare kommuner.

Med basis i utvalgte KOSTRA-data og annen offentlig tilgjengelig informasjon har Kommunal Rapport utarbeidet en årlig rangering av kommunene i Kommunebarometeret. I kapittel 6.2 gjennomgås resultatene av Kommunebarometeret de siste årene.

6.1 KOSTRA

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal virksomhet. Informasjonen om kommunale tjenester og bruk av ressurser på ulike tjenesteområder registreres og sammenstilles for å gi relevant informasjon til beslutningstagere.

Analysen nedenfor sammenligner behovskorrigerede netto driftsutgifter per innbygger i ulike tjenester. Netto driftsutgifter er kommunens utgifter i tjenesten minus refusjoner og eventuell egenbetaling. Det er netto utgifter som må finansieres av kommunestyret med frie inntekter og eventuell eiendomsskatt. Analysen legger altså hovedvekten på kommunestyrets prioriteringsproblem. De viktigste kriteriene for valg av sammenligningskommuner er

- størrelse (fanges ikke opp godt nok i utgiftsutjevningen i inntektssystemet)
- befolkningsvekst (det er lettere å bygge på enn å legge ned)
- kostnadsnivå (må ha noe å lære bort)
- god tjenestekvalitet (sjekkes i Kommunebarometeret)

	Drammen	Skedsmo	Kristiansand	Ålesund	Fredrikstad	Skien	Kostragruppe 13
Administrasjon	-64	-32	-1	55	-2	43	15
Grunnskole	104	95	52	74	71	52	66
Barnehage	-23	-9	-30	38	-34	-26	-34
PLO	180	158	210	-79	57	137	118
Barnevern	19	5	29	2	3	19	17
Helse	34	60	62	59	68	65	56
Sosial	26	39	-1	19	17	12	10
Kultur	32	43	17	79	51	34	45
Plan	-30	-6	-4	-1	4	-2	-4
Kirke	0	16	-7	-3	2	1	3
Brann	27	22	22	9	20	17	17
Samferdsel	22	6	-1	35	24	4	24
Næring	-13	-15	-27	-10	-3	-36	-15
Bolig	10	-9	4	-2	6	9	4
Totalt	323	374	325	276	283	328	321

Tabell 9: Forskjell i kostnadsnivå sammenlignet med andre kommuner. Tall i millioner kroner.

Tabellen viser det teoretiske handlingsrommet på ulike tjenesteområder for Bodø kommune i forhold til sammenligningskommuner. Negative tall viser at Bodø kommune har et lavere kostnadsnivå enn de en sammenligner seg med. Positive tall viser at Bodø kommune har et høyere kostnadsnivå enn de en sammenligner seg med. Dette omtales som det teoretiske handlingsrommet til Bodø kommune.

Tabellen er spesifisert på driftsområdene. På de største driftsområdene er det relativt store tall og beregningen oppfattes som pålitelig. Alle sammenligningskommuner og kommunegruppe 13 driver mer effektiv drift enn Bodø kommune. Det totale teoretiske handlingsrommet (effektiviseringspotensialet) totalt i forhold til gjennomsnittet i kommunegruppe 13 er beregnet til 321 mill. kr.

Skedsmo kommune er den mest effektive av sammenligningskommune. Skulle Bodø kommune ha gjennomført driften på samme måte som Skedsmo ville ressursbruken vært 374 mill. kroner lavere enn i dag.

6.2 Kommunebarometer

Kommunebarometeret utgis av Kommunal Rapport og er en årlig rangering av alle kommuner på basis av offentlig tilgjengelig data fra offisielle kilder. For Bodø kommune viser årets kommunebarometer (2018 tall) en 116 plass av totalt 422 kommuner.

Kommunebarometeret er delt opp i 12 ulike sektorer. De ulike sektorene vektes av Kommunal Rapport utfra en skjønsmessig vurdering. Kommunebarometeret 2019 gjelder rapporterte nøkkeltall for 2018. For Bodø kommune viser årets kommunebarometer en 116 plass av totalt 422 kommuner. Resultatoversikten over årets Kommunebarometer vises i tabellen nedenfor, øvrige detaljer finnes i saksfremlegget til PS 19/193.

Sektor	Vekting	Plassering *				Endring	
		2016 (2015)	2017 (2016)	2018 (2017)	2019 (2018)	16-19	18-19
Grunnskole	20,0 %	54	79	95	69	▼	▲
Pleie og omsorg	20,0 %	47	29	65	45	▲	▲
Barnevern	10,0 %	311	284	302	217	▲	▲
Barnehage	10,0 %	319	244	132	173	▲	▼
Helse	7,5 %	358	371	222	234	▲	▼
Sosial	7,5 %	139	144	112	126	▲	▼
Kultur	2,5 %	88	85	50	72	▲	▼
Miljø og ressurser	2,5 %	92	69	34	242	▼	▼
Saksbehandling	2,5 %	357	194	256			
Vann, avløp og renovasjon	2,5 %	294	319	323	291	▲	▲
Økonomi	10,0 %	332	285	294	348	▼	▼
Kostnadsnivå	5,0 %	43	80	127	122	▼	▲
Total nøkkeltall alene		212	197	62	96	▲	▼
Totalt - justert for økonomiske foruts.		200	212	109	116	▲	▼

* Sammenlignbar serie. Kan avvike fra tidligere resultat.

Tabell 10: Bodø kommunes plassering i kommunebarometeret. Tidsserie 2016-2019. Sammenlignbare tall.

Over en fireårsperiode vil resultatene variere. Det er en positiv utvikling på de fleste områdene i perioden, men økonomi og kostnadsnivå viser en negativ utvikling. Den store endringen i område miljø og ressurser kan ikke forklares på annen måte enn feil i tallgrunnlaget.

Grunnskole, pleie og omsorg, og barnevern, leverer et bedre resultat i 2019 enn i 2018 og er nok hovedårsaken til et stabilt bra nivå totalt fra 2018 til 2019.

Kategori	Bodø	Drammen	Skedsmo	Kristiansand	Ålesund	Fredrikstad	Skien
Totaltabellen	116	160	14	21	260	155	182
Grunnskole	69	187	72	43	116	39	151
Pleie og omsorg	45	354	168	233	288	345	311
Barnevern	217	120	49	15	334	284	239
Barnehage	173	300	388	168	382	174	251
Helse	234	240	194	320	249	364	295
Sosial	126	338	66	146	208	236	351
Kultur	71	193	137	66	316	176	184
Miljø og ressurser	242	3	118	20	69	123	66
Saksbehandling			163	165	227		143
Vann og avløp	291	267	64	242	354	278	149
Økonomi	348	56	66	241	295	293	182
Kostnadsnivå	122	23	24	77	66	64	57

Tabell 11: Bodø kommunes plassering i Kommunebarometeret 2019, i forhold til sammenligningskommunene.

Av de seks sammenligningskommunene er det fire kommuner som kommer dårligere ut enn Bodø kommune. Alle sammenligningskommunene får en bedre plassering når det blir justert for økonomiske forutsetninger. Det er fordi Bodø kommune har et høyere inntektsnivå enn de øvrige kommunene som befinner seg i Sør-Norge.

Innen kommunal virksomhet er det inntektene som er den største kostnadsdriveren, da alle inntekter benyttes for å optimalisere tjenestetilbudet i kommune. Kommunebarometeret viser at høye inntekter ikke nødvendigvis gir høyere tjenestekvalitet.

7 Rammebetingelser økonomi

Rammebetingelsene er ytre forhold som stiller krav til eller legger begrensninger på hvordan kommunen kan drives. Kommunene er i stor grad styrt av inntektene fra Staten, rentebetingelsene i finansmarkedet og begrensninger på lokale gebyrer og særskatter. Dette innebærer at kommunen har få muligheter til å øke inntektene, og må derfor i stor grad fokusere på kostnadsstyring.

I kapittel 7.1 om sentrale inntekter sees det på inntektssiden (inntekter på tjenesteområdene tas ikke med her). Kapittel 7.2 om finanser redegjør for de faste utgiftene til kommunen (renter og avdrag). Videre ser man i kapittel 7.3 på overføringer og fondstransaksjoner; velger man å sette av midler til avsetninger (sparing)? Eller bruker man av tidligere avsatte midler?

Dette legger grunnlaget for hvor mye midler som er igjen til å produsere tjenester til Bodøs befolkning.

I dette forslaget til budsjett og økonomiplan kommer det tydelig frem at rådmannen har valgt å benytte seg av tidligere avsatte midler for å kunne balansere budsjettet. I tillegg er det valgt å benytte seg av avdragsutsettelse. Slike løsninger er midlertidige, og kommunen kan ikke benytte seg av disse metodene over tid. Behovet for driftstilpasninger er kritisk, noe som det redegjøres for i kapittel 7.4 og fordeling av midler til tjenesteproduksjonen i kapittel 7.5.

I kapittel 7.6 om handlingsregler fremkommer det at kommunen beveger seg i negativ retning i forhold til handlingsreglene.

I kapittel 7.7 gjennomgås forventet lønns- og prisvekst, samt pensjonskostnader. 7.8 tar for seg forventede demografikostnader gitt befolkningsutviklingen.

7.1 Sentrale inntekter

Basert på opplysningene gitt i Statsbudsjettet, har rådmannen gjort sine beregninger på kommunens skatt- og rammetilskudd. Tabellen under er tatt ut av regnskapsskjema 1A og består av tall fra kommunens fellesområde.

Sentrale inntekter	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Skatt på inntekt og formue	-1 523 795	-1 618 873	-1 625 458	-1 625 302	-1 626 135
Ordinært rammetilskudd	-1 284 502	-1 311 909	-1 318 288	-1 334 103	-1 353 026
Skatt på eiendom	-198 591	-162 293	-159 869	-157 610	-154 412
Andre direkte eller indirekte skatter	-150	-150	-150	-150	-150
Sum frie disponible inntekter	-3 007 038	-3 093 225	-3 103 765	-3 117 165	-3 133 724

Tabell 12: Oversikt over sentrale inntekter. Tall i 1000 kr.

Skatt på inntekt og formue

Det er budsjettet med en skatteinngang i Bodø for 2020 fra formues- og inntektsskatten på 1 618,7 mill. kr. I dette anslaget er det tatt utgangspunkt statens forventning på at skatteinngangen blir på 1 581,7 mill. kr i 2019, tilsvarende en skattevekst på 4,1 % sammenlignet med året før (2018).

I Statsbudsjettet for 2020 er det lagt til grunn skatteinngangen for 2018 som fordelingsnøkkel. I 2018 fikk Bodø kommune inn en ekstraordinær inntekt i november på 32,9 mill. kr, noe som bidro til at kommunen fikk en skatteinngang på hele 96,0 %. Snitt de siste 3 årene ligger på 93,4 % (2015-2017).

Tall for september 2019 viser at Bodø kommune ligger på et skattenivå 96,8 % hittil i år – erfaringstall de siste 10 årene viser at sannsynligheten for at skatteinngangen havner på dette nivået ved årets slutt er 30/70, det vil si at det det kan forventes av skattenivået vil gå ned fra september til desember.

Det er ikke lagt inn andre opplysninger enn befolkningsprognoser for Bodø og landet i KS sin prognosemodell. Skattenivået er lagt på 96,0 % i hele perioden.

Andre forhold som har innvirkning på det lokale skatteanslaget:

- Skattøre reduseres med 0,45 % fra 2019 til 2020 til 11,10 %.
- Innslagspunktet for formuesskatten er uendret og ligger på kr 1 500 000,- i 2020.

Rådmannen vil presisere at det er usikkerhet knyttet til skatteanslaget. Konjunktursituasjon, befolkningsvekst, arbeidsmarkedet og størrelser på skattøren er faktorer som alle har betydning for kommunens skatteinntekter.

Skatt på inntekt og formue	Prognose 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Nasjonalt skatteanslag	168 750 000	172 290 000	172 290 000	172 290 000	172 290 000
<i>Endring</i>		2,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Lokalt skatteanslag	1 581 748	1 618 873	1 625 458	1 625 302	1 626 135
<i>Endring</i>		2,3 %	0,4 %	0,0 %	0,1 %

Tabell 13: Budsjettert skatt på inntekt og formue i økonomiplanperioden. Nasjonalt og lokalt. Tall i 1000 kroner.

Ordinært rammetilskudd

Det samlede rammetilskuddet til kommunene består av innbyggertilskudd, utgiftsutjevning, distriktstilskudd Sør-Norge, Nord-Norge og Namdalstilskudd, skjønnstilskudd, inndelingstilskudd, hovedstatstilskudd og veksttilskudd. I 2020 er samlet rammetilskudd til kommunene på 142,1 mrd. kr.

Rammetilskudd for Bodø med utgiftsutjevning, overgangsordninger, tilskudd og inntektsutjevningen anslås å bli 1 311,9 mill. kr i 2020. Det er lagt inn en endring i rammetilskuddet på 0,4 % (1,3 mrd. kr) på landsbasis i årene 2021-2023 i KS prognosemodell. Tabellen under viser hvordan rammetilskuddet framkommer i perioden:

Rammetilskudd	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	1 279 694	1 307 276	1 321 575	1 335 573	1 348 705
Utgiftsutjevning	-144 560	-136 696	-141 946	-137 745	-129 487
INGAR (fra 2009)	-2 756	-2 807	-2 800	-2 800	-2 800
Saker særskilt fordelt	8 979	16 985	16 558	16 558	16 558
Nord-Norge-tilskudd	90 639	94 267	95 108	95 837	96 471
Inndelingstilskudd	15 089	12 445	9 334	6 223	3 111
Netto inntektsutjevning	37 418	20 440	20 460	20 458	20 468
Sum rammetilskudd	1 284 503	1 311 909	1 318 288	1 334 103	1 353 026

Tabell 14: Budsjettert rammetilskudd i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kroner.

Eiendomsskatt

Det er vedtatt viktige endringer i eiendomsskatteloven fra 2020. Maksimal skattesats for bolig og fritid skal være 5 promille mens maksimal skattesats for øvrige eiendom er 7 promille. Det innføres en obligatorisk reduksjonsfaktor på 30 prosent i kommunale eiendomsskattetakster for bolig og fritid. Reduksjonsfaktoren i Skatteetatens formuesgrunnlag for boliger økes fra 20 prosent til 30 prosent. Innføring av reduksjonsfaktor vil gi Bodø kommune et inntektsbortfall fra dagens nivå (198 mill.kr) til 131 mill.kr, altså 67 mill.kr. Rådmannens vurdering er at det ikke er økonomisk forsvarlig å redusere eiendomsskatt under det nivået som er tidligere vedtatt for 2020, altså 159 mill.kr.

Rådmannen har vurdert følgende alternativer for å begrense inntektsbortfallet på:

Alternativ 1: Skattesatsen kan økes, men ikke mer enn 1 promille fra et år til et annet, jf esktl § 13. En økning fra 3,9 promille til 4,8 promille gir en anslått eiendomsskatteinntekt på kr 163 mill. kr med et bunnfradrag på 500 000 kr. Dette gir en skattelette på 35 mill. kr for byens innbyggere i forhold til 2019.

Alternativ 2: Bunnfradraget kan fjernes eller reduseres, jf esktl § 11. En reduksjon i bunnfradraget fra kr 500 000 til kr 200 000 gir en antatt eiendomsskatteinntekt på kr 163 millioner med en skattesats på 3,9. Ved å benytte dette alternativet får man en skattelette på 35 millioner for de av kommunens innbyggere som betaler eiendomsskatt.

Alternativ 3: Endre modell for beregning ved å Innføre Skatteetatens formuesgrunnlag for boliger. I denne modellen vil eiendommer i periferien beregnes likt som de i sentrale strøk, uavhengig av omsetningsverdi. Ved innføring av denne modellen anbefales det derfor at distriktene tas ut. En innføring av formuesgrunnlaget begrenset til bymessig utbygde områder, jf esktl § 3 første ledd bokstav b, gir en antatt inntekt på kr 189 millioner, ved å beholde dagens nivå på både bunnfradrag (500 000) og promille (3,9). Dette tallet har imidlertid en langt høyere usikkerhet knyttet til seg (anslagsvis 20-30 %). For å sikre seg at budsjettnivået nås må man derfor legge seg på et høyt nivå i utgangspunktet, og heller justere undervegs.

Innføring av formuesgrunnlaget vil kreve en del praktiske forberedelser slik at det ikke anbefales å innføre dette før skatteåret 2021. Spesielt gjelder det hvis det samtidig med innføring av formuesgrunnlaget vedtas en utskrivning begrenset til bymessige strøk.

Rådmannen anbefaler bystyret å velge alternativ 1 for 2020. Selv om promillesats økes med 0,9 vil dette likevel gi en skattelette for befolkning til sammen på 35 mill. kr i forhold til 2019. Dette skjer fordi beregningsgrunnlaget til eiendomsskatt må reduseres med 30 % før eiendomsskatt beregnes. I løpet av 2020 vil modellen med formuesgrunnlaget utredes og kvalitetsikres slik at den kan brukes fra og med 2021. Promillesats vil bli justert tilbake til 3,9 promille og bunnfradraget vil bli beholdt på 0,5 mill.kr.

Andre direkte eller indirekte skatter

Her ligger det inne en forventning om konsesjonsavgift budsjettert til 0,150 mill. kr. Gjelder SKS produksjon AS.

7.2 Finanser

Med finanser menes det her utgifter og inntekter basert på finansielle plasseringer. Eksempelvis har Bodø kommune en ganske stor låneportefølje, noe som medfører renteutgifter samt betaling på avdrag. Videre gir plasseringer i fond, finansielle instrumenter og aksjer en del inntekter i form av utbytte, renteinntekter og andre gevinster.

Oversikt finansinntekter/-utgifter	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Renteinntekter og utbytte	-64 792	-74 627	-83 476	-85 207	-91 864
Gevinst på finansielle instrumenter	-1 500	-2 818	-2 808	-2 767	-2 727
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	131 780	175 863	181 612	183 078	189 703
Avdrag på lån	121 913	146 417	297 401	317 585	328 440
Netto finansinntekter/-utgifter	187 401	244 835	392 729	412 688	423 552

Tabell 15: Oversikt finansinntekter og finansutgifter i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kroner.

Renteinntekter og utbytte

Renteinntektene er beregnet basert på forventet likviditet gjennom årene, samt rentesatser som oppgitt i kapittel 8.

I renteinntektene i tabellen over ligger også mottatte renteinntekter i forbindelse med startlånene, disse inntektene balanserer med renteutgiftene som man har på de samme lånene.

Det er lagt inn aksjeutbytte fra Bodø Energi, SKS og Salten Bilruter. I økonomiplanperioden er det budsjettet med 38,4 mill. kr i 2020, deretter øker utbytte til 48,4 mill. kr per år i resten av perioden som følge av vedtak gjort i økonomiplan 2018-2021.

Gevinst på finansielle instrumenter

Dette er gevinster beregnet av på kommunes finansielle plasseringer, type pengemarkedsfond (4 stk.) rundt 100 mill. kr plassert. Avkastning bør ligge noe over kommunens bankkonto.

Renteutgifter

Renteutgiftene er beregnet basert på nye rentesats slik de framkommer i kapittel 7.7. Videre er det lagt til grunn låneopptak slik det framkommer i kapittel 8.

Basert på rentebane vist i kapittel 7.7 og med forventet låneopptak som beskrevet i kapittel 8 vil kommunens renteutgifter på låneporteføljen bli 175,9 mill. kr i 2020 – økende til 189,7 mill. kr i 2023.

Renteutgiftene gjelder alle typer lån - startlån, VA-lån (vann og avløp) og øvrige lån.

Avdrag på lån

Basert på investeringsforslaget 2020-2023 vil budsjetterte avdrag i år 2020 bli rundt 146,4 mill. kr etter avdragsutsettelse på 120 mill. kr. Avdragene er beregnet basert på låneopptakene oppgitt i kapittel 8. VA lån er tatt opp med 35 års nedbetalingstid. Øvrige lån er det benyttet 25 års nedbetalingstid på.

7.3 Overføringer og fondstransaksjoner

Det legges opp til å finansiere økonomiplanen med bruk av rundt 90 mill. kr av tidligere oppsparte pensjonsmidler gjennom premiefondet i Bodø kommunale pensjonskasse. Indikatoren for handlingsregelen «netto driftsresultat» vil dermed være negativ.

Overføringer og fondstransaksjoner	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Til ubundne avsetninger	0	0	5 000	5 000	5 000
Til bundne avsetninger	150	150	150	150	150
Bruk av ubundne avsetninger	-43 780	-92 276	-5 770	-5 770	-767
Netto avsetninger	-43 630	-92 126	-620	-620	4 383

Overført til investeringsbudsjettet	0	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum overføringer og fondstransaksjoner	-43 630	-90 626	880	880	5 883

Tabell 16: Overføringer og fondstransaksjoner i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kroner.

Til ubundne avsetninger

Dette gjelder avsetninger til næringsfondet som ble innarbeidet i økonomiplan 2019-2022. Bruk av aksjeutbytte skal i henhold til tidligere vedtak fases ut i en 7-årsperiode og midlene skal settes av til næringsfondet.

Til bundne avsetninger

Dette er konsesjonsavgiften som blir satt av på eget fond.

Bruk av ubundne avsetninger

Det er i denne økonomiplanen lagt inn bruk av premiefond på 90,6 mill. kr i 2020, 5 mill. kr i 2021 og 2022. Av disposisjonsfondet brukes det 1,6 mill. kr i 2020, og 0,8 mill. kr per år i 2021-2023. Til sammen bruker kommune 92,3 mill. kr av fond for å finansiere driften i 2020.

Overført til investeringsbudsjettet

Dette gjelder overføring til Bodø kommunale pensjonskasse (BKP) vedrørende egenkapitalinnskudd. Det legges opp til en slik overføring for årene 2020-2023 med 1,5 mill. kr per år.

7.4 Driftstilpasning

Kommunens økonomiske rammebetingelser er i de siste årene blitt betraktelig strammet inn. Inntekter fra eiendomsskatt er i perioden 2017-2020 redusert med 86 mill. kr uten at tjenesteproduksjonen er justert tilsvarende. Merinntekter fra skatt er blitt brukt til å opprettholde høy kvalitet på tjenester og i mindre grad blitt satt av på fond som buffer.

Bystyret har i økonomiplan 2019-2022 vedtatt en stor driftstilpasning for kommende økonomiplan. Behov for driftstilpasning ble i dokumentet beregnet som følger:

	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Behov for driftstilpasning	0	186,3	242,8	235,9

Tabell 17: Vedtatt driftstilpasning i økonomiplan 2019-2022. Tall i millioner kroner.

Beløpene i tabellen var for å komme i balanse. I henhold til handlingsreglene skal kommunen ha et driftsresultat på om lag 70 mill. kr. Totalt tilpasningsbeløp ble dermed satt til 300 mill. kr, og rammene var at tilpasningen måtte gjennomføres i løpet av økonomiplanperioden.

Rådmannen har med bakgrunn i dette i løpet av 2019 kjørt en stor prosess, som har inkludert ansatte, tillitsvalgte og ekstern kompetanse og utarbeidet en mulighetsstudie for dette arbeidet. Det er utarbeidet forslagstiltak på til sammen 320 mill. kr som kan optimalisere drift i en fireårsperiode. Noen av tiltakene er tidkrevende og krever økte investeringer for å gi antatt effekt.

Basert på mulighetsstudiet og det påfølgende arbeidet er effektiviseringskravene fordelt på avdelingene slik i dette forslaget til økonomiplan:

Fordelte innsparingskrav	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Administrasjon*	-2,4	-3,5	-8,1	-11,4
Oppvekst og kultur	-30,9	-50,2	-88,9	-115,9
Helse og omsorg	-35,8	-58,1	-102,8	-134,9
Utbygging og Eiendom	-1,7	-3,6	-5,7	-7,5

Teknisk	-7,9	-9,1	-13,6	-16,8
Toppledelse	-1,3	-2,6	-2,6	-2,6
Salten Brann		-2,9	-8,3	-10,8
Sum	-80	-130	-230	-300

Tabell 18: Fordelte innsparingskrav i økonomiplanperioden. Tall i millioner kroner.

Mer om konklusjonene i mulighetsstudien kan finnes i kapittel 6.1.

7.5 Driftsrammer per tjenesteområde

Basert på opplysningene i tabellene i kapittel 7.1-7.4 har kommunen 2 939,3 mill. kr til fordeling slik det framkommer i tabellen under:

Fordeling til tjenesteproduksjon	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum sentrale inntekter	-3 007 038	-3 093 225	-3 103 765	-3 117 165	-3 133 724
Sum finanser	187 401	244 835	392 729	412 688	423 552
Sum årsdisposisjoner	-43 630	-90 626	880	880	5 883
Til fordeling avdelingene	-2 863 267	-2 939 016	-2 710 156	-2 703 597	-2 704 288

Tabell 19: Fordeling av midler til tjenesteproduksjonen i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kr.

Disse midlene er så fordelt ut til avdelingene på denne måten (Brukerbetaling, sykepengerefusjoner og andre inntekter ligger inne i avdelingenes budsjett):

Avdelinger	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Administrasjonen	130 986	125 877	126 602	123 102	123 102
Nærings- og utvikling	31 054	32 177	32 176	31 679	31 679
Økonomi og Finans	28 463	22 635	17 595	12 935	9 665
Oppvekst- og kultur	1 251 094	1 296 665	1 284 040	1 243 520	1 230 480
Helse- og omsorg	1 130 038	1 210 147	1 205 834	1 165 401	1 145 189
Utbygging og Eiendom	145 829	160 358	164 997	164 533	162 785
Teknisk	82 510	82 179	79 095	73 123	68 996
Kommunens fellesområde	63 291	8 976	-200 185	-110 697	-67 611
Sum	2 863 266	2 939 016	2 710 156	2 703 597	2 704 288

Tabell 20: Fordeling av midler til tjenesteproduksjonen per avdeling i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kr.

Kapittel 9 går dypere inn i disse tallene.

7.6 Handlingsregler

Ny kommunelov ble vedtatt i Stortinget 7.juni 2018, og tredde i kraft 01.11.2019.

Ny kommunelov tydeliggjør kommunens ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt. Dette innebærer blant annet å lovfeste krav om at alle kommuner skal bruke finansielle måltall i økonomistyringen. Bodø kommune har i flere år hatt økonomiske handlingsregler, som oppfyller den nye kommunelovens krav til finansielle måltall.

I Perspektivanalysen 2020-2030 ble det vedtatt nye målsettinger for handlingsreglene i perspektivperioden. De fire handlingsreglene omfatter:

Handlingsregler	Mål
Resultatgrad	1,75 %
Fondsgrad	3,00 %
Gjeldsgrad	85,00 %
Belastningsgrad	11,00 %

Tabell 21: Bodø kommunes handlingsregler.

Bruken av handlingsregler skal medvirke til at rammebetingelsene i budsjettprosessen er tydelig definert og enkle å forstå. Dette gjelder både politiske og administrative beslutningstagere.

7.6.1 Resultatgrad

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter. Statens anbefaling på 1,75 % er vedtatt av Bodø bystyre.

Resultatgrad	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Brutto driftsinntekter	4 129 348	4 112 043	4 218 582	4 227 057	4 237 392	4 252 321
Netto driftsresultat	-7 135	-57 918	-102 516	-11 010	-9 826	-4 478
Resultatgrad	-0,2 %	-1,4 %	-2,4 %	-0,3 %	-0,2 %	-0,1 %

Tabell 22: Resultatgrad i økonomiplanperioden.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekt er en av de viktigste indikatorer på kommunens økonomiske sunnhet og bæreevne. Den viser hvor mye kommunen har til disposisjon for eksempel til fondsavsetning (sparing) samt egenbidrag til finansiering av investeringer med mere.

Oversikten viser at beregnet nettodriftsresultat forventes å være negativ i hele økonomiplanperioden. Dette betyr at kommunen bruker av fondsmidler for å saldere budsjett, stikk motsatt av statlig anbefaling og eget vedtak. Rådmannen gjør oppmerksom på at resultatgraden er beregnet som om driftstilpasning allerede er innfridd. I praksis betyr det at resultatet er svakere enn tallene gir inntrykk av.

7.6.2 Fondsgrad

Fondsgrad viser andel av ubundne driftsfond i forhold til brutto driftsinntekter. Bodø bystyre vedtok dette forhold å være på 3 %.

Fondsgrad	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Disposisjonsfond	216 393	171 513	55 008	53 009	51 493	55 326
Fondsgrad	5,2 %	4,2 %	1,3 %	1,3 %	1,2 %	1,3 %

Tabell 23: Fondsgrad i økonomiplanperioden.

Nivået på disposisjonsfond avhenger av om kommunen klarer å oppnå en tilstrekkelig positiv resultatgrad. Fondsgrad er et mål på nivået på disposisjonsfondet over tid slik at Bodø kommune kan:

- Ha en buffer mot uforutsette hendelser.
- Sikkerhet mot plutselige renteøkninger.
- Handlefrihet til å gripe de muligheter som byr seg.
- Egenkapital til fremtidige investeringer

Slik det framkommer av denne økonomiplanen vil kommunen ikke klare å få satt av midler til disposisjonsfond for å øke bufferen mot uforutsette hendelser.

7.6.3 Gjeldsgrad

Gjeldsgrad viser lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter. Statens anbefaling er 75 % for hele låneporteføljen, Bodø kommune har satt målet til 85 %.

Gjeldsgrad	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Langsiktig gjeld*	4 250 467	4 559 081	5 149 289	5 521 685	5 618 779	5 664 994
Gjeldsgrad	102,9 %	110,9 %	122,1 %	130,6 %	132,6 %	133,2 %

Tabell 24: Gjeldsgrad i økonomiplanperioden. * Langsiktig gjeld er beregnet som låneopptak fratrukket avdrag og anslag på ubrukt lånegjeld (ny metode).

Hvis ikke investeringsnivået i den kommende økonomiplanperioden reduseres vil gjeldsporteføljen øke til 133,2 % av brutto driftsinntekter i 2023. Det er en økning i forhold til 2019 på 22,3 %. Dette er ikke mulig å finansiere med dagens inntekter. Selv om bystyret finner midler til å betjene rente og avdrag vil det ikke være midler til aktivitet i nye bygg. Rådmannen foreslår en stor gjennomgang av kommunens investeringsplan med mål om å gjenopprette kommunens økonomiske handlefrihet.

7.6.4 Belastningsgrad

Belastningsgrad er renter og avdrag i forhold til brutto driftsinntekter. Vedtatt mål for Bodø kommune er 11 %.

Belastningsgrad	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Renter og avdrag	312 985	254 595	323 182	479 915	501 565	519 045
Belastningsgrad	7,6 %	6,2 %	7,7 %	11,4 %	11,8 %	12,2 %

Tabell 25: Belastningsgrad i økonomiplanperioden.

Kommunen vil bruke mer av frie midler til å betjene rente og avdrag i kommende økonomiplanen. Årsaken til at 2020 ligger på kun 7,7 % skyldes en avdragsutsettelse på rundt 120 mill. kr som er innarbeidet. Dersom det ikke blir mulig å øke kommunens inntekter må kommunen bruke mindre inntekter på direkte tjenesteproduksjon. Rådmannens anbefaling er å redusere investeringsnivået, for å redusere lånekostnadene.

7.6.5 Indeks

Det er kombinasjonen av handlingsreglene som bestemmer hvilken tilstand kommuneøkonomien er i. Eksempelvis kan en kommune med en høy resultatgrad takle en økning i gjeldsgrad, mens en annen kommune med høy fondsgrad kan takle flere år med underskudd. I perspektivanalysen så introduserte rådmannen tankegangen bak en vektet indeks over handlingsreglene, der en etter beste evne prøver å se på totalbildet av kommunens økonomi. Tilnærmingen innebærer at en indeks på 100 tilsvarer en sunn kommuneøkonomi.

Indeks	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Grenseverdi	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Indeks*	94,2	91,3	87,0	85,1	84,5	84,3

Tabell 26: Beregnet indeks i økonomiplanperioden. * Merk: Endret beregningsmetode på gjeldsgrad, fratrukket ubrukte lånemidler.

Handlingsreglene som nevnt over viser at kommunens økonomi forverres i økonomiplanperioden. Den vektete indeksen går fra et resultat på 94,2 i regnskap 2018 til å havne helt nede på 84,3 i slutten av perioden. Forverringen skyldes en kombinasjon av voksende gjeld og høyere renter, samt utfordringen med å komme i et positivt driftsresultat.

7.7 Prisforutsetninger

Den samlede pris- og kostnadsveksten (deflatoren) for 2020 er anslått til 3,1 %. Deflatoren består av en delindeks for lønnsvekst og en delindeks for kjøp av varer og tjenester. Lønnsvekst teller knapt 2/3 av deflatoren.

	2019	2020
Lønn	3,3 %	3,6 %
Varer	1,9 %	2,2 %
Deflator	2,8 %	3,1 %

Tabell 27: Pris- og kostnadsvekst (deflator).

Følgende kostnadselementer dekkes ikke av deflatoren:

- Rentekostnader.
- Pensjonskostnader er dekket i deflatoren i den grad de øker i takt med lønnsveksten. Dersom pensjonskostnadene øker mer (eller mindre) enn lønnsveksten, fanges ikke dette opp av deflatoren. Dette har vært tilfelle de senere år.
- Demografikostnader.

Alle disse kostnadselementene må dekkes innenfor allerede disponible rammer, eventuelt finansieres av vekst i frie inntekter.

Pensjonssatser benyttet:

	2019	2020
KLP	19,18 %	21,27 %
STP	10,53 %	10,37 %
BKP	16,94 %	17,96 %

Tabell 28: Pensjonssatser.

Norges Banks rentebane per september 2019 legges til grunn for beregning av renter i økonomiplanen. Rentesats består av tre hovedelementer: styringsrente Norges Bank, kredittpåslag og NIBOR-påslag. Styringsrenten er renten banken får på sin brukskonto i Norges Bank. Kredittpåslag er pris banken må betale for å få låne penger ute på markedet. NIBOR sier noe om markedets forventning om hva styringsrenten vil være i gjennomsnitt de neste tre måneder pluss pengemarkedspåslag.

Tabellen under viser hvordan rentesatser for den kommende økonomiplanperioden er satt opp. Satsene brukes blant annet i beregningen av renteutgifter i investeringsplanen for 2020-2023. Rentebanen er beheftet med usikkerhet og endringer kan medføre avvik for de reelle renteutgiftene.

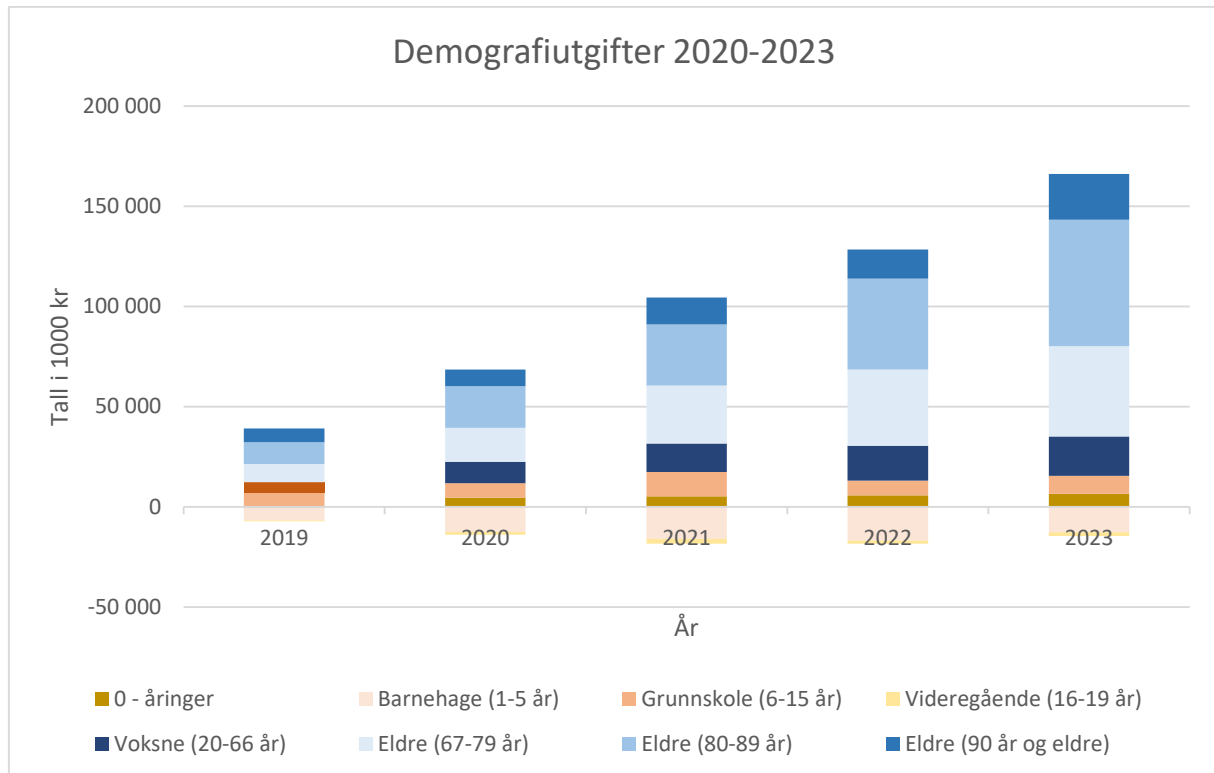
	2020	2021	2022	2023
Styringsrente	1,59 %	1,58 %	1,54 %	1,50 %
Kredittpåslag	0,40 %	0,40 %	0,40 %	0,40 %
NIBOR-påslag	0,60 %	0,60 %	0,60 %	0,60 %
Norges Bank	2,59 %	2,58 %	2,54 %	2,50 %

Tabell 29: Rentebane i økonomiplanperioden.

7.8 Demografikostnader

Det tekniske beregningsutvalget for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anslår hvert år hvordan den demografiske utviklingen forventes å påvirke kommunesektorens utgifter. Anslaget SIER noe om hva det vil koste å videreføre nivået på sentrale tjenester når befolkningen endres.

Nedenfor er en figur som viser de forventede demografikostnadene til Bodø kommune:

Figur 7: Beregnede demografiutgifter i økonomiplanperioden fordelt på ulike aldersgrupper. Tall i 1000 kroner.

Som en kan se av figuren så er hovedvekten (90 %) av de forventede demografikostnadene tilknyttet eldre. På området barn og unge er det forventet en lavere utgift enn i 2018 på grunn av et lavt forventet antall barnefødsler.

8 Investeringer

Investeringer er et viktig virkemiddel for å sikre godt tjenestetilbud til kommunens innbyggere. Det er etablert handlingsregler som setter rammer for investeringsnivået. Investeringene finansieres av tilskudd, refusjoner, lån, fond og overskudd i driftsregnskapet.

Aktuelle handlingsreglene tilsier at gjeldsgraden ikke skal overskride 85 %, og renter og avdrag ikke skal utgjøre mer enn 11 %. Den foreslåtte investeringsplanen innebærer at gjeldsgraden øker til 133,3 % i perioden, og belastningsgraden øker til 12,2 %.

Investeringsplanen innebærer en investeringskostnad på 3,78 mrd. kr over fire år inklusiv investeringer i selvkostområdene vann og avløp (VA). Holdes VA utenfor, er investeringskostnaden på 3,09 mrd. kr. Investeringene finansieres med et samlet låneopptak på 2,76 mrd. kr, noe som tilsvarer at 73 % av kostnaden er lånefinansiert. Bodø kommune har særskilte utfordringer knyttet til at vedtatte planer og politiske prioriteringer medfører store investeringer. Det høye investeringsnivået bidrar til et høyt låneopptak. Konsekvensen er at gjeldsgraden er sterkt økende de neste årene, og at renter og avdrag legger beslag på en stadig større andel av driftsbudsjettet.

Av større investeringer kan rådmannen nevne Mørkvedbukta skole, Aspåsen skole og oppstart av Helsehuset. Investeringsprosjektene er i ulike faser, noe som betyr ulikt presisjonsnivå både på budsjett og fremdriftsangivelser. Hvert investeringsprosjekt av større grad blir behandlet politisk og detaljer rundt prosjektet fremgår i disse sakene. Investeringsbudsjettet er presentert i faste 2020-priser.

Budsjettskjema 2A	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Investeringer i anleggsmidler	1 065 680	709 014	379 335	308 200
Utlån og forskutteringer	200 000	200 000	200 000	200 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 500	1 500	1 500	1 500
Avdrag på lån	208 139	69 979	94 689	94 187
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0
Avsetninger	44 650	0	0	0
Årets finansieringsbehov	1 519 969	980 493	675 524	604 487
Bruk av lånemidler	-996 086	-772 159	-517 810	-473 460
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-30 650	0	0	0
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	-135 688	-73 985	-34 029	-29 640
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	-170 345	-130 149	-119 485	-96 587
Andre inntekter	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	-1 332 769	-976 293	-671 324	-600 287
Overført fra driftsregnskapet	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	-185 700	-2 700	-2 700	-2 700
Sum finansiering	-1 519 969	-980 493	-675 524	-604 487
Udekket/udisponert	0	0	0	0

Tabell 30: Budsjettskjema 2A - Investeringer i økonomiplanperioden. Tall i 1000.

Investeringer i anleggsmidler er ytterligere detaljert i de kommende kapitlene 8.1-8.9. Oppsummert gir det følgende fordeling i skjema 2B (investeringer i anleggsmidler).

Fordelt på avdelinger	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Administrasjon	8 000	5 500	3 500	3 500
Økonomi og finans	0	0	0	0
Næring og utvikling	3 750	3 000	3 000	3 000
Oppvekst og kultur	457 000	187 000	50 000	50 000
Helse og omsorg	67 054	70 150	44 750	47 500
Utbygging og eiendom	97 600	57 000	50 500	53 000
Teknisk	395 176	381 364	222 585	146 200
Kommunes fellesområde	23 000	0	0	0
KF/Andre	14 100	5 000	5 000	5 000
Sum	1 065 680	709 014	379 335	308 200

Tabell 31: Skjema 2B - Investeringer i anleggsmidler per avdeling i økonomiplanperioden. Tall i 1000.

Utlån og forskuttering gjelder kommunes startlånsordning, dette viser hvor mye kommunen bruker av nye lånemidler til formålet.

Kjøp av aksjer og andeler gjelder kommunes egenkapitalinnskudd i Bodø kommunale pensjonskasse i kommende periode.

Avdrag på lån gjelder i de tilfelle kommunen selger eiendommer etterskuddsvis og beløpet utgjorde en form for egenkapital i et aktuelt prosjekt (Rådhuskvartalet), da skal det betales ekstra avdrag på lån i forbindelse med dette. Innbetalte avdrag i forbindelse med startlån fra brukere – der kommunen bruker dette videre til å nedbetale våre lån i Husbanken og/eller tilfeller der kommunen har forskuttet spillemidler i form av låneopptak og disse midlene nå har ankommet, skal lånet innfris i form av ekstraordinært avdrag.

Avsetninger. Dette gjelder avsetninger til tomteutbyggingsfondet som følge av salg av tomter og bygninger kommunen eier.

Bruk av lånemidler. Investeringsplanen som fremkommer i rådmannens forslag gir grunnlag for følgende låneopptak:

Investeringsplan 2020-2023	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Startlån	200 000	200 000	200 000	200 000
VA	172 900	236 500	162 500	117 700
Øvrige	623 184	335 660	155 310	155 761
Sum	996 084	772 160	517 810	473 461

Tabell 32: Investeringsplan 2020-2023, kategorisert i Startlån, Vann og avløp og øvrige. Tall i 1000.

Låneopptaket er en faktor som spiller inn på beregningen av kommunens måltall – lånegjeld - nevnt i kapittel 2. Kommunens mål for dette måltallet er 85 %, mens regnskapstall per 2018 viser hele 102,9 %. Kommunes investeringsplan er en viktig brikke for å nå kommunens måltall. Ett redusert låneopptak vil gi forbedringer i kommunens måltall. Tall fra KOSTRA og kommunebarometeret signaliserer at kommunens økonomi er svak, og at gjelden er for høy.

Inntekter fra salg av anleggsmidler. Dette gjelder inntekter fra planlagt salg i perioden. I tillegg kommer salg av Herredshuset, som ligger inn under Rådhusprosjektet.

Kompensasjon for merverdiavgift. En del av investeringene genererer merverdikompensasjon.

Mottatte avdrag på utlån og refusjoner. I denne posten inngår mottatte avdrag på startlån etter hvert som lånekundene betaler inn, samt refusjoner kommunen mottar på enkelte prosjekter, vanligst er refusjon fra Husbanken på HO-bygg, tippemidler og refusjoner fra andre (Statens vegvesen).

Andre inntekter. Dette kan for eksempel være salg av driftsmidler.

Overført fra driftsregnskapet. Dette gjelder BKP – egenkapitaltilskudd i perioden.

Bruk av avsetninger. Dette gjelder bruk av tomteutbyggingsfondet i denne perioden. Beløpet i 2020 er høyt og må ses i sammenheng med planen rundt salg av Herredshuset. Det er også lagt inn bruk av disposisjonsfond på 23 mill. kr vedrørende ny by ny flyplass, samt boligfond 10 mill. kr til småhusprosjektet.

8.1 Administrasjon

Nr	Investering i anleggsmidler	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2020	2021	2022	2023	
A1	E-læring og HRM ressursstyring	2020	2 000	1 500	500	0	0	0	0
A2	IKT-plattformprosjekter	R	28 000	14 000	3 500	3 500	3 500	3 500	0
A3	Smart Bodø plattform	2021	8 500	5 500	2 000	1 000	0	0	450
A4	Digitalisering administrative tjenester	2021	5 500	2 500	2 000	1 000	0	0	0
Sum Administrasjon					8 000	5 500	3 500	3 500	450

Tabell 33: Investering i anleggsmidler, Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000.

A1: E-læring og HRM ressursstyring:

Flere av arbeidsprosessene i HR planlegges effektivisert gjennom robotisering. Kartleggingsarbeidet er allerede påbegynt. For å bedre profesjonaliteten knyttet til kommunens rekrutteringsprosess vil det være nødvendig å gå til anskaffelse av en ny løsning som setter søkeren i fokus og gir en langt bedre brukeropplevelse i forhold til det å være jobbsøker i Bodø kommune.

A2: IKT-plattformprosjekter:

Kontinuerlig endring på kommunens IKT plattform for å imøtekomme kravene til nye fagsystemer og eksisterende systemer som moderniseres.

A3: Smart Bodø plattform:

Kommunens arbeid innen smart helse, smarte bygg, smart arkitektur mm genererer et behov for en integrasjonsplattform slik at tjenester og data kan deles på tvers av de ulike fagmiljøene sine løsninger.

A4: Digitalisering administrative tjenester:

Roboten Bob skal lære seg enda flere prosesser på regnskap – den største jobben blir imidlertid å lære seg flere av de manuelle arbeidsprosessene innenfor lønn. Det vil også vurderes hvorvidt Bob kan benyttes for digitalisering av lederavtaler og medarbeidersamtaler.

8.2 Næring og utvikling

Nr	Investeringer i anleggsmidler	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2020	2021	2022	2023	
N1	NUA Smart Bodø	R	17 000	5 000	3 000	3 000	3 000	3 000	0
N2	Lokaler Vågønes nødslakting	2020	750	0	750	0	0	0	0
Sum Næring og utvikling					3 750	3 000	3 000	3 000	0

Tabell 34: Investering i anleggsmidler, Nærings- og utviklingsavdelingen. Tall i 1000.

N1: NUA Smart Bodø:

Det er avsatt en rammebevilgning på 3 mill. kr for å støtte opp og forsterke satsingen innenfor prosjekter under Smart Bodø programmet. Investeringssmidlene vil primært bli brukt i for å utløse eksterne finansieringsbidrag knyttet til nasjonale og europeiske støtteordninger. Prosjektene vil videre hovedsakelig være knyttet til satsingsområdene energieffektivisering, samferdsel, klima – og miljø samt innbyggerinvolvering.

N2: Vågønes gård nødslakting:

Kommunen som lokal viltmyndighet har ansvar for å ivareta vilt som blir påkjørt på veg- og jernbane, flyplassen, skadedyr, i bebyggelse. Kommunen har også ansvar for at skrotter fra slikt vilt framstilles til offentlig kjøttkontroll (Mattilsynet). Viltforvaltningen har i dag frysere/lager, mottak og kontroll av jaktmateriale i Teamgården og ved flytting til nytt rådhus bortfaller denne muligheten. På Vågønes vil en kunne få dekket dette behovet og i tillegg en forsvarlig håndtering av viltkjøttet.

8.3 Økonomi og finans

Avdelingen har ingen investeringer i planperioden.

8.4 Oppvekst og kultur

Nr	Investering i anleggsmidler	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2020	2021	2022	2023	
OK1	Rehabilitering skolebygg	R	88 163	48 163	9 000	10 000	10 000	11 000	0
OK2	Mørkvedbukta - ny skole og barnehage	2022	473 000	146 500	245 000	81 500	0	0	6 410
OK3	Skolenes uteområder	R	21 000	6 000	3 000	4 000	4 000	4 000	0
OK4	Aspåsen skole (hovedprosjekt)	2020	403 000	261 000	142 000	0	0	0	6 054
OK5	Østbyen, utrednings-/planleggingsmidler		1 000	0	0	0	0	1 000	0
OK6	Infrastruktur IKT Skole og barnehage	2023	22 000	6 000	4 000	4 000	4 000	4 000	0
OK7	Alstad Barneskole, utrednings-/planleggingsmidler		1 000	0	0	0	0	1 000	0
OK8	Flytting av modulbygg (Bodøsjøen)	2020	13 500	0	13 500	0	0	0	0
OK9	Flytting av mellomtrinn Alberthaugen	2020	2 300	0	2 300	0	0	0	0
OK10	Misvær oppvekstsenter	2020	12 500	0	12 500	0	0	0	-200
OK11	Oppgradering VVS anlegg	R	66 013	26 013	10 000	10 000	10 000	10 000	320
OK12	Barnevernet, IKT	2020	1 500	0	1 500	0	0	0	0
OK13	Barnehage Tverlandet	2021	36 000	0	0	36 000	0	0	-1 000
OK14	Barnehage Vestbyen	2021	16 500	0	0	16 500	0	0	-800
OK15	Barnehagenes uteområder	R	25 000	10 000	3 000	4 000	4 000	4 000	0
OK16	Treningsparker - del 2	2022	7 500	0	1 500	3 000	3 000	0	100
OK17	Kyststi	2023	50 900	2 400	6 500	12 000	15 000	15 000	150
OK18	Bru Høgglia rehabilitering	2020	900	200	700	0	0	0	0
OK19	Bankgata flerbrukshall, lydemping	2020	2 000	0	2 000	0	0	0	0
OK20	Rehabilitering Stordalshallen inkl. sportsgulv	2021	6 500	0	500	6 000	0	0	0
OK21	Svømmebasseng Spektrum		350 000	0	0	0	0	0	10 000
Sum Oppvekst og kultur					461 200	187 000	50 000	50 000	21 284

Tabell 35: Investering i anleggsmidler, Oppvekst- og kulturavdelingen. Tall i 1000.

OK1: Rehabilitering skolebygg:

Plan for rehabiliteringsbehov i skolebygg i en 4-årsperiode rulleres årlig. Prioritering av tiltak vurderes

ut fra innspill som kommer i ressursmøtene med skolene i januar/februar, samt kunnskapen som Utbyggings- og eiendomsavdelingen innehar.

OK2: Mørkvedbukta - ny skole og barnehage:

Planlagt bygd ut i to byggetrinn. Skole og barnehage inngår i første byggetrinn. Prosjektet er delt i 2 entrepriser: Mørkvedbukta skole og barnehage (totalentreprise) og Mørkvedbukta Entreprise 2 vei vann og avløp (beskrevet entreprise). Entreprise 2 har eget budsjett (innenfor den totale rammen), og styres av Plan og utbygging. Prosjektet Mørkvedbukta skole og barnehage byggetrinn 1 består av 2 parallell 1-7 trinns barneskole og 6 avdeling barnehage. Grunnerverv gjennomføres ved ekspropriasjon, og har ingen fremdriftsmessig innvirkning på ferdigstilling av byggetrinn 1. Rettsak ble avsluttet 23 august. Kostnadene for dette er ikke en del av skole- og barnehagebudsjettet. Mørkvedbukta skole og barnehage styres innenfor gitt rammer.

OK3: Skolenes uteområder:

Arbeidet med skolenes uteområder foregår fortløpende for å lukke avvik og oppgradere uteområder som har behov for det. Uteområdene har en hard bruk og lekeapparater slites ned. Det er et stort etterslep ved enkelte skoler. I tillegg til penger avsatt i investeringsbudsjettet er det avsatt penger til vedlikehold og drift av uteområdene på Utbyggings- og eiendomsavdelingen sitt budsjett. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra Oppvekst- og kulturavdelingen, Teknisk avdeling (plan- og utbygging og drift- og produksjon) og Utbyggings- og eiendomsavdelingen som jobber samordnet og systematisk med skolenes uteområder. Det er viktig at kommunen setter av tid og ressurser til dette arbeidet og at satsingen videreføres i kommende økonomiplanperiode.

OK4: Aspåsen skole (hovedprosjekt):

«Nye» Aspåsen skole og kulturskole er under bygging. Bygget skulle etter planen ferdigstilles til skolestart 2020, sannsynligvis forsinket til i desember 2020. Aspåsen vil da bli en 3-parallell barneskole og kulturskole som tilsvarer et nytt bygg med hensyn til teknisk standard. Aspåsen skole og kulturskole vil ha funksjon som møteplass og øvingslokale for lokalt kulturliv. Aspåsen skole sees i sammenheng med Østbyen og Saltvern skoler med tanke på kapasitet og fleksibilitet i sentrum-Rønvik.

OK5: Østbyen, utrednings-/planleggingsmidler/oppstart bygging:

Det er et stort behov for rehabilitering av Østbyen skole. Det gjennomføres en mulighetsstudie i samarbeid med skolen der behov, ulike konsept, kostnader, fremdrift, mv. belyses og vurderes. Det skal konkluderes med hvilket konsept som anbefales for Østbyen skole. Rom og funksjonsprogram med tilhørende kostnadsforslag utarbeides. Tiltak vil kreve endringer i forhold til eksisterende reguleringsplan, og det avsettes 1 mill. kr til videre plan- og utredningsarbeid i 2023.

OK6: Infrastruktur IKT Skole og barnehage:

Det er behov for investering i infrastruktur IKT i skoler og barnehage på cirka 4 mill. kr hvert år i økonomiplanperioden som følge av at det blir flere PCer og Ipader i skole og barnehage. Ikt-rådgiverne på grunnskolekontoret samarbeider med IKT-kontoret og prioriterer trådløse aksesspunkter i skoler og barnehager ut fra den kartlegging som gjøres.

OK7: Alstad Barneskole, utrednings-/planleggingsmidler/oppstart bygging:

Det er et stort behov for rehabilitering av Alstad barneskole skole. Det gjennomføres en mulighetsstudie i samarbeid med skolen der behov, ulike konsept, kostnader, fremdrift, mv. belyses og vurderes. Det skal konkluderes med hvilket konsept som anbefales for Alstad barneskole. Rom og funksjonsprogram med tilhørende kostnadsforslag utarbeides. Tiltak vil kreve ny reguleringsplan, og det avsettes 1 mill. kr til videre plan- og utredningsarbeid i 2023.

OK8: Flytting av modulbygg (Bodøsjøen):

Det er behov for å øke kapasiteten ved Bodøsjøen skole. Dette løses ved å flytte modulbygget fra Aspåsen skole når den blir ledig i 2020. Modulene har god teknisk og funksjonell kvalitet, og modulbygget etableres som en permanent løsning på kapasitetsbehovet. Byggetrinn III ved Bodøsjøen skole utgår derfor i denne økonomiplanperioden. Det er kommunen som eier modulbygget.

OK9: Alberthaugen mellomtrinn:

Kostnadsoverslag på 4,3 mill. kr til ombygging av Forskerveien 20 på Vågønes til undervisningslokaler til Alberthaugen Mellomtrinn. Det må avsettes penger til prosjektering, oppdatering av elektrisk anlegg, ventilasjon, brannvern, vann, avløp og bygget generelt i forhold til standard. Når det gjelder inventar og undervisningsutstyr er det ikke avsatt noe penger til dette, mens midler til drift er tilført i budsjettvedtaket økonomiplan 2019-22. Mellomtrinnet flytter midlertidig inn i Miljøtjenestens nybygg på Vågønes i påvente av at ombygging er ferdig tidligst 1. mars. Dette avhenger av at UE midlertidig omdisponerer midler på ansvar 9294 Rehabilitering skolebygg til dette og at de skolerehabiliteringsprosjektene som skulle vært utført som da blir utsatt får tilført midler i 2020. Tiltak som vil bli utsatt i 2020 uten tilførsel av midler er: akustikktiltak på løpsmark skole, oppdeling av allrom Løpsmark skole, skolekjøkken Mørkvedmarka skole, oppgradering garderobes Saltvern Skole, ombygge Amfi Bodøsjøen skole. Tiltakene for 2021 vil da flyttes til 2022 osv.

OK10: Misvær oppvekstsenter:

Det jobbes nå med anskaffelse og detaljprosjektering av ny barnehage i tilknytning til eksisterende skolebygg. Det er utfordrende eiendoms- og grunnforhold, men byggearbeidene vil komme i gang senest våren 2020.

OK11: Oppgradering av VVS-anlegg:

Oppgradering av elanleggene består i utskifting/oppgradering av hovedavtaler, underfordelere nødlisyanlegg og brannsentraler. Oppgradering av installasjon i henhold til forskriftskrav, typisk eksempel er etablering av jording der dette mangler samt oppgradering av varme og belysningsutstyr. Følgende prosjekter ligger inne i forhold til oppgradering av nye ventilasjonsanlegg for 2020:

- Saltstraumen barnehage
- Misvær administrasjonsbygg
- Alstad ungdomsskole
- Bankgata ungdomsskole
- Skaug oppvekstsenter
- Stokkvika barnehage

OK12: Barnevernet, IKT:

Investeringer i forbindelse med flytting av barneverntjenesten til nye lokaler. Intern infrastruktur som ikke finansieres av utleier.

OK13: Løding barnehage:

Er i dag en 4 avdelings barnehage fordelt på 2 bygg (2 avdelinger i brakke ved Engmark barnehage). Engmark barnehage har 8 avdelinger, hvorav 2 avdelinger er tenkt inn i nye Løding barnehage. Ved å bygge en ny 6 avdelingsbarnehage, samles hele Løding barnehage i ett bygg samtidig som man utvider barnehagen med 2 avdelinger fra Engmark barnehage. Ved å nedjustere Engmark fra 8 avdelinger til 6 avdelinger, spares det cirka 50 % pedagogisk konsulentstillingen. Gjenværende konsulentstilling fordeles med 25% stilling i hver barnehage. Kapasiteten på barnehageplasser på Tverlandet vil bli den samme som i dag. Etterspørselen på Tverlandet er per i dag større enn

kapasiteten. Det gjennomføres i første omgang en samlet tilstandsvurdering og mulighetsanalyse av alle barnehagebyggene på Løding og Engmark som grunnlag for videre beslutninger.

OK14: Sentrum barnehage avdeling Vestbyen:

Leieavtalen i Sentrum barnehage avd. Parkveien utløper i juli 2021. Husleie er på kr 655 000 per år. Bygget er gammelt og slitt og egner seg dårlig for små barn. Det er behov for betydelig oppgradering. Ved å avslutte leieforholdet, må Sentrum barnehage avdeling Vestbyen utvides med 2 avdelinger. Kapasiteten blir da lik som i dag. På grunn av stor etterspørsel i Sentrum, bør ikke leieforholdet i Parkveien avsluttes uten å oppjustere Vestbyen til en 4 avdelingsbarnehage. Det skal gjennomføres en tilstandsvurdering og mulighetsanalyse av Vestbyen barnehage før planlegging og eventuell ombygging/påbygging til 4-avdelings barnehage.

OK15: Barnehagenes uteområder:

Arbeidet med barnehagenes uteområder foregår fortløpende for å lukke avvik og oppgradere uteområder som har behov for det. Uteområdene har en hard bruk og lekeapparater slites ned. Det er et stort etterslep ved enkelte barnehager. I tillegg til penger avsatt i investeringsbudsjettet er det avsatt penger til vedlikehold og drift av uteområdene på Utbyggings- og eiendomsavdelingen sitt budsjett. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med representanter fra Oppvekst- og kulturavdelingen, Teknisk avdeling (plan- og utbygging og drift- og produksjon) og Utbyggings- og eiendomsavdelingen som jobber samordnet og systematisk med barnehagenes uteområder. Det er viktig at kommunen setter av tid og ressurser til dette arbeidet og at satsingen videreføres i kommende økonomiplanperiode.

OK16: Treningsparker del 2:

RS 15/2018. Utendørs treningsparker i Maskinisten, Rensåsen og Limyra. Både Maskinisten og Limyra er prosjektert og klare for etablering, men finansiering mangler. Dette er tiltak for å legge til rette for lavterskel mulighet for styrketrening for folk i alle aldre. Treningsparkene kan samtidig bli positive, sosiale møteplasser i respektive nabolag.

OK17: Kyststi:

Kyststien fra Bodøsjøen til Mørkvedbukta kan bli en viktig attraksjon og ferdselsåre for byens befolkning og tilreisende. For å sikre en gjennomgående god byggekvalitet, estetikk og tilgjengelighet for alle, er det gjennomført en sammenhengende forprosjektering av alle gjenstående delstrekk.

OK18: Bru Høglia rehabilitering:

Høglia bru ved Børvatnet står i fare for å bli stengt dersom den ikke utbedres. Det er til dels store skader på fundamentene. Brua ligger på den eneste veien inn til Børvatnet som er et viktig utgangspunkt for tur og rekreasjon. Jf. Formannskapet PS 19/19.

OK19: Bankgata flerbrukshall, lydemping:

Akustikken i Bankgata flerbrukshall oppfyller ikke anbefalte grenseverdier. Kroppsøvingslærerne opplever at lydforholdene i gymsalen er svært vanskelige. De opplever at klassen må innstille all aktivitet og komme nær læreren for å oppfatte enkle beskjeder. Støy kommer både fra egen klasse og fra aktivitet fra andre klasser i naborommene. Veggene i hallen er i massivtre, og er sterkt lydreflekterende. Det er foreslått tiltak for å få grenseverdiene til å samsvare med kravene i dagens TEK. Hensikten er å sørge for passende demping av lydnivået i hallen.

OK20: Rehabilitering Stordalshallen inkl. sportsgulv, akustikk:

Stordalshallen ble bygd i 1979. Det er ønskelig med en rehabilitering/oppgradering av Stordalshallen med uteområder. Sportsgulvet som ble skiftet ut i 2011 fungerer ikke tilfredsstillende til senioridrett. I tillegg skal det gjennomføres støydependende tiltak i idrettshallen.

OK21: Svømmebasseng Spektrum:

Kostnadsberegningen er basert på erfaringstall før mulighetsstudie og skisseprosjekt foreligger. Til fradrag kommer mva refusjon, utbetaling av spillemidler som er estimert mellom kr 16 og 21 MNOK, og eventuelle andre tilskuddordninger. Det er tatt med arbeider i eksisterende anlegg som en følge av konkurransebassenget, som også inkluderer nye aktiviteter i arealer som frigis når aktivitet flyttes til nytt basseng. Mål i Bodø kommunes klima- og energiplan er også tatt inn i prosjektet. Med dette utgangspunktet er det beregnet at prosjektet skal kunne realiseres innenfor en kostnadsramme på 350 MNOK inkludert mva.

Annet:

Kommunen har fått henvendelse fra Harr Museet AS om kjøp å kjøpe museet. Rådmannen trenger noe tid til å utrede saken før endelig anbefaling legges frem for bystyret. Saken vil bli utredet til bystyremøte i mars.

8.5 Helse og omsorg

Nr	Investeringer i anleggsmidler	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2020	2021	2022	2023	
HO1	HMS tiltak/bygg, rullerende handlingsplan	R	40 000	28 500	4 000	2 500	2 500	2 500	118
HO2	Vebjørn Tandbergs vei 7 - 3. etg.	2020	31 700	16 646	15 054	0	0	0	15 758
HO3	Helsehuset		621 000	3 000	0	0	25 000	25 000	151 000
HO4	Botilbud Tiurveien	2020	800	400	400	0	0	0	0
HO5	IKT - innovasjon helse og omsorg		85 135	33 135	12 000	14 000	14 000	12 000	22 168
HO6	IKT - grunnleggende IKT infrastruktur		10 250	5 250	2 000	2 000	1 000	0	500
HO7	IKT - pasient- og ansattevarsling institusjon/bolig		17 650	7 200	3 200	3 250	2 000	2 000	2 750
HO8	IKT - ansattevarsling hjemmetjeneste	2022	1 950	900	400	400	250	0	830
HO9	Utprøving av "leie - før - eie"- modell	2021	37 000	17 000	10 000	10 000	0	0	0
HO10	Mulighetsstudie – Aktivitet- og avlastningssenter		1 000	0	0	0	0	1 000	0
HO11	Krisesenteret i Salten	2022	49 000	1 000	10 000	38 000	0	0	0
HO12	Småhus	2020	10 000	0	10 000	0	0	0	0
HO13	Hjemmetjenesten - sonebase i privat boligmasse		5 000	0	0	0	0	5 000	150
Sum Helse og omsorg					67 054	70 150	44 750	47 500	193 274

Tabell 36: Investering i anleggsmidler, Helse- og omsorgsavdelingen. Tall i 1000.

HO1: HMS tiltak/bygg, rullerende handlingsplan:

Prosjektet omfatter forskjellige HMS tiltak basert på virksomhetenes årlige rullerte HMS planer, og behov for investeringer på bygg innenfor helse- og omsorgsavdelingen. Dette innenfor en årlig bevilgning på 2,5 mill. kr. Her er det som inngår i planen til neste år:

- Ferdigstillelse av Vågønes aktivitet/ servicebygg
- Utbedring av personalbase Vollveien 30
- Stadiontunet sykehjem – utbedring av medisinerom
- Hovdejordet/ Vollsletta sykehjem – plan sykehjemssenger
- Furumoen sykehjem – ombygging av stue

HO2: Vebjørn Tandbergs vei 7 – 3. etg – 8 nye sykehjemsplasser:

Fra budsjett/ økonomiplan 2015-2018 har det tidligere vært planlagt å omgjøre 9 leiligheter til 12 sykehjemsplasser i 3 etg. i Vebjørn Tandbergs vei 7. Dagens målgruppe i sykehjemmet er personer med demens. Flere av beboerne har utfordrende adferd. Hovdejordet sykehjem er ikke innredet for å håndtere denne problematikken på en optimal måte. Nye krav til arealene umuliggjør opprettelse av

12 sykehjemsplasser i 3. etasje. Det er derfor behov for å opprette en avdeling som er bedre tilrettelagt til formålet. På denne bakgrunn bygges det nå 8 plasser tilrettelagt for målgruppen demens med utfordrende adferd. En konsekvens av disse endringene er at tidligere påregnet kostnadsbilde er endret og nytt kostnadsbilde er på 30,0 mill. kr. Økningen ble vedtatt i bystyrets behandling 7. februar 2019. Utbyggingen av Hovdejordet sykehjem vil gi mulighet for fremtidig endret drift ved Vollsletta sykehjem. Her kan det etableres omsorgsboliger med fellesareal og tjenestearreal.

HO3: Helsehuset:

Bystyret har tidligere vedtatt at det skal etableres et helse- og omsorgsbygg innenfor en kostnadsramme på 400 mill. kr. Etter dette er det ut ifra et initiativ fra Nordlandssykehuset og Bodø kommune utarbeidet et endelig mandat av en mulighetsstudie for et nytt helsehus i Bodø. Hovedaktørene i prosjektet er Bodø kommune, Nordlandssykehuset, Nord universitetet og Nordland fylkeskommune. Tankene bak dette prosjektet er å utforske mulighetene for sammensetning av aktørenes behov (her; sine basistjenester som er relevant for samhandling) samt å søke synergi disse imellom. Videre er det ønskelig å etablere en arena for utdanning, innovasjon, forskning og utvikling som igjen kan forsterke alle tjenester innrettet for fremtidens behov. Mulighetsstudiet hadde som formål å avklare om det er grunnlag for å videreføre dette prosjektet inn i mer detaljerte analyser med påfølgende prosjektering. Mulighetsstudiet er nå ferdigstilt og man har funnet grunnlag for videreføring i prosjektets neste faser, men først skal dette besluttes hos hver enkelt aktør. Mulighetsstudiet har også vist at den totale investeringskostnaden for Bodø kommune ikke vil klare å holde seg innenfor tidligere ramme og nytt estimat er på 621 mill. kr.

HO4: Botilbud Tiurveien:

Prosjektet omfatter ombygging/oppussing av eksisterende boligmasse i Tiurveien for å møte behovene for de forskjellige brukergruppene innenfor heldøgns omsorg hvor behovet ikke kan knyttes mot ordinær sykehjems plass.

HO5: IKT – innovasjon helse og omsorg:

- Videreutvikle fagsystemene Geric, CGM og SamPro i form av nye moduler for en mer effektiv helse og omsorgstjeneste.
- Videreutvikle kommunens velferdsteknologiske grunnplattform for å kunne håndtere de velferdsteknologiske løsninger som tas i bruk.
- Fortsette implementeringen av administrativ velferdsteknologi knyttet til elektronisk pasientjournalssystem, det vil si bredde disse løsningene i hele helsetjenesten;
- Lifecare Mobil Pleie (smarttelefoner)
- Lifecare eRom (elektroniske pasientrom)
- Lifecare eLås (elektroniske lås tilgjengelig fra mobil pleie)
- Lifecare eSense /Lifecare API (elektronisk kommunikasjon mellom sensor teknologi og EPJ)
- Ny modul sak/arkiv
- Ny modul PostUT
- Spider
- Etablere en organisering av Servicedesk for velferdsteknologiske løsninger for konfigurering av løsningene inn mot brukere og helsepersonell.
- Etablere en organisering av Technical Management for velferdsteknologiske løsninger, inklusiv MAS 360.
- Skisseprosjekter helseinnovasjon – gjennom skisseprosjekter i regi av Forskningsrådet (Helsevel og Horisont 2020), Innovasjon Norge, Helsedirektoratet, Direktoratet for eHelse, Nordlandsforskning, Nord Universitet, Botnia-Atlantica med flere, utrede og etablere framtidige helseløsninger.
- Virtuell helse

- Samhandlingsløsning video NLSH/BK (eKonsultasjon)
- Medisinsk avstandsoppfølging av kronikere. Samarbeidsprosjekt mellom Bodø kommune og Nordlandssykehuset for å ta fram nye tekniske og organisatoriske løsninger for kronikere, basert på at pasienten får både spesialisthelsetjeneste og primærhelsetjeneste hjemme. Som en del av prosjektet er det etablert intensjonsavtale med 15 fastleger i Bodø, samt at prosjektet er linket opp mot Helsedirektoratet nasjonalt.
- Etablere en organisering av Helsevakt for administrasjon og utførelse av digitale helseoppdrag, i første omgang knyttet til medisinsk avstandsoppfølging.
- Etablere servicedesk for medisinsk avstandsoppfølging (ref servicedesk VL)
- Etablere Technical Management for medisinsk avstandsoppfølging (ref technical management VL)
- Innovasjonsarena for helsetjenester. Prosjektet «Mulighetsstudie nytt helsehus» utreder mulighetene for at Bodø kommune, Nordlandssykehuset, Nord Universitet og Nordland Fylkeskommune sammen har felles interesse i en etablering av en innovasjonsarena (lab/hub) i dette bygget, der simulering av nye teknologiske og organisatoriske løsninger kan gjennomføres. Innovasjonsarenaen skal legge til rette for deltakelse fra næringsliv, utdanning, forskning og knyttes tett opp mot pasienter og helseaktører i helsehuset.

HO6: IKT – grunnleggende IKT infrastruktur:

Sambandsløsninger (nettverk, switch, brannmur, servere, strøm, ups strøm, etc) som må være på plass for at fagsystemer og sensor teknologi skal kunne fungere. Innenfor helsesektoren inngår også lukkede mobil- og trådløstnett i grunnleggende IKT infrastruktur. Dette for å sikre sensitiv datakommunikasjon og mobilitet innendørs og utendørs.

HO7: IKT – pasient- og ansattevarsling institusjon/bolig:

Trygghetsalarm løsninger for pasienter, inklusiv innendørs posisjonering (posisjon for den som utløser alarm). Nødalarm fra ansatte, inklusiv innendørs posisjonering (posisjon for den som utløser alarm). Tiltaket skal erstatte utdaterte alarmanlegg som finnes i ulike lokasjoner i dag.

HO8: IKT – ansattevarsling hjemmetjeneste:

Mobil nødalarm for ansatte i hjemmetjeneste / andre mobile tjenester med geografisk posisjonering, jamfør div. pålegg fra Arbeidstilsynet.

HO9: Utprøving av "leie - før - eie"- modell:

Fra 2018 skal Bodø kommune starte opp med modellen «Leie-før-eie» for å styrke satsingen med å hjelpe flere vanskeligstilte til å eie egen bolig. Tiltaket skal benyttes på husstander som på aktuelt tidspunkt ikke er i stand til å betjene et boliglån, men som i løpet av en gitt periode vil kunne bli i stand til dette. Det er behov for å anskaffe to til tre boliger årlig til tiltaket. Tiltaket fremgår av forslag til Boligplan 2018-2021.

HO10: Aktivitet- og avlastningssenter (Miljøtjenesten):

Helse- og omsorgsavdelingen har behov for å samlokalisere eksisterende aktivitets –senteraktivitet som i dag holder til i utdaterte kommunale lokaler på Symra dagsenter, og i leide lokaler i Notveien. Kapasiteten i Stadion- og Tjurveien avlastning er utnyttet, og behovet for avlastning er økende. Det er behov for ny og ytterligere kapasitet. I et nytt bygg vil en kunne samlokalisere dagens aktivitet, og sikre fremtidig fleksibel og rasjonell drift. I tilknytning til dette prosjektet ønsker avdelingen å få utredet muligheten for å få etablert nye sonebaser for Miljøtjenesten og hjemmetjenesten Nord. Sonebasene er i dag lokalisert i tidl. Vollen sykehjem med en midlertidig bruksgodkjennelse fra Arbeidstilsynet.

HO11: Krisesenteret i Salten – nybygg:

Prosjektet er i rute. Mulighetsstudiet er snart ferdig og rådmannen vil i løpet av første kvartal 2020 legge fram mulighetsalternativer for prosjektet. Et av alternativer blir offentlig og privat samarbeid (OPS) vedtatt av bystyret i økonomiplan 2019-2022. Kostnadskalkylene er i skrivende stund ikke ferdig, men rådmannen velger å legge inn 48 mill. kr til prosjektet i sitt økonomiplanforslag for å få mer fullstendig økonomiplanforslag. Dette er høyt usikre tall, da verken modell eller kostnadsoverslag er valgt /utredet. Rådmannen vil komme tilbake med mer oppdatert informasjon i egen sak.

HO12: Småhus:

Småhus er definert som frittliggende eneboliger på 35-45 kvm. Målgruppen for boligtypen vanskeligstilte som opplever det som utfordrende å bo tett på andre. Dette er ofte personer med sammensatte rus- og psykiatriske lidelser som har bodd i kommunal gjennomgangsbolig i borettslag/sameie, eller andre samlokaliserte botilbud før. Vanlige utleieboliger eller samlokaliserte botilbud er vurdert å være uegnet. Det er anslått en kostnad på cirka 2,5 mill. kr pr. småhus. 10 mill. kr vil realisere fire småhus.

HO13: Sonebase i privat boligmasse:

I den grad det vurderes som hensiktsmessig vil det i boligkomplekser/ geografiske område med flere eldre kunne vurderes som formålstjenlig å gå til anskaffelse av tjenestebase. En tjenestebase i umiddelbar nærhet til brukerne vil sikre mer rasjonell drift og et bedre tjenestetilbud til mottaker.

8.6 Utbygging og eiendom

Nr	Investering i anleggsmidler	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2020	2021	2022	2023	
UE1	Brannoppgradering	R	136 461	108 461	7 000	7 000	7 000	7 000	0
UE2	Energieffektiviseringstiltak	R	50 915	26 915	6 000	6 000	6 000	6 000	80
UE3	Rehabilitering bygg	R	208 500	90 500	29 500	29 500	29 500	29 500	0
UE4	ENØK oppgradering varmestyring / SD-anlegg	R	33 950	20 350	3 100	3 500	3 500	3 500	1 333
UE5	Nye Bodø Rådhus	2019	687 000	640 000	47 000	0	0	0	-22 800
UE6	Mulighetsstudie – Nepåkeren	2023	0	0	0	0	0	2 500	0
UE7	Sanering av bygningsmasse	2021	7 500	0	1 000	6 500	0	0	0
UE8	Oppgradering av el-anlegg	R	51 895	34 395	4 000	4 500	4 500	4 500	0
Sum Utbygging og eiendom					97 600	57 000	50 500	53 000	-21 387

Tabell 37: Investering i anleggsmidler, Utbygging- og eiendomsavdelingen. Tall i 1000.

UE1: Brannoppgradering:

Brannoppgradering av bygg består i ulike aktiviteter. Fokuseres her på å oppgradere kommunens bygg med tanke på krav om brannsoner og brann klasse (branndører/vegger) samt brannhindrende tiltak. Det vil i 2020 være fokus på å ivareta nye krav om rømning og brannsikrende tiltak, blant annet:

- Etablering og merking av rømningsdører
- Etablering og merking av rømningsveier
- Merking av bygg (skilting fra hovedvei og oversiktskart)

UE2: Energieffektiviseringstiltak:

Økning og videreføring til 2023. Økningen kommer av et større prosjekt ved Spektrum som blir gjort i forbindelse med oppgradering av bassenget som skal skje de neste årene. Det skal installeres energieffektive tiltak som gråvannsgjenvinning, utskifting av sandfilter, isolering av vannsklier mm. Følgende prosjekter ligger i tillegg inne i forhold til installasjon av varmepumpe i planen for 2020:

- Løpsmark skole
- Misvær skole
- Landegode skole
- Stordalshallen
- Rønvik legesenter
- Tusenhjemmet

UE3: Rehabilitering bygg:

Ingen endringer i forhold til tidligere vedtatt ramme, med unntak av videreføring i 2023. I tillegg til Kjerringøy skole, ligger blant annet følgende prosjekter inne i planen for 2020:

- Etablering av adgangskontroll ved Bratten aktivitetspark (Mind-senteret), Hunstad barneskole, Løpsmark skole, Mørkvedmarka skole, Saltvern skole og Stordalshallen
- Renovering av kjøkken og kantine på Kultursenteret ved Hunstad ungdomsskole
- Oppussing og ombygging av garderober ved Misvær skole – svømmehall
- Utbedring gulvbelegg ved Sølvsuper helse og velferdssenter
- Full renovering av garderober i Stordalshallen
- Rehabilitering med hensyn til ENØK og TEK17 ved Rønvik legesenter

UE4: ENØK-oppgradering varmestyring / SD-anlegg:

Ingen endringer i forhold til tidligere vedtatt ramme, med unntak av videreføring i 2023. Følgende prosjekter ligger inne i planen for 2020:

- Misvær administrasjonsbygg
- Saltstraumen skole
- Saltstraumen barnehage
- Gamle Riksvei 18
- Mørkved sykehjem
- Aspåsen skole, gymsal
- Rønvik skole

UE5: Rådhuset:

Rådhuset sto innflyttingsklart i 2019 og er tatt i bruk. Bodø kommune vedtok å anke rettsavgjørelsen vedrørende tilleggsarbeid for arbeidstegninger utført av AF Engineering i tidligere fase av prosjektet. Det er i regnskapet avsatt for mulig sluttoppgjør etter domsavgjørelse.

UE6: Mulighetsstudie - Nepåkeren:

Bodø kommune skal i en mulighetsstudie utrede samlokalisering av kommunale og interkommunale funksjoner på eiendommen «Nepåkeren» ved tunnellini laget til Bodøtunnelen. I utgangspunktet skal en vurdere samlokalisering av følgende tjenester: Teknisk avdeling (Driftsavdeling, Lager for Sivilforsvaret, IUA – interkommunalt utvalg for akutt forurensning), Utbygnings og Eiendomsavdelingen (Driftsavdeling, renholdsavdelingen, teknisk drift) og Helse og omsorgsavdelingen (Hjelpemiddellager, Hjemmetjenesten).

UE7: Sanering av bygningsmasse:

Prosjektet består av saneringen av administrasjonsbygning ved gamle Tverlandet skole, samt deler av Løding skole.

UE8: Oppgradering el-anlegg:

Oppgradering av elanleggene består i utskifting/oppgradering av hovedavtaler, underfordelere nødlisanlegg og brannsentraler. Oppgradering av installasjon i henhold til forskriftskrav, typisk eksempel er etablering av jording der dette mangler samt oppgradering av varme og belyningsutstyr. Følgende prosjekter ligger inne i forhold til oppgradering av el-anlegg i planen for 2020:

- Landegode skole
- Hunstad ungdomsskole
- Furumoen sykehjem
- Grønnåsen skole
- Saltvern skole
- Misvær skole
- Løpsmark skole
- Hunstad barneskole
- Østbyen skole

8.7 Teknisk

Nr	Investering i anleggsmidler	Ferdig år	Ramme		Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Drift
			Totalt	Tidligere					
TA1	Bypakke Bodø - trafiksikkerhet, G/S-veg, fortau, miljø mm.	2022	279 444	142 227	71 156	41 158	24 903	0	0
TA2	Bypakke Bodø: Digitale barnetråkk - Div mindre prosjekter	2022	22 300	12 100	600	4 800	4 800	0	0
TA3	Bypakke Bodø - kollektivprosjekter	2022	91 470	63 312	15 870	10 406	1 882	0	0
TA4	Oppgradering av kommunale veger	R	53 750	31 750	5 500	5 500	5 500	5 500	0
TA5	Rehabilitering/asfaltering distriktene	R	20 000	10 000	2 500	2 500	2 500	2 500	0
TA6	Opprusting sentrumsgater	R	101 150	81 150	5 000	5 000	5 000	5 000	0
TA7	Oppgradering bruer	R	12 000	4 000	2 000	2 000	2 000	2 000	0
TA8	Vei- og gatelys kommunal bev.	R	54 000	34 000	5 000	5 000	5 000	5 000	0
TA9	Byteknikk - innkjøp maskiner	R	91 500	71 500	5 000	5 000	5 000	5 000	0
TA10	Oppgradering lekeplasser	2020	9 700	7 700	2 000	0	0	0	0
TA11	Hunstadveien G/S-vei - oppgradering	2020	6 500	0	6 500	0	0	0	0
TA12	Feltutbygging	R			2 700	2 700	2 700	2 700	0
TA13	Sjøgata – oppgradering/ny reguleringsplan	2021	60 000	4 000	30 000	26 000	0	0	0
TA14	Rønvikfjellet ny vei/fortau	2022	99 000	0	65 000	34 000	0	0	-5 000
TA15	Informasjonsskilt Rv 80	2020	750	0	750	0	0	0	0
TA16	Automatfronter	2023	3 200	0	800	800	800	800	0
TA17	Vikepliktsregulering i Mørkvedveien	2020	1 900	0	1 900	0	0	0	0
TA18	Sanering sentr.vann	R	345 250	257 250	22 000	22 000	22 000	22 000	0
TA19	Burøya/Valen - Nyholmen		19 800	12 800	0	0	0	2 000	0
TA20	Hunstadlia - Junkervei - VL i Rv tunnel	2022	28 000	15 500	0	8 000	4 500	0	0
TA21	Vannledning Godøynes - Skålbones	R	100 300	31 400	5 000	19 000	22 800	22 100	0
TA22	Forsterking brannvannsdekning/oppgradering		40 000	0			15 000	25 000	0
TA23	Hunstad Sør og Mørkvedbukta	2021	5 000	0	0	5 000	0	0	0
TA24	Vollsletta - reguleringsplankrav TA SAK	2020	26 000	10 000	16 000	0	0	0	0

TA25	Vannforsyning Seines/Gillesvåg	2022	78 500	9 500	2 000	48 000	19 000	0	0	
TA26	Stokkvika - Hunstad- Utskifting VL/avløpsprosjekt	2020	7 100	4 000	3 100	0	0	0	0	
TA27	Reinsletta mm - forprosjekt sanering/Bypakke Bodø	2022	15 000	3 000	5 000	5 000	2 000	0	0	
TA28	Breivika vv-ny brønn mm	2020	20 000	10 000	10 000	0	0	0	0	
TA29	Avvanningsbil	2020	4 500	0	4 500	0	0	0	0	
TA30	Sanering sentrum	R	289 000	201 000	22 000	22 000	22 000	22 000	0	
TA31	Stokkvika - Hunstadmoen	2021	102 800	76 500	16 300	10 000	0	0	0	
TA32	Bodøsjøen 2	2022	17 500	14 500		0	3 200	0	0	
TA33	Burøya/Valen - Nyholmen		26 400	12 300	0	0	0	2 600	0	
TA34	Mørkved renseanl. Utvides	2021	51 700	11 700	20 000	20 000	0	0	0	
TA35	Skivik-Løpsmark Renseanlegg		42 000	2 000	0	0	2 000	10 000	0	
TA36	Bertnes avløpsoppriyding	2020	27 700	18 700	9 000	0	0	0	0	
TA37	Vollsletta - reguleringsplankrav TA SAK	2021	44 000	14 000	6 000	24 000	0	0	0	
TA38	Nordstrandveien VA - forprosjekt sanering/ ny veg	2022	43 500	1 500	6 500	16 500	19 000	0	0	
TA39	Jensvoll avløpsoppriyding -forprosjekt	R	69 000	2 000	12 000	12 000	12 000	12 000	0	
TA40	Sone 500 Jensvoll overføring til sone 505 Åltjønnna	2022	21 000	0	500	9 500	11 000	0	0	
TA41	Sone 505 Åltjønnna overføring til sone 600 Stokkvika	2022	12 000	0	500	5 500	6 000	0	0	
TA42	Reinsletta avløpsanering	2022	20 000	1 500	8 500	8 000	2 000	0	0	
TA43	Urbanhydrologisk stasjon	2021	2 000	0	0	2 000	0	0	0	
Sum Teknisk avdeling						391 176	381 364	222 585	146 200	-5 000

Tabell 38: Investering i anleggsmidler, Teknisk avdeling. Tall i 1000.

TA1-3: Bypakke Bodø:

Bypakke Bodø kommunal del budsjetteres på tre ansvarsnumre. Finansiering skjer gjennom innbetalinger fra bomselskapet samt mva-refusjon. Bodø kommune har forskuttert store deler av kommunal egenandel i bypakken, gjenstående beløp for kommunal finansiering utgjør netto cirka kr 2 mill. pr år eks. mva.

TA4: Oppgraderingstiltak kommunale vegger:

Gjelder ekstraordinære oppgraderingstiltak på kommunalt vegnett, jmf Hovedplan veg.

TA5: Rehabilitering/asfaltering distriktene:

Asfaltering og oppgradering av vegger i distriktene.

TA6: Opprusting sentrumsgater:

Forbedre gatemiljøet i sentrum, bygging av fortau samtidig med sanering av vann- og avløpsledninger. I forbindelse med utbygging av fjernvarmeanlegg tilkommer også kostnader for Bodø kommune for oppgradering av fortau.

TA7: Oppgradering bruer:

Midler til oppgradering og påkrevd forsterkning av et årlig utvalg av kommunens 70 bruer.

TA8: Vei og gatelys kommunal bevilgning:

Midler til utskifting av gatelys i VVA-prosjekter, utskifting/fornyning av eldre gatelysmaster og gatelyskabler samt utgifter ved nedlegging av kabelnett fra luft til jord. Utskifting av rustne gatelysmaster prioriteres også høyt.

TA9: Byteknikk, biler og maskiner:

Utskifting/fornyning av bil og maskinparken.

TA10: Oppgradering lekeplasser:

Bodø kommune har ansvar for totalt 155 offentlige leke- og ballplasser, hvorav 111 er i drift. Alle plassene er befart for kontroll av om sikkerhetskrav er oppfylt og det er registrert vesentlige mangler og forfall på plassene. De avsatte driftsmidlene rekker kun til nødreparasjoner av plassene. Det er behov for prosjektmidler for oppgradering/rehabilitering av utvalgte prioriterte plasser over en rekke år.

TA11: Hunstadveien G/S-vei - oppgradering:

Fortau langs Hunstadveien er smalt og delvis svært dårlig forfatning og foreslås rehabilitert fra Alf Aspelunds vei, til og med undergangen ved Hunstadringen. Dette betyr cirka 800-850 m asfaltert strekning. Det ses samtidig på gang og sykkelvei, busstopp og fotgjengeroverganger.

TA12: Feltutbygging:

For at kommunen skal kunne oppnå gode pris ved salg av kommunaleiendom forutsettes det at det settes av penger til tilrettelegging/utvikle av de respektive eiendommer før de legges ut for salg. Det foreslås at derfor ordningen med at det settes kr 2 mill. til utvikling hvert år videreføres i økonomiplan perioden 2019-2022. Pengene skal benyttes til utarbeidelse av reguleringsplaner, mulighetsstudier mv. Viktigheten av utvikling av eiendom gjelder generelt. Vil særlig påpekte viktigheten av dette når det gjelder de eiendommene som er lagt inn som en del av finansieringen av det nye rådhuset – Kirkehaugen skole, B4 i Bodøsjøen og Herredshuset.

TA13: Sjøgata – oppgradering i forbindelse med ny reguleringsplan:

Planlegging og ombygging av Sjøgata i tråd med vedtatt reguleringsplan. Bedre tilrettelegging for syklende og gående og universell utforming av gata.

TA14: Veg til rønvikfjellet:

Bygging av ny veg til Rønvikfjellet i forbindelse med vedtatt reguleringsplan.

TA15: Informasjonsskilt Rv 80:

Prosjektet omhandler informasjonsskilt langs Rv 80 som skal gi info til besøkende/turister.

TA16: Automatfronter:

Parkeringsenheten har behov for 0,8 mill. kr til oppgradering av en del parkeringsautomater neste år. Det er behov for det samme beløpet hvert år de neste 4 årene. Det har kommet nye funksjoner, nye skrivere, nye muligheter til å «tæppe» kortet foran automaten m.m.

Bankene har pålagt alle som eier automater til å foreta denne oppgraderingen på grunn av økt betalingsikkerhet.

TA17: Vikepliktsregulering i Mørkvedveien:

Bakgrunnen for prosjektet er vedtak av kommunedelplan for sykkel i 2018 der det ble vedtatt at dette tiltaket prioriteres de neste fire årene. Prosjektet har til hensikt å vikepliktsregulere gang- og sykkelveien for syklister langs Mørkvedveien. Dette vil bedre fremkommeligheten for syklister og vil gjøre de kjørende mer bevisste på kryssende sykkeltrafikk.

TA18: Sanering vann i sentrum:

Midler til sanering av gammelt vannledningsnett i sentrumsområdene for å øke kapasiteten og bedre forsyningssikkerheten. I 2020 prioriteres utskifting av ledningsnett i sammenheng med bypakkeprosjekt i Hernesveien samt Fredensborgveien og Gildeskålveien med tilstøtende gater.

TA19: Burøya/Valen – Nyholmen:

Forsterke vannforsyningen til Nyholmen, for videre utvikling av og legge til rette for ny industri i

området. Bygging videreføres fra Burøya antatt i 2023 i kombinasjon med bygging av kommunalt avløpsanlegg til området. Fremdrift tilpasses eventuell annen utvikling av området

TA20: Hunstadlia – Junkervei – VL i Rv tunnel:

Midler for opprydding i vannledningsnett i forbindelse med riksveiutbyggingen på Stormyra. I 2021 og 2022 er det avsatt midler for sammenkobling av hovedvannledning mellom Grønnåsen og Stormyra, for avlastning av dagens forsyning over Rønvikjordene

TA21: Vannledning Godøyenes – Skålbones:

Prosjektet vil sikre reservevannforsyning til Saltstraumen-området ved å sammenkoble området til hovedvannverket. Det legges til grunn at Saltstraumen skal permanent forsynes fra hovedvannverket, samtidig som bebyggelsen på Øyjord gis vanntilknytning.

TA22: Forsterking brannvannsdekning/oppgradering:

Forsterking av vannledningsnett for å oppnå brannvannsdekning og tilstrekkelig leveringskapasitet for nye bolig og næringsområder samt eksisterende områder med manglende kapasitet.

TA23: Hunstad sør og Mørkvedbukta:

Forsterking av vannforsyning til områder sør for Rv 80 på Hunstad sør og Mørkved sør.

TA24: Vollsletta sanering del 2:

Fortsette sanering av vann og avløpsnett i del av Ramnflogveien, Medåsveien, Slettvollveien, Trettliveien og Hjartliveien.

TA25: Vannforsyning Seines/Gillesvåg:

Ref. sak PS 17/58. Prosjektering og bygging av ny kommunal vannforsyning til Seines og Gillesvåg. Planlegging og prosjekteringsarbeider pågår, krav om regulering pga. kulturminner så byggestart blir i 2020.

TA26: Stokkvika – Hunstadmoen nye vannledninger i forbindelse med avløpsprosjekt:

Det skal legges nye avløpsledninger i Regine Normanns veg og eldre vannledninger skiftes også ut.

TA27: Sanering Reinsletta i forbindelse med bypakkeprosjekt:

Prosjektering og bygging for utskifting av vann- og avløpsnett på Reinsletta i forbindelse med bypakkeprosjekt for oppgradering av Reinslettveien.

TA28: Breivika vv – Ny grunnvannsforsyning:

Dagens grunnvannsforsyning er ikke tilfredsstillende, grunnet for høyt saltinnhold i vannet. Det er boret etter ny brønn som er kapasitet- og kvalitetstestet. Det pågår planlegging av vannbehandling- og ledningsanlegg. Anleggsarbeider påregnet oppstartet høsten 2019/vinter 2020.

TA29: Avvanningsbil:

Nåværende bil er utslitt og det er nødvendig å finne en løsning for tømning av slamavskillere som nødvendigvis ikke innebærer samme teknologi og utstyr som er der i dag. Slike biler er ingen hyllevare, og må i stor grad spesialbygges etter behov.

TA30: Sanering avløp i sentrum:

Rehabilitering og sanering av gamle avløpsledninger i sentrum for å gi bedre sikkerhet mot kjelleroversvømmelser samt økt miljøgevinst ved separering. I 2020 prioriteres utskifting av ledningsnett i sammenheng med bypakkeprosjekt i Hernesveien samt Fredensborgveien og Gildeskålveien med tilstøtende gater.

TA31: Stokkvika – Hunstadmoen:

Prosjektet omhandler avløpsopprydding på Hunstadmoen med to pumpestasjoner og nytt ledningsanlegg og pumpeledning til Stokkvika, hvor det skal bygges nytt avløpsrenseanlegg.

TA32: Bodøsjøen 2:

Ny pumpestasjon og overføring av avløp fra blokkene i Bodøsjøen til Jensvoll renseanlegg. Det er utarbeidet forprosjekt for koordinert løsning med boligbygging på salgslagstomten.

TA33: Burøya/Valen – Nyholmen:

Rydd opp i avløpsutslipp på strekningen Burøya – Nyholmen og overføre avløpet til Kvalvikodden renseanlegg. Bygging videreføres til Nyholmen antatt i 2023 i kombinasjon med bygging av kommunal vannforsyning til området. Fremdrift tilpasses eventuell annen utvikling av området.

TA34: Mørkved renseanlegg:

Bygging av nytt avløpsrenseanlegg i Mørkvedbukta. Grunnet bygging av ny skole i Mørkvedbukta er renseanlegget nå lokalisert nærmere sjøen

TA35: Skivik – Løpsmark renseanlegg:

Det planlegges samling av avløpsvann fra bebyggelse i Skivik/Løpsmark til ett nytt felles avløpsrenseanlegg lokalisert i Løpsmarka.

TA36: Bertnes avløpsopprydding del 2 og 3:

Opprydding i Bertnesområdet med hensyn til tilknytning av boliger til kommunalt avløpsnett og ny kommunal pumpestasjon (del 2). Det er nødvendig å sanere eldre vann og avløpsnett i vestre del av Bertnes mellom Rv 80 og jernbanen (Munarvoll-området) (del 3).

TA37: Vollsletta sanering del 2:

Fortsette sanering av vann og avløpsnett i del av Ramnflogveien, Medåsveien, Slettvollveien, Trettliveien og Hjartliveien.

TA38: Nordstrandveien VA:

Gjennomføre sanering og utskifting av vann- og avløpsnett i Nordstrandveien i forbindelse med bypakkeprosjekt for oppgradering av Nordstrandveien.

TA39: Jensvoll avløpsopprydding del 1 og 2:

Gjennomføre oppryddingstiltak i Jensvoll avløpssoner. Forprosjekt har definert tiltak for å fjerne fremmedvann i avløpsnettet, det vil si bekkelukninger i Sørstrupen og Jensvollaldalen, samt separering og fornying av eldre avløpsledninger.

TA40: Overføring av avløp fra Jensvoll til Åltjønnå:

I ny Hovedplan avløp er det foreslått overføring av Jensvoll avløpssoner til Stokkvika RA. Forprosjekt gjennomføres samtidig med forprosjekt Jensvoll avløpsopprydding

TA41: Overføring av avløp fra Åltjønnå til Stokkvika RA:

Prosjektet omfatter fjerning av eksisterende slamavskiller nedenfor Alstad skole. Avløpsvann fra Jensvoll avløpssoner og fra Åltjønnå overføres ved pumping til nytt renseanlegg i Stokkvika.

TA42: Reinsletta avløpsanering:

Prosjektering og bygging for utskifting av vann- og avløpsnett på Reinsletta i forbindelse med bypakkeprosjekt for oppgradering av Reinslettveien

TA43: Urbanhydrologisk stasjon:

Bygging av stasjon for nedbørsmåling på Hunstad/Mørkved.

8.8 Kommunes fellesområde

Nr	Investering i anleggsmidler	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2020	2021	2022	2023	
KF1	Ny by ny flyplass	2020	33 000	10 000	23 000	0	0	0	0
Sum Kommunes fellesområde					40 520	13 021	9 022	9 023	900

Tabell 39: Investering i anleggsmidler, Kommunens fellesområde. Tall i 1000.

KF1: Ny by ny flyplass:

I februar 2018 godkjente bystyret en avtale mellom Bodø kommune og Avinor om forskuttering av planleggingskostnader for ny lufthavn. Forskutteringen gjelder utredninger knyttet til ny lufthavn inkludert alternativstudier og konseptvurderinger samt underlag for KS2 og konsesjonssøknad. Det vil si at dette er første del av den samlede finansieringen.

I avtalen er det lagt til grunn at Bodø kommune sin andel av kostnadene i denne fasen er på 23 %. Oppdaterte tall viser en kalkyle på skisseprosjekt og forprosjekt på om lag 173 mill. kr. Kommunens andel vil da innebærer rundt 30 mill. kr. 7 mill. kr av dette må tas i 2019, mens resterende tas i 2020.

8.9 KF/Andre

Nr	Investering i anleggsmidler	Ferdig år	Ramme		Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Drift
			Totalt	Tidligere	2020	2021	2022	2023	
KA1	Oppgradering kirkegårder	2020	13 600	12 500	1 100	0	0	0	0
KA2	Bodø domkirke, oppgradering varmeanlegg	2020	8 000	0	8 000	0	0	0	0
KA3	Oppgradering av kirker	R	25 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	0
Sum KF/Andre					14 100	5 000	5 000	5 000	0

Tabell 40: Investering i anleggsmidler, KF/Andre. Tall i 1000.

KA1: Oppgradering kirkegårder:

Det er behov for flere gravplasser på kirkegårdene i sentrum. Oppgradering og gjenbruk av den eldste delen av Bodø kirkegård (kvartal 1-26) er godkjent av fellesrådet og bispedømmet. Prosjektet er ute på anbud og sluttstrek kan settes i løpet av 2019. Kvartal 1-26 blir til kvartal 1-5, som vil gi tilstrekkelig gravareal i sentrum for en 10 års periode. Det er bevilget 13,6 mill. kr til dette prosjektet med særskilt tilskudd fra kommunen

KA2: Bodø domkirke, oppgradering av varmeanlegg:

Gjelder etablering av helt nytt anlegg for oppvarming. Tiltaket er avgjørende for å oppfylle kravene til inn klima som det nye orgelet stiller kombinert med kravet til komfort for brukere av kirken. Kan gi grunnlag for støtte fra ENOVA. Er satt på vent inntil kirkra er tett. Er planlagt som et selvfinansierende anlegg.

KA3: Oppgradering av kirker:

Består av 5 prosjekter i 2020. De 5 prosjektene er Rønvik kirke – klokketårnet, Saltstraumen kirke - nytt orgel, Universell utforming av Bodin kirkested - HC rampe og toalett samt sakristi, Saltstraumen kirke - utvendig vedlikehold og uforutsette større investeringsoppgaver (alle bygg).

9 Tjenesteområder - drift

Bodø kommune er delt inn i 7 tjenesteområder som kalles avdelinger. Avdelingene får vedtatt hver sin budsjettramme. Dette er kommunaldirektørens fullmaktsområde.

I tillegg har kommunen et fellesområde. De sentrale inntektene, finansene og fondsoverføringer er redegjort for i kapittel 7, men her redegjøres det for resterende. I hovedtrekk består disse av faste avtaler på tvers av avdelingene, avsetning til lønnsoppgjør og overføringer til de kommunale foretakene.

Nettorammene i økonomiplanperioden foreslås fordelt slik mellom avdelingene:

Fordeling nettoramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Administrasjon	130 986	125 877	126 602	123 102	123 102
Økonomi og finans	28 463	22 635	17 595	12 935	9 665
Næring og utvikling	31 054	32 177	32 176	31 679	31 679
OK	1 251 094	1 296 665	1 284 040	1 243 520	1 230 480
HO	1 130 038	1 210 147	1 205 834	1 165 401	1 145 189
Utbygging og eiendom	145 829	160 358	164 997	164 533	162 785
Teknisk	82 510	82 179	79 095	73 123	68 996
Kommunens fellesområde*	63 291	8 976	-200 185	-110 697	-67 611
Sum	2 863 266	2 939 015	2 710 155	2 703 596	2 704 287
<i>Rammeendring</i>		75 750	-153 110	-159 669	-158 979

Tabell 41: Nettorammer til avdelingene i økonomiplanperioden. Tall i 1000 kroner.

* På kommunens fellesområde er det justert for sentrale inntekter og utgifter som beskrevet i kapittel 7.

Avdelingenes nettorammer øker fra om lag 2 863,3 mill. kr i 2019, til 2939,0 mill. kr i 2020, noe som tilsvarer en økning på om lag 75,7 mill. kr. Denne økningen inkluderer forventet lønns- og prisvekst.

Oppsummert er endringen forklart slik:

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	97 108	97 108	97 108	97 108
Prisjustering inntekter/utgifter	32 876	32 876	32 876	32 876
Øvrig endring	11 839	15 839	21 839	21 839
Sum konsekvensjustering	141 823	145 823	151 823	151 823
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	22 374	44 973	35 564	35 566
Nye behov	82 425	95 284	117 649	142 695
Rammereduksjon	-170 871	-439 186	-464 703	-489 060
Sum tiltak	-66 071	-298 929	-311 491	-310 799
<i>Rammeendring</i>	75 751	-153 106	-159 668	-158 976

Tabell 42: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Alle tjenesteområder. Tall i 1000 kroner.

Som en kan se av tabellen over så er lønns- og pensjonsøkning beregnet til 97,1 mill. kr, prisjustering er beregnet til 32,9 mill. kr, mens øvrig endring er 11,9 mill. kr.

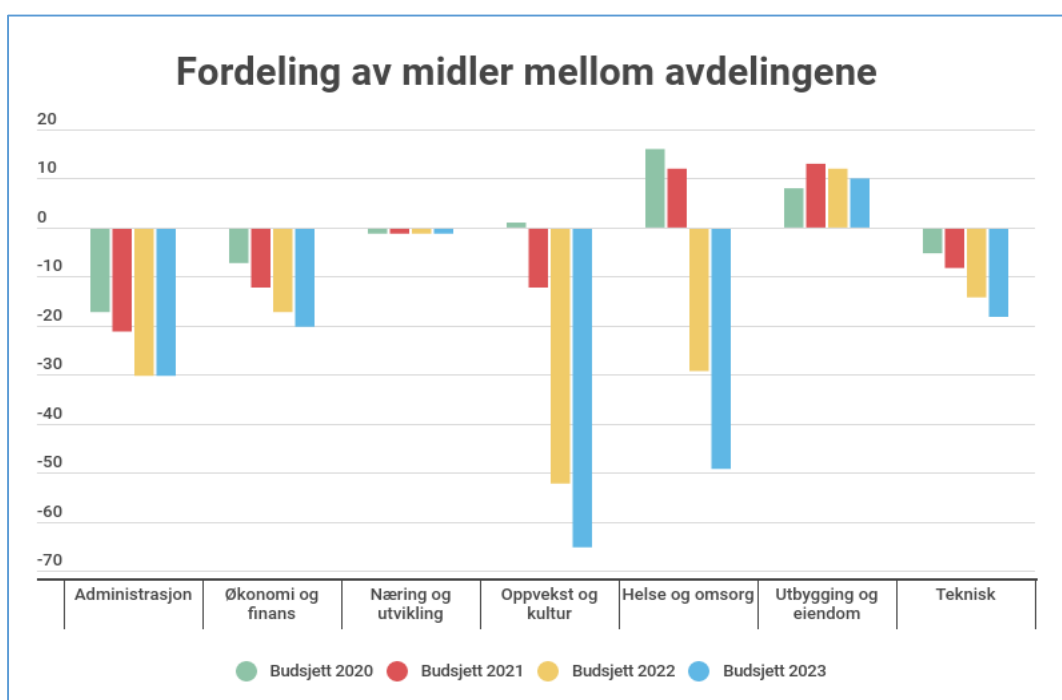
Det er i tidligere politiske vedtak vedtatt en økning i rammene på 22,4 mill. kr i 2020, mens nye behov som er tilgodesett i forslaget er på 82,7 mill. kr.

For å balansere budsjett 2020, er det lagt inn en rammereduksjon på 160 mill. kr, hvorav 80 mill. kr er fordelt utover på avdelingene. Resterende 80 mill. kr ligger på fellesområdet til fordeling i løpet av 2020. I tillegg er det noen investeringsprosjekter og andre endringer på til sammen 9,5 mill. kr som kategoriseres som rammereduksjon.

Videre i perioden er nødvendige rammereduksjoner beregnet til økende opp mot 450 mill. kr (i tabellen fremkommer det 489, men dette referer til totale endringer, og inkluderer også flytting av kemner til stat, flytting husleie OPS til renter og avdrag, forskyvninger i investeringer, reduksjon i tilskudd IKS). 300 mill. kr er allerede fordelt til avdelingene som forklart i kapittel 7.4. 80 mill. kr er beløpet som ligger på fellesområdet til fordeling. Resterende 70 mill. kr forklares med økende behov i tjenesteproduksjonen, samt normal nedbetaling av avdrag på gjeld. Mer om dette kan leses i kapittel 2 samt kapittel 7.4.

Oversikt over tilgodesette behov og foreslåtte rammereduksjoner finnes i vedlegg 10.4.

I linjen «sum tiltak» over ser man den reelle endringen på rammene, sett bort fra lønns- og prisvekst. Fordelingen i dette forslaget er slik:

Figur 8: Fordeling av midler i økonomiplanperioden, eksklusive lønns- og prisvekst. Tall i millioner kroner.

Som en kan se av figuren så er det kun Utbygging og Eiendom som har en reell nettoøkning i budsjetttrammene over økonomiplanperioden. Årsaken er nye ferdigstilte bygg som skal driftes. Helse og omsorg øker de første årene, noe som skyldes demografiendringene.

Administrasjonsavdelingenes (administrasjon, økonomi og finans og næring og utvikling) nettorammer er i sum redusert med om lag 50 mill. kr i 2023 (hvorav halvparten er tilknyttet rådhuset). Oppvekst og kultur har om lag uendrede nettorammer i 2020, før disse blir reduserte i løpet av perioden. Teknisk avdeling sine rammer reduseres i alle år.

Kommunens fellesområde er ikke med i denne oversikten, da disse midlene skal fordeles utover. I sum ligger det ikke-fordelte innsparingskrav på fellesområdet i størrelsesorden 80. mill. kr i 2020, 280 mill. kr i 2021, 195 mill. kr i 2022 og 150 mill. kr i 2023. 80 mill. kr av disse er tenkt løst gjennom stillingsreduksjoner. Dette er forklart nærmere i kapittel 2.

9.1 Administrasjon

Administrasjonsavdelingen har ansvaret for å legge til rette for politiske og administrative beslutningsprosesser, driftsstøtte til virksomhetene (IKT, HR og arkiv), kommunikasjonstjenester, forberede og føre saker for fylkesnemd og tingrett, og har ansvaret for kommunens overordnede beredskapsarbeid.

Driftsrammer	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum utgifter	157 870	150 751	151 476	147 976	147 976
Sum inntekter	-26 884	-24 873	-24 873	-24 873	-24 873
Netto driftsramme	130 986	125 877	126 602	123 102	123 102
<i>Rammeendring</i>		-5 109	-4 384	-7 884	-7 884

Tabell 43: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Til sammen er avdelingen budsjettert med 79 årsverk i 2020, med en netto budsjetttramme på om lag 125 mill. kr. Rammeendringen på -5,1 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.1.4.

9.1.1 Oppgaver og status

Administrasjonsavdelingen består av HR, Digitalisering og IKT, kommunikasjon og servicetorget, politisk sekretariat, kommuneadvokatene og sikkerhet – og beredskap samt kriseteamet.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
AA Felles	-3 409	-4 225	-4 225	-4 225	-4 225
Kommuneadvokat	2 047	2 172	2 172	2 172	2 172
Digitalisering og IKT	44 556	46 212	46 437	46 437	46 437
HR	33 453	35 014	35 014	35 014	35 014
Lærlinger	13 573	14 616	14 616	14 616	14 616
Kommunikasjon	21 061	20 915	20 915	20 915	20 915
Politisk sekretariat	19 705	17 173	19 673	17 173	17 173
Nedtrekk rådhusprosjekt		-6 000	-8 000	-9 000	-9 000
Sum	130 986	125 877	126 602	123 102	123 102

Tabell 44: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Budsjettene til administrasjon og ledelse blir ikke kompensert for vekst i øvrige tjenestoområder. Tjenestoområdet jobber derfor løpende med effektivisering. Dette vil få økt fokus i 2020.

Administrasjonsavdelingen har totalt 79 årsverk. Over 50 % av kostnadene til avdelingen er knyttet opp i faste avtaler på IKT, arkiv, lønnsystemer og andre felles personalkostander. Hovedverneombud og tillitsvalgtapparat inngår også i avdelingens budsjetter.

Avdelingen vil i løpet av økonomiplanperioden ha fokus på effektivisering og digitalisering av administrative prosedyrer og saksbehandling. I tillegg vil det være fokus på kvalitetssikring av vertskommuneavtaler og sørge for at tjenestene tilbys til selvkost. Det er potensiale for vertskommunesamarbeid innenfor HR, IKT og beredskap.

Avdelingen kommer til å ha sterkt fokus på sykefraværsarbeid og heltidskultur i 2020.

Avdelingen skal ut på anbud på flere tjenester i løpet av anbudsperioden og utfordringen vil være å få tjenestene til riktig kvalitet og pris. Avdelingen har ansvaret for kommunens kriseteam og aktiviteten her er vanskelig å forutse. Kostandsdriveren er antall hendelser som skjer i løpet av året.

9.1.2 Satsningsområder

Digitalisering og robotisering

Administrasjonsavdelinga skal legge til rette for effektivisering og digitalisering av administrative prosesser i kommunen.

Demografisk utvikling og økonomiske framtidsutsikter fordrer at kommunene må evne å levere like gode tjenester som i dag, men med bruk av færre ressurser. En forutsetning for å få dette til er at både interne arbeidsprosesser og arbeidsprosessene ut mot innbyggere/næringsliv automatiseres.

Det oppmuntres fra nasjonale myndigheter til etablering av regionale samarbeid i forhold til digitalisering av offentlige tjenester. For å sikre en sterk «digitaliseringsmuskel» i nord jobbes det med etablering av DigiNordland. Et frivillig samarbeid hvor kommunene i Nordland utnytter hverandres fortrinn til felles beste innenfor digitaliseringsområdet (anskaffelser, kompetanse, felles arbeidsprosesser og IKT plattform).

Avdelingen skal bidra med kompetanse til å digitalisere av større planer i kommunen, og legge til rette for god virksomhetsstyring gjennom videreutvikling av prosesser og verktøy for dette, eksempelvis smart kompetanseportal og ny rekrutteringsmodul. Det skal avleveres fjernarkiv papir til depot (arkiv i Nordland) og skal forberede avlevering av elektronisk arkiv.

Det skal også videreutvikle digitale løsninger for folkevalgte og folkevalgte organer.

Stabil drift

Tjenesteytende virksomhet og intern stab/støtte er i arbeidshverdagen helt avhengige av gode kvalitative og driftssikre IKT løsninger. Det vil alltid gis høyeste prioritet å sikre en så stabil drift som overhodet mulig.

Arbeidsgiverpolitikk

I 2020 skal det arbeides målbevisst for å redusere sykefraværet i Bodø kommune. Avdelingen skal også jobbe med medarbeiderskap og ledelse gjennom nye 10-faktorundersøkelse våren 2020.

De skal jobbes videre med heltidskultur. Økte krav til effektivisering gjør at nye arbeidsformer og bemanningsnivå må tas i bruk. Videre må graden av intern mobilitet og jobbglidning økes.

HR har ansvar for å legge til rette for utvikling innenfor HR-området i et langsiktig perspektiv og sikre at all virksomhet innenfor dette området er i tråd med kommunens HR-strategi.

Politisk sekretariat skal videreutvikle arbeidet med god tilrettelegging og effektiv saksbehandling i folkevalgte organer, og bidra til meroffentlighet og innsyn i folkevalgte organer.

9.1.3 Mål

Digitalisering og robotisering

- Alle større planer skal være digitalisert i løpet av 2020, og fulldigitalisering av godtgjørelser til bystyret og bystyrets utvalg skal gjennomføres.
- Etablering av DigiNordland skal være gjennomført i løpet av 1. halvår 2020.

Stabil drift

- Bodø kommune skal ha en driftsstabilitet som innfrir kravene fra kommunens kritiske døgnkontinuerlige tjenester
- Vi skal til enhver tid ha oppdatert våre tjenester på hjemmesiden

Arbeidsgiverpolitikk

- Gjennomføre ny runde med 10-faktor med bedre svarprosent en tidligere.
- Innføre lederløftet som verktøy for alle nye ledere i kommunen
- Redusere sykefraværet med minst 1 prosent gjennom målrettet og prioritert oppfølging
- God rekruttering og gjennomføring av lærlingløftet

9.1.4 Driftsbudsjett med endringer

I denne økonomiplanen er avdelingen kompensert med 2,25 mill. kr årlig for å dekke nye behov og utfordringer som er identifisert i løpet av 2019. Rammene er i tidligere vedtak justert med -19,7 mill. kr i 2020, økende til -32,5 mill. kr i perioden.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er det lagt inn et innsparingskrav på alle administrative avdelinger på totalt 3,7 mill. kr i 2020, økende til 14 mill. kr i 2023. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4. Disse innsparingene er ikke fordelt utover, og er per nå plassert på økonomi- og finans samt fellesområdet.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	2 533	2 533	2 533	2 533
Prisjustering inntekter/utgifter	1 780	1 780	1 780	1 780
Øvrig endring	8 000	12 000	18 000	18 000
Sum konsekvensjustering	12 312	16 312	22 312	22 312
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	-19 671	-22 946	-32 446	-32 446
Nye behov	2 250	2 250	2 250	2 250
Rammereduksjon*	0	0	0	0
Sum tiltak	-17 421	-20 696	-30 196	-30 196
Rammeendring	-5 109	-4 384	-7 884	-7 883

Tabell 45: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Administrasjonsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

* Rammereduksjon er midlertidig plassert på økonomi- og finansavdelingen, men vil bli spredt ut i løpet av vår 2020.

Øvrig endring gjelder flytting av deler av innsparingstiltaket tilknyttet Rådhuset til fellesområdet, der det innlemmes i beløpet for stillingsreduksjoner. Resterende innsparinger tilknyttet husleie er lagt inn i rammene til administrasjonsavdelingen, men fordeles i første tertial.

I tidligere vedtatte endringer ligger et effektiviseringskrav på 6,6 mill. kr. Avdelingen har utfordringer med å løse dette kravet, i lys av både tidligere vedtatte driftstilpasninger og nye effektiviseringskrav. Per nå har avdelingen laget en plan for å løse 3,6 mill. kr av dette beløpet. Men resterende er vanskelig å realisere i 2020. Det vil arbeides videre med dette.

9.2 Næring og utvikling

Nærings- og utviklingsavdelingen (NU) har stor bredde i funksjoner, arbeidsoppgaver og kompetanse. Avdelingen er på flere områder Bodø kommunes strategiske fagmiljø og legger mye innsats i god koordinering, involvering og samhandling med kommunens tjenesteområder og fagmiljøer.

Driftsrammer	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Sum utgifter	44 597	53 259	51 303	46 174	44 616
Sum inntekter	-13 543	-21 082	-19 127	-14 494	-12 936
Netto driftsramme	31 054	32 177	32 176	31 679	31 679
<i>Rammeendring</i>		1 123	1 122	625	625

Tabell 46: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Nærings- og utviklingsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Næring og utvikling er den minste avdelingen i kommunen med sine 33 årsverk, hvorav mange årsverk er finansiert med eksterne midler. Sykefraværet er lavt og ligger på 3,6 % per utgangen av september 2019. Avdelingens netto budsjettramme for 2020 er på 32,17 mill. kr. Rammeendringen på 1,1 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.2.4.

9.2.1 Status og oppgaver

Næring og utvikling deles opp i tre underområder. Stab, plan og samfunnskontoret samt næring, utvikling og landbrukskontoret.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Stab felles	4 433	4 557	4 553	4 557	4 557
Plan og samfunn	9 004	10 640	10 640	10 640	10 640
Næring, utvikling og landbruk	17 617	16 980	16 983	16 483	16 483
Sum	31 054	32 177	32 176	31 679	31 679

Tabell 47: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Nærings- og utviklingsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Avdelingen har grenseflate mot, og samhandler med eksterne aktører som næringslivet, kunnskapsmiljøene, regionale og nasjonale aktører, nabokommuner og Nordland fylkeskommune.

NU ivaretar Bodø kommunes interesser gjennom høringsinnspill og påvirkningsarbeid i nasjonale reform- og strukturprosesser. Dette setter store krav til kompetanse og kapasitet når det gjelder strategisk planlegging, prosjektledelse, kommunikasjon og samarbeid internt og eksternt.

Stab felles har ansvaret for å lede avdelingen og bistår i planlegging av driften i hele avdelingen. Fra høsten 2019 er også en kommunikasjonsrådgiver ansatt for å ha ansvaret for intern og ekstern kommunikasjon fra avdelingen.

I **plan- og samfunnskontoret** er det samlet en del funksjoner som i stor grad er sektorovergripende innad i Bodø kommune. Dette har skapt et godt utviklingsmiljø med høy kompetanse med fokus på samhandling og medvirkning. Kontoret ivaretar funksjoner innenfor bolig, folkehelse, mangfold, miljø, SLT (samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak), samferdsel og samfunnsplan/planstrategi.

Næring, utvikling og landbruk har ansvaret for storprosjektet Ny By - Ny Flyplass, samt satsninger som Smart Bodø, Sikkerhets & Beredskaps-hovedstaden, Luftfartssatsingen «Flybyen», Bodø i Vinden, DA pilaren Motor i Nord, Kulturveien og CityLoop. I tillegg inngår all næringsrettet virksomhet, samt landbruk, skogbruk, havbruk og viltforvaltning. Kontoret jobber for å legge til rette for offentlige og private arbeidsplasser, gründersatsning og å øke innovasjonskraften i regionen.

9.2.2 Satsningsområder

Hovedfokus for avdelingen fremover er å utvikle avdelingen i en retning som bidrar til at Bodø kommune når sine overordnede mål. Avdelingens satsningsområder fremover er:

- Bidra til å legge til rette for økt grad av involvering og samskaping, og at brukere av tjenester og innbyggere generelt skal føle seg mer inkludert.

- Bidra til at Bodø kommune jobber mot å nå FNs bærekraftsmål.
- Bidra til bærekraftig utvikling av Bodøsamfunnet – med fokus på klima & miljø.
- Bidra til at Bodø skal være en trygg by, og et nasjonalt forbilde for systematisk, helhetlig og kunnskapsbasert sikkerhet og beredskap.
- Videreutvikle "Smart Bodø"-konseptet, og delta i både nasjonale og internasjonale FoU prosjekter.
- Godt og utviklende arbeidsmiljø. Sterke fagmiljøer med rett kompetanse innenfor avdelingens virksomhetsområder for god kvalitet og effektiv drift.

9.2.3 Mål

Avdelingen har i en intern prosess utarbeidet følgende mål for perioden.

Felles

- Gå foran som gode ambassadører i bruk av nye arbeidsformer, øke samhandling og utnytte potensiale i nytt rådhuskvartal.
- Lede utrulling (kunnskapsløft og integrering i planverk) av FNs bærekraftsmål inkludert nylig vedtatte klima & energiplan internt i kommunen, samt få opp en prosjektportefølje for regionen i samarbeid med næringsliv, akademia og andre offentlig.
- Utvikle eiendomsstrategi og etablere et eiendomsselskap tilknyttet NBNF samt klargjøre lokal finansieringsmodell.
- Gjennomføre "Camp Bodø" og kåre Bodøs beste bydel.
- Redusere omfanget av planverk, effektivisering av planverk.

Plan og samfunn

- Plan og samferdsel: Revidere kommunens planstrategi og bidra til effektivisering av kommunens planproduksjon.
- Klima- og miljø: Bidra til oppfølging og implementering av tiltak vedtatt i klima- og energiplan og utarbeidelse av årlige klimaregnskap.
- Miljøfyrtårn: Fortsette sertifisering av offentlig og private virksomheter som miljøfyrtårn. Følge opp vedtak i klima- og energiplan om sertifisering av kommunale virksomheter.
- Folkehelse: Videreutvikle kampanjen "Det gode liv" med tettere dialog mellom samarbeidspartene og bidra til økt bruk av bærekraftsmålene.
- Mangfold og inkludering: Sikre at mangfolds- og inkluderingsperspektivet ivaretas i all kommunal planlegging, tjenesteproduksjon og i kommunens samarbeid med andre der det er riktig.
- Bolig: Revisjon av boligplan. Boligplan skal legge til rette for utvikling av et boligtilbud som dekker ulike behov.

Næring, utvikling og landbruk

- NBNF: Bygge kunnskap og kompetanse som sikrer at planleggingen av Ny bydel oppfyller NBNF-prosjektets ambisiøse målsetninger om klima, energi og miljø. Herunder størst mulig grad av lokal massehåndtering og gjenbruk internt på området og videreutvikle tanker og konsepter om et fremtidsrettet energisystem gjennom FME ZEN
- Næring: Realisere verdiskapningsstudien som veikart for strategisk næringsutvikling og jobbe aktivt med å få til selskaps – og organisasjonsetableringer i Bodø regionen, herunder prioritere å klargjøre og synliggjøre kommunens næringsareal på land og sjø
- Smart Bodø: Videreutvikle ZEN, Smartere transport og Smartere arkitektur prosjektene. Støtte opp om smart satsingen i andre avdelinger og sørge for brede forankring av H2020 prosjektet «City Loops» i alle relevante deler av organisasjonen
- Luftfart, sikkerhet og beredskap: Føre Albertmyra II fra mulighetsstudie inn i en skisseprosjektfase og videreutvikle satsingen på flyfrakt av sjømat direkte fra Bodø

- Bodø i vinden: Øke antallet månedlige lesere på Bodo.no fra 1700 til 3500 samt øke antallet abonnenter på nyhetsbrev fra 500 til 1000.
- Kulturveien: Etablere og videreutvikle Kulturveien næringsnettverk (min 25 bedrifter) samt få til minimum 6 bedriftsetableringer i området
- Landbruk, havbruk og skogbruk: Gjennomføre mulighetsstudie for prosessering av marin biomasse til mat, fôr-ingredienser, medisin og bioenergi forankret i kommunens klimaplan og FN's bærekraftsmål.

9.2.4 Driftsbudsjett med endringer

I denne økonomiplanen er avdelingen kompensert med 0,08 mill. kr årlig for å dekke nye behov og utfordringer som er identifisert i løpet av 2019. Rammene er i tidligere vedtak justert med -0,8 mill. kr i 2020, økende til -1,3 mill. kr i perioden.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er det lagt inn et innsparingskrav på alle administrative avdelinger på totalt 3,7 mill. kr i 2020, økende til 14 mill. kr i 2023. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4. Disse innsparingene er ikke fordelt utover, og er per nå plassert på økonomi- og finans samt fellesområdet.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	983	983	983	983
Prisjustering inntekter/utgifter	106	106	106	106
Øvrig endring	757	757	757	757
Sum konsekvensjustering	1 846	1 846	1 846	1 846
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	-803	-804	-1 301	-1 301
Nye behov	80	80	80	80
Rammereduksjon*	0	0	0	0
Sum tiltak	-723	-724	-1 221	-1 221
Rammeendring	1 123	1 122	625	625

Tabell 48: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Nærings- og utviklingsavdelingen. Tall i 1000 kroner

* Rammereduksjon er plassert midlertidig på økonomi- og finansavdelingen, men vil bli spredt ut i løpet av vår 2020.

Endringen til avdelingen består lønns- og prisvekst på 1,09 mill. kr, samt overføring fra OK-avdelingen vedrørende SLT koordinator (0,757 mill. kr). Nye behov består av full finansiering av prosjektet Ramsar som ble overført til avdelingen i løpet av 2019.

9.3 Økonomi og finans

Avdelingens hovedoppgave er å forvalte og utvikle kommunens økonomiske ressurser på en måte som bidrar til kvalitativ og effektiv tjenesteproduksjon.

Driftsrammer	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum utgifter	44 766	39 816	34 776	30 116	26 846
Sum inntekter	-16 303	-17 180	-17 180	-17 180	-17 180
Netto driftsramme	28 463	22 635	17 595	12 935	9 665

Rammeendring -5 828 -10 868 -15 528 -18 798

Tabell 49: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Økonomi- og finansavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Økonomi- og finansavdelingen er budsjettet med 45 årsverk i 2020, med en nettoramme på om lag 22,6 mill. kr. Rammeendringen på -5,8 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.3.4.

9.3.1 Oppgaver og status

Økonomi- og finansavdelingen består av Økonomikontoret, Regnskapskontoret, Kemnerkontoret, Innkjøpskontoret og Analysekontoret. Budsjettet til Rådmannen er også plassert her.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Rådmann	1 989	2 056	2 056	2 056	2 056
Økonomi	5 531	6 320	6 320	6 320	6 320
Regnskap	10 123	10 236	10 236	10 236	10 236
Kemner	8 228	3 541	-459	-459	-459
Innkjøp	1 552	1 831	1 831	1 831	1 831
Analyse	1 041	1 082	1 082	1 082	1 082
Nedtrekk administrasjon		-2 430	-3 470	-8 130	-11 400
Sum	28 463	22 635	17 595	12 935	9 665

Tabell 50: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Økonomi- og finansavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Økonomikontoret har ansvar for planlegging og rapportering, utredning og bistand i økonomiske spørsmål.

Regnskapskontoret sørger for riktig regnskapsinformasjon, korrekt momshåndtering og riktig anvendelse av lover og forskrifter. I tillegg leverer kontoret tjenester til 3 kommunale foretak, Salten Brann, Salten kommunerevisjon IKS, Salten regionråd, Bodø kommunale boligstiftelse, Bodø kirkelige fellestråd og noen små legater.

Kemnerkontoret utfører innfordring, skatteregnskap og arbeidsgiverkontroll (skatteoppkreverfunksjon) for Bodø. I tillegg selger kontoret disse tjenester til 8 andre kommuner.

Innkjøpskontoret har ansvar for anskaffelser både for Bodø kommune og andre 20 kommuner gjennom Felles innkjøp i Nordland.

Analysekontoret ivaretar analysebehov både til folkevalgte, rådmann og indre organisasjon.

Bodø kommune er i vekst og har behov til å transformere bruk av økonomiske ressurser slik at utviklingen fortsetter. For tiden har kommunen store utfordringer med å optimalisere driften, i tillegg til at det kjøres store utviklingsprosjekter. Dette stiller krav til mer effektiv oppgaveløsning, høy kompetanse og tilpasningsdyktighet. Rådmannen har startet opp driftstilpasningsprosjekt som skal effektueres frem til 2023. Økonomi- og finansavdelingen har en hovedrolle i denne prosessen. Det forventes samtidig at dette ikke går på bekostning av de ordinære driftsoppgaver og utviklingsarbeid.

Det er for tiden spesielt stort trykk på innkjøpstjenester, både fra Felles innkjøp i Nordland og kommunens egen organisasjon. Det er startet opp arbeid med å finne hva innkjøpskontoret skal levere i fremtiden og dimensjonering av kontoret i henhold til dette.

9.3.2 Satsningsområder

Hovedfokus for avdelingen fremover er å utvikle kommunens økonomi i en retning som bidrar til at kommunen når sine mål. Avdelingens satsingsområde fremover er:

- **Driftstilpasning av kommunal drift til tilgjengelige økonomiske ramme** - I 2019 er det vedtatt et stort driftstilpasnings-prosjekt som skal gjennomføres i løpet av en fireårsperiode. Økonomi- og finansavdeling har en viktig rolle i gjennomføringen.
- **Organisering og dimensjonering av innkjøpstjenester** - Det settes store forventninger overføre innkjøpsdrift, både fra ordinær drift og utviklingsprosjekter. I tillegg ligger forpliktelser overfor 20 kommuner gjennom ordningen med Felles innkjøp i Nordland. Tjenesten er i et veiskille og det må utredes hva tjenesten skal levere i fremtiden
- **Statens overtagelse av kernertjeneste** - i forslaget til Statsbudsjett er det igjen foreslått statlig overtagelse av kemner. Hvis Stortinget vedtar forslaget vil kommunen sørge for en smidig overgang for både ansatte og organisasjon.
- **Klima- og miljø** - avdelingen vil i samråd med andre avdelinger i kommunen utarbeide et klimabudsjett for Bodø kommune. Dette krever kompetanseoppbygging.
- **Effektivisering, digitalisering og automatisering** - avdelingen skal fortsatt ha fokus på en effektiv drift ved å ytterligere automatisere og digitalisere arbeidsprosesser, standardisere opplæring av støtte til brukere av tjenester.
- **Godt og utviklende arbeidsmiljø** - for å beholde god kompetanse settes det ytterligere fokus på sterke fagmiljøer med rett kompetanse innenfor avdelingens virksomhetsområde.

9.3.3 Mål

Driftstilpasning av kommunal drift til tilgjengelige økonomiske rammer

- I samråd med andre avdelinger utrede tiltak som kan optimalisere drift med minst 80 mill. kr. i 2020

Organisering og dimensjonering av innkjøpstjenester

- Gjennomgå og vurdere alle avtaler i ordningen Felles innkjøp i Nordland med tanke på forpliktelser og forventninger.

Statens overtagelse av kernertjeneste

- I samråd med HR kontoret gjennomføre overtakelse av kemner til staten

Klima- og miljø

- Utarbeide klimabudsjett i løpet av 2020

Effektivisering, digitalisering og automatisering

- Effektivisere, digitalisere eller automatisere minst 3 prosesser i løpet av 2020

Godt og utviklende arbeidsmiljø

- Sykefravær 4%
- 10-faktor (medarbeiderundersøkelse) – resultat over gjennomsnittet

9.3.4 Driftsbudsjett med endringer

Rammene er i tidligere vedtak justert med 0,2 mill. kr i perioden.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er det lagt inn et innsparingskrav på alle administrative avdelinger på totalt 3,7 mill. kr i 2020, økende til 14 mill. kr i 2023. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4. Disse innsparingene er ikke fordelt utover, og er per nå plassert på økonomi- og finans samt fellesområdet.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
--------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Konsekvensjustering

Lønns- og pensjonsendring	1 560	1 560	1 560	1 560
Prisjustering inntekter/utgifter	-158	-158	-158	-158
Øvrig endring	0	0	0	0
Sum konsekvensjustering	1 402	1 402	1 402	1 402
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	200	200	200	200
Nye behov	0	0	0	0
Rammereduksjon*	-7 430	-12 470	-17 130	-20 400
Sum tiltak	-7 230	-12 270	-16 930	-20 200
Rammeendring	-5 828	-10 868	-15 528	-18 798

Tabell 51: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Økonomi- og finansavdelingen. Tall i 1000 kroner.

* Rammereduksjon tilknyttet administrative avdelinger er plassert midlertidig på Økonomi- og finansavdelingen, men vil bli spredt ut i løpet av vår 2020.

9.4 Oppvekst og kultur

Oppvekst og kultur er den største avdelingen i Bodø kommune, med tjenester som hovedsakelig er rettet mot barn og unge.

Driftsrammer	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum utgifter	1 611 846	1 661 561	1 648 936	1 608 416	1 595 376
Sum inntekter	-360 752	-364 896	-364 896	-364 896	-364 896
Netto driftsramme	1 251 094	1 296 665	1 284 040	1 243 520	1 230 480
<i>Rammeendring</i>		45 571	32 946	-7 574	-20 614

Tabell 52: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Oppvekst- og kulturavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Samlet har tjenesteområdene en netto budsjetttramme på nærmere 1,3 mrd. kr og er budsjettet med om lag 1538 årsverk i 2020. Rammeendringen på 44,2 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.4.4.

9.4.1 Oppgaver og status

Oppvekst- og kulturavdelingen er organisert i seks områder: Grunnskole, Barnehage, Barn og familie, Kultur, Flyktning og Barnevern.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
OK felles	-5 167	-26 302	-45 612	-84 262	-111 302
Grunnskole	600 611	636 387	636 032	635 332	635 332
Barnehage	380 604	399 581	408 331	406 531	406 531
Barne og familie	105 846	111 457	109 607	109 607	109 607
Kultur	100 386	95 390	95 530	96 159	110 159
Flyktning	-29 617	-29 856	-29 856	-29 856	-29 856
Barnevern	98 431	110 008	110 008	110 008	110 008
Sum	1 251 094	1 296 665	1 284 040	1 243 520	1 230 480

Tabell 53: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Oppvekst- og kulturavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Grunnskoleområdet består av tilsammen 22 grunnskoler i Bodø, hvor det på skoler med barnetrinn også er skolefritidsordning. På 4 av skolene er det også barnehager. I tillegg er også Bodø Kulturskole, Bodø voksenopplæring og Bodø Naturskole organisert innenfor område grunnskole.

Barnehageområdet består av 18 ordinære kommunale barnehager. I tillegg er det 4 barnehager i oppvekstsenter som er organisert under grunnskolekontoret.

Barne- og familieenheten er en flerfaglig enhet som består av Helsestasjon-, skole- og migrasjonshelsetjenesten, Ergoterapi- og fysioterapitjenesten, Psykisk helsetjeneste, Pedagogisk psykologisk tjeneste, Spesialpedagogisk fagteam og Utekontakten.

Kulturområdet består av seksjonene Ung kultur og idrett og friluftsliv. Det er to virksomheter tilknyttet området; Bratten aktivitetspark og Stormen bibliotek. Kulturområdet har også rådgivere innenfor allmenn kultur, musikk, bygnings- og kulturminnevern.

Flyktningkontoret er organisert i henhold til spesialistprinsippet. Tjenesten består av avdeling for bosetting, avdeling for kvalifisering og driftsseksjon, i tillegg til prosjektorganisering av arbeid med integreringsmottak. Flyktningkontorets formål er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Barneverntjenesten er organisert i henhold til spesialistprinsippet. Tjenesten er inndelt i følgende seksjoner:

- Mottak / Vakt - Alle aldersgrupper
- Omsorgsseksjonen - De som bor i fosterhjem og noen i institusjon
- Ungdomsseksjonen - De fra 12 år og oppover
- Barneseksjonen - Fra 0 år og opp til cirka 12 år
- Ressursteamet - Forebygging og foreldreveiledning
- Bo- og nærmiljø - Etterverntiltak, Foyer og DUE

Gode resultater

Bodø kommune har sammenlignet med andre kommuner (Ref. Agenda Kaupang, KOSTRA, Skoleporten, Kommunebarometeret) gode resultater både når det gjelder trivsel, grunnskolepoeng og nasjonale prøver. Tilsvarende viser resultat fra foreldreundersøkelsen i barnehagene at det er en høy grad av tilfredshet blant brukerne av barnehagetilbudet.

På driftssiden er de kommunale barnehagene i Bodø blant landets mest kostnadseffektive samtidig som man også ligger på topp med hensyn til andel av barn i alderen 1-5 år som benytter seg av barnehagetilbudet (dekningsgrad).

Ved oppstart av barnehageåret 2019/2020 drifter samtlige kommunale barnehagene i henhold til de vedtatte pedagog- og bemanningsnormene.

Grunnskolen i Bodø har en gunstig lærertetthet i klassene, men en økende andel av dette går til å dekke opp for at flere elever har behov for spesialundervisning.

Skolefritidsordningen er blitt billigere gjennom at prisene er blitt redusert med 9 % fra høsten 2019. Det er innført søskenmoderasjon og det er reduksjon i satsene ved lav inntekt.

Kulturskolen har fått tilført ressurser som gjør at aktiviteten kan økes. Den kulturelle skolesekken som hører hjemme på kulturskolen har aktiviteter rettet mot grunnskoleelevene. De statlige overføringene er økt og det har muliggjort en aktivitetsøkning også her.

Velutviklet kulturliv

Bodø kommune har gjennom lang tid lagt systematisk til rette for kulturaktivitet, kulturopplevelser, idrett og friluftsliv med stor innsats på nesten alle aspekter for barne- og ungdomsarbeid til kunst- og kulturformidling. Dette er begrunnelsen for at Bodø ble utnevnt til Norges kulturkommune i 2017. På bakgrunn av dette arbeidet, og god ungdomsmedvirkning, er Bodø kommune nominert som årets ungdomskommune i 2019.

Alle kultursatsinger, og det aktive kulturarbeid som har blitt gjort i Bodø de senere år, har gitt byen selvtillit og grunnlag til å få status som Europeisk kulturhovedstad i 2024. Den fremtidige satsingen skal vise at Bodø er og utvikler seg som en av de mest spennende og nyskapende kulturbyer nasjonalt og internasjonalt. Kommunen vil sikre langtidseffekter i arbeidet med Europeisk kulturhovedstad 2024, herunder kulturell infrastruktur, nye samarbeidsstrukturer, inkludering, økt frivillighet og internasjonalisering. Kultursatsingen skal bidra til å øke attraksjonskraften overfor ungdom og unge voksne, og til å rekruttere kritisk kompetanse i næringsliv og samfunn.

Bodø kommune er tildelt status som Europeisk kulturhovedstad i 2024 (European Capital of Culture - ECoC). Siden 1984 har EU pekt ut europeiske kulturbyer, siden kalt kulturhovedsteder. Ideen er kultur, og ikke bare økonomi og industri, som drivkraft for sivilisert byutvikling.

Bodøs status som ECoC 2024 vil få effekter for hele Nordland, og det vil bli lagt vekt på både det kulturelle arbeidet som foregår i dag og det som skal skje i kommunen og fylket fram mot 2024 sammen med de arrangement og hendelser som skal foregå det aktuelle året. Selv om det er Bodø kommune som får statusen, er også fylkeskommunens plan- og strategiarbeid innen kulturfeltet, og den sammenheng dette har med kommunenes tilsvarende arbeid, av vesentlig betydning

På kort sikt blir det viktig å etablere driftsorganisasjonen for prosjektet - både bemanning og selskapsløsning. Grensesnitt mot kommuneadministrasjonen må gjennomgås. Finansiering må avklares, her nevnes spesielt den statlige medfinansieringen.

Trygge rammer

Barneverntjenestens største utfordring har i flere år vært å få ferdigstilt åpnede undersøkelsessaker til rett tid. Det er som hovedregel et krav om å ferdigstille en undersøkelse til konklusjon på hva som skal skje videre i saken innen 3 måneder. I visse tilfeller kan fristen utvides til 6 måneder etter godkjenning fra Fylkesmannen.

Tjenesten har siden 2016 og frem til og med medio 2018 hatt et særskilt tett samarbeid med fylkesmannen for å lukke alle avvik, med særlig fokus på fristbruddene.

Et viktig myndighetskrav er at alle de barn og unge som tjenesten har ansvar for skal ha riktig antall oppfølgings- og tilsynsbesøk. Det jobbes målbevisst mot, og gjøres organisatoriske grep for å sikre dette, slik at innen rimelig tid forventer tjenesten å være i mål også her.

Barne- og familieenheten bistår barnehage og skole i systemrettet arbeid/helhetlig tenking rundt barn og unge med behov for sammensatte og koordinerte tjenester. Enheten er kommunedekkende og yter tiltak både på det forebyggende, helsefremmende og behandlende plan. Utfordringene er å benytte disse støttefunksjonene til å hjelpe personalet i skolen med å løse utfordringene uten at det skal være behov for mer personale. Det jobbes tverrfaglig med å videreutvikle samarbeidstiltak for å sikre et oversiktlig og velfungerende system for tildeling av spesialpedagogiske ressurser til barnehager og skoler.

Utvikling antall bosettinger av flyktninger

Grunnet nedgangen i antall bosettinger de siste årene er inntektene til flyktningkontoret redusert med omlag 32 mill. kr sammenlignet med 2017. Det forventes ytterligere betydelig inntektsreduksjon

i 2021 og 2022. Inntektsreduksjon salderes delvis gjennom reduserte variable kostnader som integreringsstønad og sosialhjelp, og nedtrekk i stillinger og annen ressursbruk knyttet til bosetting av flyktinger ved flyktningkontoret, helsesykepleiertjenesten, barnevern, skole og barnehage. Det gjenstår likevel en restutfordring på cirka 10 mill. kr som må innarbeides i løpet av 2020, eventuelt dekkes opp gjennom bruk av midler fra Flyktningefondet.

Voksenopplæringen har de senere årene fått redusert sine inntekter fra staten siden antall asylsøkere og bosatte stadig har blitt redusert. Voksenopplæringen forsøker å finne andre aktivitetsområder for å øke inntjeningen.

9.4.2 Satsingsområder

OK avdelingens satsingsområder er forankret i [Kommunedelplan for tjenestene i Oppvekst- og kulturavdelingen 2018-2030](#) og øvrig planverk.

Sammen om en god oppvekst

OK-avdelingens strategi i oppvekstarbeidet vektlegger mange forebyggende tiltak med tanke på å styrke beskyttelsesfaktorene og redusere risikofaktorene i barn og unges oppvekstmiljø.

Hovedsatsingen er på det universelle, altså tilbud til alle. Andre tiltak er rettet mot barn og unge i risiko, noen mot barn og unge med særlige behov, og noen mot barn og unge med særskilt gode evner.

Tidlig innsats er et bærende prinsipp i tilnærmingen og oppbyggingen av tjenestetilbudene. Med tidlig innsats menes både at man setter i gang tiltak så snart man har registrert en risiko eller et behov, uansett alder, men også at de yngste aldersgruppene prioriteres.

God samhandling og tverrfaglig tilnærming rundt barn og unge som har særlig behov for koordinerte tjenester er nødvendig. Samlokalisering er et valgt virkemiddel for effektive tjenester, grunnlag for innovative løsninger, og innbyggernes opplevelse av «en-dør-inn»- tankegangen.

Satsingsområdene er:

1. Tidlig innsats

- Aktiv satsing på generelle og særskilte foreldrestøttende tiltak
- Forebygge, hindre og avdekke vold og overgrep
- Fysisk aktivitet, kosthold, søvn og forebygging av ulykker
- Livslyst, livsmestring og utviklingsfremmende tiltak
- Trygge gode oppvekstvilkår gjennom å hindre utenforskap og forebygge barnefattigdom

2. Kvalitet

- Fokus på optimalisering av bemannings-, pedagog- og lærenormer i barnehager og skoler
- 0-toleranse for mobbing

3. Samhandling

- Samarbeid med frivillig sektor
- Benytte ledermøtene på alle nivå som en god arena for samhandling og prioritering av satsingsområder.
- Videreutvikle gode samarbeidstiltak som sikrer et oversiktlig og velfungerende system for spesialpedagogisk ressurstildeling til barnehager og skoler

- Sikre barn og unges medvirkning i saker som angår dem
- Informasjon og kommunikasjon til barn og unge er tilpasset alder og modenhet

4. Kompetanse

- Kompetente medarbeidere på alle tjenesteområder
- Samarbeide med HR-kontoret om tiltak for å sikre nødvendig rekruttering av kjernekompetanse i avdelingen
- IKT og læring digitalisering - et langsiktig arbeid, både pedagogisk og med utstyr og infrastruktur.

5. Mangfold

- Inkludering og universell utforming
- Tilrettelegge for samhandling uavhengig av etnisitet, kjønn, alder, religion eller livssyn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsuttrykk eller kjønnsidentitet
- Tilflyttere og innvandrere inkluderes slik at de blir aktive samfunnsdeltakere og kommer seg raskt i jobb.
- Ivareta et allsidig og godt samisk tilbud i tjenestene

Se også:

[Strategi for Bodøskolen 2018-2023](#)

[Kommunedelplan for kultur 2018-2027](#)

9.4.3 Mål

Satsningsområde	Indikator/målemetode	Resultat 2018	Mål 2020
Tidlig innsats	01. Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst		> 90 %
	02. Helsefremmende skoler (sertifisering)	68 %	Alle
	03. Prosentandel av ungdomsskoleelever som er fornøyd med sin egen helse. (Ungdata)	68 %	75 %
	04. Andel 1 åringer med barnehageplass		80 %
	05. Andel barn med tiltak som ikke er plassert utenfor hjemmet sammenliknet med antall innbyggere 0-17 år	1,7 %	1,4 %
Kvalitet	01. Antall saker i barnevern- tjenesten med avvikende saksbehandlingstid (fristbrudd)	26	Maks 5
	02. Andel individualsaker i PP-tjenesten som ferdigstilles innen frist		100 %
	03. Andel henviste saker til ergo-/fysioterapitjenesten som behandles iht. prioriteringsnøkkel		100 %
	04. Andel barnehager som årlig gjennomfører foreldreundersøkelsen		> 90 %
	05. Andel elever som trives på skolen	86 %	100 %
	06. Mobbing, trinn 7 Elevundersøkelsen (Kilde: Skoleporten 17-18)	6,40 %	0
	07. Mobbing, trinn 10 Elevundersøkelsen (Kilde: Skoleporten 17-18)	9,60 %	0
	08. Andel elever med vedtak om spesialundervisning (KOSTRA)	10,40 %	6,50 %
	09. Grunnskolepoeng (Skoleporten)	43,4	43,4
	10. Mestring (Elevundersøkelsen Skoleporten)	4,1	4,2
	11. Redusert sykefravær		
Samhandling	01. Elevdemokrati og medvirkning (Elevundersøkelsen, skoleporten)	3,9	4,0
Kompetanse	01. Antall elever per årsverk til undervisning. (Skoleporten)	11,3	11,5

	02. Lærertetthet i ordinær undervisning (Skoleporten)	16,1	15,5
	03. Andel lærere med godkjent utdanning (skoleporten)	98,1%	98,1%
Mangfold	01. Overgang til arbeid og utdanning direkte fra introduksjonsprogram (inkl. overgang til grunnskole og lønnstilskudd NAV)	63 %	65 %

Tabell 54: Mål for Oppvekst- og kulturavdelingen.

9.4.4 Driftsbudsjett med endringer

I denne økonomiplanen er avdelingen kompensert med 25,6 mill. kr i 2020, økende til 39,6 mill. kr for å dekke nye behov og utfordringer som er identifisert i løpet av 2019. Rammene er i tidligere vedtak justert opp med 6,1 mill. kr i 2020, økende til 109 mill. kr i perioden.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er det lagt inn et innsparingskrav på totalt -30,9 mill. kr i 2020, økende til -115,9 mill. kr i 2023. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	36 764	36 764	36 764	36 764
Prisjustering inntekter/utgifter	7 367	7 367	7 367	7 367
Øvrig endring	-730	-730	-730	-730
Sum konsekvensjustering	43 402	43 402	43 402	43 402
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	7 518	12 303	12 332	12 332
Nye behov	25 572	27 472	25 572	39 572
Rammereduksjon	-30 920	-50 230	-88 880	-115 920
Sum tiltak	2 170	-10 455	-50 976	-64 016
Rammeendring	45 571	32 946	-7 574	-20 614

Tabell 55: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Oppvekst- og kulturavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Øvrig endring gjelder flytting av SLT-koordinator (samordning av lokale rus og kriminalforebyggende tiltak) til Næring og utvikling, samt noen små korrigeringer.

9.5 Helse og omsorg

Helse og omsorgsavdelingen (HO) er den nest største avdelingen i Bodø kommune og tjenesteområdet skal sikre en bærekraftig helse- og omsorgstjeneste av god kvalitet slik at innbyggerne får best mulig levekår, og de sosiale helseforskjellene i befolkningen reduseres.

Driftsrammer	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum utgifter	1 493 544	1 569 859	1 565 545	1 525 112	1 504 901
Sum inntekter	-363 506	-359 711	-359 711	-359 711	-359 711
Netto driftsramme	1 130 038	1 210 147	1 205 834	1 165 401	1 145 189
<i>Rammeendring</i>		80 109	75 796	35 362	15 151

Tabell 56: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Helse- og omsorgsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Avdelingens netto budsjetttramme for 2020 er på 1 210 mill. kr og er budsjettert med 1 373 årsverk med cirka 1650 ansatte i 2020. Rammeendringen på 80 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.5.4.

9.5.1 Oppgaver og status

Helse og omsorgsavdelingen består av tjenesteområder innenfor Institusjoner, Hjemmetjenesten, Miljøtjenesten, Tildeling, Helse, NAV OG HO øvrig.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
HO Øvrig	20 708	16 513	-4 344	-51 361	-77 130
Institusjoner	322 951	350 706	360 806	360 806	360 806
Hjemmetjenesten	380 038	408 400	408 475	408 475	408 475
Miljøtjenesten	248 825	257 839	257 839	257 839	257 839
Tildeling	450	12 419	17 537	22 871	28 429
Helse	78 733	82 621	83 871	85 121	85 121
NAV	78 332	81 649	81 649	81 649	81 649
Sum	1 130 038	1 210 147	1 205 834	1 165 401	1 145 189

Tabell 57: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Helse- og omsorgsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Avdelingen tilbyr et mangfold av tjenester som leveres hele døgnet og som i hovedsak er hjemlet i lover og forskrifter. Tjenestene er i hovedsak vedtaksbetinget og tildeles ut fra en individuell vurdering med mål om å nå tidligere funksjon eller så nært ønsket funksjonsnivå som mulig.

Stor vekst i oppgaver innenfor helse og omsorg.

Helse og omsorg står ovenfor en meget stor og krevende vekst i behovet for HO-tjenester fremover i samsvar med den demografiske utviklingen i Bodø. Dette vil medføre store faglige og økonomiske utfordringer i økonomiplanperioden og fremover.

Agenda Kaupang påpeker i sin rapport «Økonomianalyse Bodø kommune 2018» at veksten med tanke på demografikostnader er *“klart størst for pleie- og omsorgstjenestene med en økning av behovet på 33 prosent frem til 2029”*. De påpeker videre at innen 2040 vil behovet for pleie og omsorgstjenester øke med 204 %. Agenda Kaupang påpeker også at det vil være viktig at Bodø kommune de nærmeste årene klarer å øke kapasiteten på boliger med heldøgns omsorgstilbud, for å dempe den fremtidige veksten i behov for sykehjemsplasser. Denne dreiningen av tjenester til lavere nivå i omsorgstrappen/hjemmetjenesten vises tydelig i de innmeldte behovene i denne økonomiplanen, hvor blant annet midler for å møte veksten innenfor ABF-området vil være en vesentlig prioritering.

SINTEF Helse har utarbeidet framskrivning av tjenestebehov i tråd med den demografiske utviklingen i sin rapport «Helsetjenester til befolkningen i Bodø kommune» (PS 19/33). Den viser at i løpet av 2025 vil antall brukere som har behov for langtidsopphold i sykehjem øke med 26 %. Antall brukere med behov for korttidsplasser vil øke med 30 %. Innen 2030 vil det være en generell økning på mellom 30 – 60 % brukere/pasienter i pleie- og omsorg.

Frem til 2040 vil behovet for langtidsopphold i institusjon, plasser for dagopphold og tidsavgrensete opphold for utgreiing/behandling øke med mer enn det doble av hva dagens nivå. Det betyr at dersom det i 2040 skal tilbys den samme prosentandel antall personer langtids plass i sykehjem som i dag så må det bygges og rekrutteres personell til et nytt sykehjem med 100 plasser hvert femte år fremover.

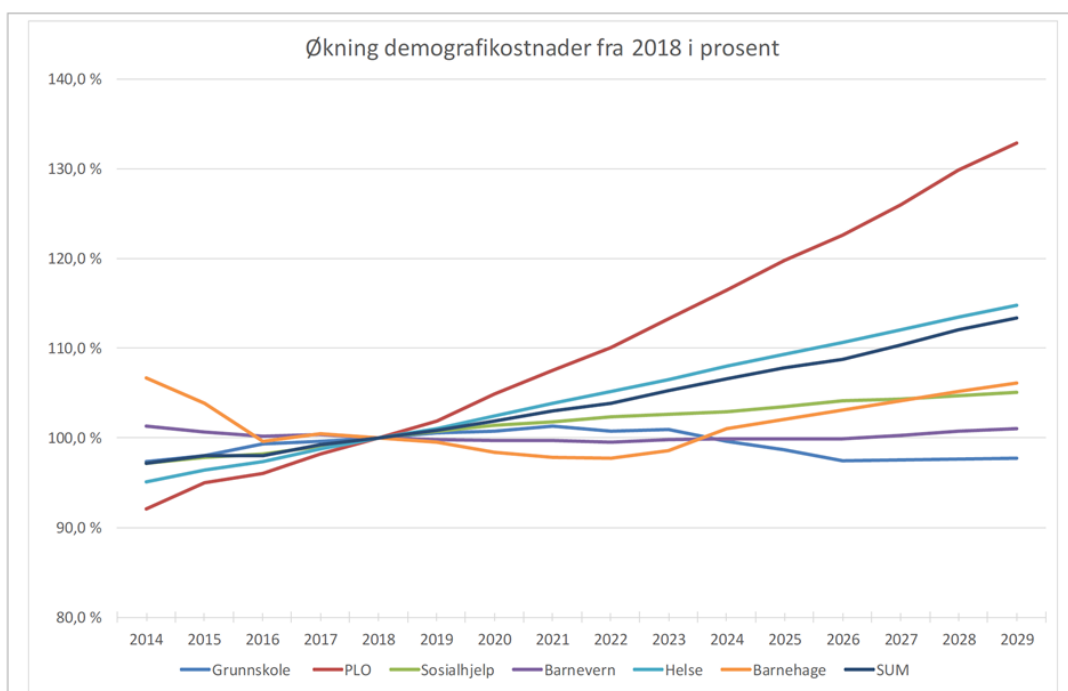
KOSTRA viser at Bodø kommune er betydelig dyrere per plass i sykehjem og øvrige institusjonsplasser, dette blir nå satt fokus på og det foreslås reduserte pleiefaktorer for å kunne få kostnadene ned mot et snitt i Kostragruppe 13.

Frem til 2024 planlegger Bodø kommune å bygge 8 nye sykehjemsplasser tilpasset pasienter med utfordrende adferd. For disse plassene er driftskonsekvensen revurdert for å sikre at man klarer å oppnå en lavere kostnad per plass i øvrige sykehjem i fremtiden. Dette vil være viktig steg i riktig retning for å kunne dempe de fremskrevne demografikostnadene innenfor PLO i Bodø kommune (se figur 9). Denne endringen i bemanningsfaktor vil også gjøre kommunen bedre rustet til å realisere de nye sykehjemsplassene det vil bli behov for, og som blant annet er foreslått realisert i nytt helsehus og skal svare for deler av behovet man ser for nye plasser i 2030.

Tjenestemottakere	2017	2020	2025	2030	2035	2040
Unike brukere kommunens tjenester	3 576	6 %	19 %	33 %	49 %	66 %
Avlastning i institusjon, plasser	91	7 %	24 %	44 %	63 %	79 %
Dagopphold, plasser	227	9 %	32 %	61 %	93 %	127 %
Langtidsopphold institusjon, brukere	393	2 %	26 %	54 %	89 %	128 %
Rehabilitering utenfor institusjon, brukere	1 437	6 %	20 %	35 %	52 %	69 %
Tidsavgrenset opphold utgreiing/behandling, brukere	518	9 %	30 %	56 %	84 %	114 %
Tidsavgrenset opphold habilitering /rehabilitering, brukere	122	8 %	24 %	39 %	53 %	66 %
Annet bosted, brukere	168	6 %	16 %	27 %	39 %	52 %
Hjemmetjenester i alt, brukere	2 043	6 %	19 %	33 %	49 %	66 %
Hjemmetjenester, daglige gjøremål, brukere	846	7 %	26 %	47 %	73 %	100 %
Kommunale akutsenger, brukere (2015)	180	9 %	31 %	57 %	88 %	121 %

Tabell 58: Forventet økning i antallet mottakere av Helse- og omsorgstjenester. Bodø kommune 2017-2040. Fra SINTEF Helse sin rapport «Helsetjenester til befolkningen i Bodø kommune».

Økningen i antall brukere/pasienter vil medføre økte kostnader gitt at dagens tjenestenivå opprettholdes.

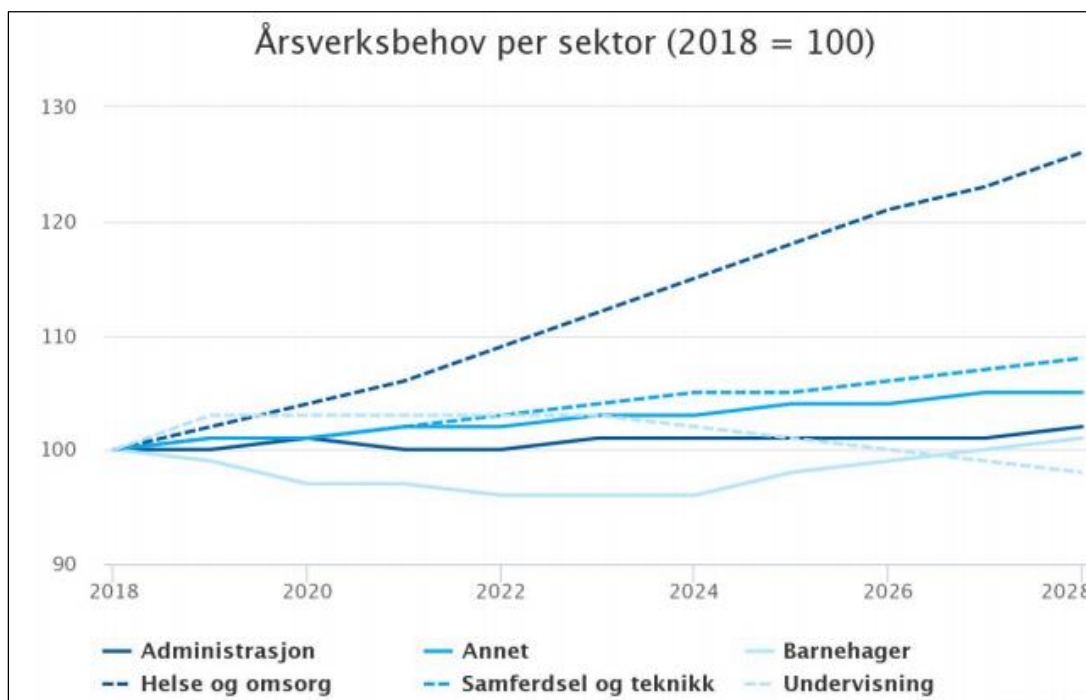

Figur 9: Forventet utvikling av demografikostnader fra 2018 i prosent. Fra Agenda Kaupang rapport 2019.

Disse demografiske framskrivningene tar ikke høyde for økninger i oppgaver knyttet til overføring av stadig nye oppgaver fra spesialisthelsetjenestens og over på kommunene, medisinske fremskritt som gjør at kravene til forsvarlige og gode helsetjenester vil øke og heller ikke innbyggernes økte forventninger til kvalitet i tjenestene i fremtiden.

Krevende kamp om arbeidskraft. Det er allerede nå et kritisk behov for å stabilisere og øke den sykepleiefaglige kompetansen i samsvar med demografiutvikling og økt ansvar for pasientgrupper med omfattende medisinskfaglige utfordringer. Samtidig er sykepleierkompetanse den mest krevende yrkesgruppen å rekruttere fremover for kommunen. Det samme gjelder helsefagarbeidere og leger. Det viktigste avdelingen kan gjøre for å lykkes med å rekruttere disse kompetansegruppene er å tilby attraktive fagmiljøer og gode arbeidsvilkår. Samtidig som det arbeides hardt for å rekruttere og beholde kompetanseansatte må utdanningskapasitet i regionen påvirkes, og se på muligheten for å vri oppgaver til andre yrkesgrupper som er lettere å rekruttere.

KS har beregnet at årsverksbehovet innen Helse- og omsorg vil øke med 30 % frem mot 2030 generelt i Norge.

Figur 10: Forventet fremtidig behov for årsverk per sektor i kommunal sektor 2018-2028. Fra SINTEF Helse sin rapport "Helsetjenester til befolkningen i Bodø kommune". 2018=100. KS/PAI

HR-kontoret i Bodø kommune har beregnet, på bakgrunn av demografiendringer, at Bodø kommune trenger mellom 70 - 75 nye sykepleiere hvert eneste år frem til 2023. Konkurransen om arbeidskraft og kompetanse innen helsetjenestene vil bli sterk i årene fremover. Det er behov for å utvikle faglige større arbeidsmiljøer som tiltrekker seg kompetent arbeidskraft, samtidig som det utvikles tjenesteløsninger som krever færre årsverk per tjeneste enn det som ytes i dag.

	2019	2020	2021	2022	2023
Økning av sykepleierstillinger som følge av demografisk utvikling	8	10	8	10	11
Antall sykepleiere som slutter i kommunen enten ved pensjonsalder, sykdom eller går til annen arbeidsgiver	50	50	52	54	55
Antall sykepleiere som går over til stilling med annen stillingstittel i kommunen	8	9	9	9	9
Totalt rekrutteringsbehov pr år	66	69	69	73	75

Tabell 59: Behovet for rekruttering av sykepleiere til Bodø kommune 2019-2023. Fra SINTEF Helse sin rapport "Helsetjenester til befolkningen i Bodø kommune". Oversikten tar ikke hensyn til de 40 sykepleierstillingene som per nå er ubesatt

I rådmannens budsjettforslag foreslås å videreføre den økonomiske rammen av heltidskultur i dagens omfang. Avdelingen har opprettet et heltidskulturprosjekt hvor representanter for tillitsvalgte, ansatte og ledere deltar. Prosjektet vil se på alternative tilnæringer som sikrer forsvarlige kvalitet for brukere og pasienter, som i tilstrekkelig grad imøtekommer ansatte og som gir bærekraftige løsninger for kommunen.

Gjennom arbeidet med å videreutvikle heltidskultur i Bodø kommune, vil avdelingen utrede en mulig etablering av bemanningskontor. Hensikten med et bemanningskontor er å sikre kontinuitet og kvalitet i tjenesten gjennom å formidle riktig personell til riktig tid. I et bemanningskontor vil kvalifiserte ansatte tilbys heltidsstillinger ved at de aksepterer å arbeide ved flere avdelinger. Målsetning med et slikt kontor er å kunne opprettholde grunnbemanningen i alle enheter ved fravær og sikre økt kvalitet, stabilitet og kontinuitet i tjenestene til brukerne.

Et bemanningskontor vil kunne arbeide målrettet med kompetanseutvikling og gi arbeidsgiver muligheter til en strukturert disponering av nødvendig og etterspurt helsefaglig kompetanse der hvor denne trengs mest. Det vil være både utfordringer og muligheter ved en slik etablering, og det blir viktig å få med seg erfaringer fra andre organisasjoner som har etablert slike bemanningskontorer eller ressursbaser. Avdelingen har de senere år brukt mye ressurser på kjøp av kostbare private vikarer. Utredning av et mulig bemanningskontor vurderes derfor som et av flere viktige grep for å sikre heltidskultur og bærekraftige tjenester i fremtiden.

Økt oppgaveskyv fra spesialisthelsetjenesten.

Bodø kommune opplever at flere pasienter overføres fra spesialisthelsetjenesten, samtidig som disse pasientene har *mer krevende og sammensatte diagnoser*. Som følge av endret prioritering i sykehusene, med bl.a. mer poliklinisk behandling og kortere liggetid, har kommunene fått *flere oppgaver knyttet til oppfølging og viderebehandling* etter sykehusoppholdene.

Disse nye pasientoppgavene fordrer økt tilgang særlig på leger og sykepleiere utover de rene demografiske framskrivninger. I dag har Bodø kommune utfordringer knyttet til legedekningen, men de siste årene er det brukt øremerkede midler til å øke rekrutteringen av leger, noe som gir effekt på kvalitet og kapasitet både i institusjonstjenesten og fastlegetilbudet.

	Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	Avtalte legeårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)	Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk)
Bodø	0,51	9,20	11,80
KOSTRA gruppe 13	0,59	10,50	9,20
Arendal	0,53	8,80	8,90
Drammen	0,64	10,90	10,80
Fredrikstad	0,52	10,60	7,60
Haugesund	0,35	9,60	8,20
Skedsmo	0,76	10,60	10,40
Skien	0,70	10,60	7,70
Tromsø	1,14	12,00	9,20
Ålesund	0,57	11,70	7,50

Tabell 60: Tilgang på lege- og fysioterapiressurser Bodø kommune 2017. Fra SINTEF Helse sin rapport «Helsetjenester til befolkningen i Bodø kommune».

I 2019 fikk kommunene ansvar for betaling for utskrivningsklare pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB). Dette har medført økte utgifter. I tillegg har endringer i psykisk helsevernlov vedrørende denne pasientgruppens samtykkekompetanse medført at alvorlig psykisk syke innbyggere som tidligere ville mottatt tvunget psykisk helsevern og tvangsbehandling i spesialisthelsetjenesten nå selv skriver seg ut og returnerer tilbake til kommunene uten videre behandling. Dette medfører økte og mer komplekse oppgaver for fastleger, oppfølgingstjenesten og pårørende.

Bodø kommune har et meget godt samarbeid med NLSH, men det er ønskelig å forsterke samhandlingen på dette punktet iht. inngåtte avtaler.

Økonomiske rammer setter nye krav til bærekraftige tjenestenivåer. Avdelingen har i 2019 forsterket rapportering og månedlig oppfølging på økonomi og iverksettelse av nødvendige tiltak for å drifte innenfor tildelte rammer i hele organisasjonen. Avdelingen skal fremover sikre at det i hele organisasjonen er en tydeligere forståelse for hva som gir bærekraft når fremtidens tjenestetilbud skal utformes.

Avdelingen er forberedt på den endringsprosess som de økonomiske utfordringene nødvendiggjør, hvor omstilling av personale er et sentralt element. Det er urealistisk å kunne håndtere de økonomiske utfordringene kun gjennom å effektivisere tjenestene. Det er i tillegg behov for å redusere aktivitetsnivået gjennom å redusere nivå og omfang av tjenester. Det må påregnes at det tar noe tid før den økonomiske effekten av dette arbeidet fremkommer i form av færre årsverk og lavere driftskostnader.

Fremtidige bærekraftige tjenester forutsetter driftseffektive bygg.

Bodø kommune må prioritere tydeligere. Avdelingen har kommet langt i utviklingen av helse - og omsorgstjenestene, i tråd med nasjonale og kommunale føringer. Det har vært satset mye på å utvikle arbeidet med forebygging og tidlig innsats, og det arbeides ut fra en helhetlig tilnærming som skal bidra til egenmestring, økt livskvalitet og ivaretagelse av egne ressurser for å opprettholde funksjonsnivå så lenge som mulig. Samtidig er det slik at det gjenstår mye arbeid før avdelingen har lyktes med å utvikle og vri tjenestetilbudet slik at det bedre samsvarer med fremtidens voksende utfordringer.

Avdelingen opplever et økende behov for behandlende og akutte helsetjenester som er lovpålagte og krever ressurser her og nå, samtidig som det er nødvendig å prioritere forebygging og tidlig innsats

som gir mulig resultater i fremover i tid. Dette utfordrer de økonomiske rammene. Både for den enkelte innbygger og for kommunens samlede ressursinnsats vil man fremover være avhengig av å lene oss på dokumentert kunnskap om effektene av tiltakene og nytten for den enkelte for å sikre effektiv ressursbruk.

Blankholm-utvalget har levert den offentlige utredningen (NOU) "*det viktigste først*", som er den første utredningen om prioritering i kommunehelsetjenesten. Kommunene skal nå kort fortalt prioritere tiltak etter tre kriterier: Nyttens av tiltaket, ressursbruken og alvorligheten i tilstanden som tiltaket skal avhjelpe. Disse prioriteringskriteriene skal avdelingen fremover aktivt bruke i vår tjenesteutvikling.

Velferdsteknologi/e-Helse. Bruk av velferdsteknologiske løsninger i helse- og omsorgsavdelingen har hatt stort fokus gjennom flere år. Dette er løsninger som skal bidra til å sikre en økonomisk bærekraftig helsetjeneste i kommende år. Fokus framover vil i større grad være knyttet til etablering av innovative helseløsninger som gir mulighet for at helsetjenester som i dag utføres i sykehus eller i kommunale institusjoner/sykehjem, kan utføres i brukeren/pasientens eget hjem. Satsingen på disse nye innovative helseløsningene er i Bodø kommune samlet under Smart Helse, og er initiert med utgangspunkt i Innovasjonsutvalgets rapport (PS 64/2018) der helse er tatt fram som en av fire pilarer i Bodø 2050 – Ambisjoner for fremtiden. Etablering av et Helsehus vil legge til rette for felles satsing på nye økonomisk bærekraftige helseløsninger, og bli en arena som forener både spesialisthelsetjeneste, primærhelsetjeneste, utdanning, forskning og næringsliv.

Innovasjon- og utviklingsarbeid knyttet til nye velferdsteknologiske løsninger er ressursintensivt. Avdelingen satser betydelige midler for å være en innovativ aktør på nasjonalt nivå. Gevinstrealisering av denne satsningen er utfordrende fordi flere av løsningene enda er i en utviklingsfase, noe som gjør implementering i ordinært tjenesteforløp krevende. Dette er en nasjonal utfordring i kommunesektoren. På grunn av et krevende økonomisk utfordringsbilde vil avdelingen fremover i større grad nøye vurdere mulig gevinstoppnåelse i forhold til innsats og ressursbruk.

9.5.2 Satsningsområder

Morgendagens samfunn og demografiutfordringer krever andre løsninger enn de man kjenner i dag. I neste fireårsperiode skal helse og omsorg særlig satse på følgende:

Samhandling

Avdelingen erkjenner at fremtidens utfordringsbilde gjør det nødvendig med endring, både internt og i Bodø som samfunn. Dette skal avdelingen lykkes med gjennom å ta i bruk ny kunnskap, ny teknologi og nye samhandlingsmønstre. Smart Helse 2035 er den overordnede organiseringen av dette utviklingsarbeidet.

Viktige oppgaver:

- Prosjekt Smart Helse 2035:
 - Utvikle og vri tjenestenivå og innhold i samsvar med behov og tilgjengelige ressurser
 - Utarbeide helhetlig plan for soner, smarte bygg og smarte bydeler som understøtter bærekraftig drift
- Utvikle Helsehus – i samarbeid med NLSH, NORD og NFK
- Opprettholde satsning på e-Helse
- Gjennomføre prosjekt Virtuell Helse for å se på muligheten for å håndtere flere korttidspasienter hjemme fremfor på institusjon.
- Økt samhandling med ansatte, innbyggere, politikere og eksterne aktører

Samskaping

Samskaping er ett av satsningsområdene i Kommuneplanens samfunnsdel. For HO betyr dette at avdelingen må arbeide bedre med å skape engasjement og ansvar hos kommunens innbyggere i utviklingen av fremtidens tjenester. Fokus på egenmestring og forebyggende tiltak vil være viktig. Avdelingen vil samarbeide videre med frivillig sektor for å skape bedre tilbud, gode opplevelser og verdige liv.

Viktige oppgaver:

- Økt egenmestring og livskvalitet for den enkelte gjennom tidlig innsats, forebygging og hverdagsrehabilitering/mestring.
- Mat og ernæring er viktig i regjeringens kvalitetsreform «Leve hele livet». Utvikling og implementering av systematisk oppfølging for å øke matglede og forebygge behandle feilernæring er derfor viktig satsning.
- Sammen med frivilligheten øke inkludering, tilhørighet og opplevelser av meningsfulle hverdager.

Kvalitet, ledelse og medarbeiderskap

Avdelingen ønsker å arbeide videre med kvalitet og utvikling gjennom å sikre at tjenestene er gode og forsvarlige, at pasient og brukersikkerhet er ivaretatt, og at det er god samhandling med og rundt pasient/bruker og pårørende. På systemnivå er det et ekstra fokus på gode forløp og overganger, både med NLSH og internt.

Kommunens ansatte og deres kompetanse er den viktigste kvalitetsressursen i fremtiden.

Viktige oppgaver:

- Strategisk kompetanseplanlegging og rekruttering for å få rett kompetanse på rett plass
- Økt observasjons- og handlingskompetanse
- Utvikle mer helhetlige og koordinerte tjenester sammen med spesialisthelsetjenesten
- Styrke bruker- og pårørenderollen, gjennomføre målinger av tilfredshet.
- Videreutvikle evne til virksomhetsstyring, ledelsesferdigheter og holdninger hos våre ledere
- Styrke overordnet kvalitetsarbeid gjennom kvalitetsindikatorer, virksomhetsplan og årlig kvalitetsrapportering.
- Det skal årlig legges frem politisk sak om tjenesteproduksjon og tjenestekvalitet for helse og omsorg.

Økonomistyring og bærekraftig tjenesteproduksjon

Det er gjennom 2019 gjennomført tiltak for å forsterke den økonomiske bevisstheten i organisasjonen. Dette er et sentralt satsningsområde for å sikre at avdelingen kan levere forsvarlige tjenester innenfor de økonomiske rammene. For å lykkes med å utvikle ledere som omgjør mål til handling vil tydelig ansvar på rapportering, budsjett og kostnadsdrivere i større grad inkludere ledere på avdelingsleder-nivå.

For å kunne overholde fremtidige økonomiske rammer er det viktig at avdelingen klarer å levere rett tjeneste på riktig nivå og varighet. Tildelingskontoret er sentral i beslutninger knyttet til nivå og innhold, mens tjenestene er de som utfører vedtatt nivå.

9.5.3 Mål

Overordnet mål	Indikator/målemetode	Resultat 2018	Mål 2020
God Kvalitet	01. Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning	78,5 %	80 %
	02. Andel langtidsbeboere 31.12 vurdert av lege siste år	70,6 %	90 %
	03. Gjennomsnittlig tid med lege per beboer på sykehjem, per uke. (min)	40	43
	04. Andel vedtak om hjemmetjenester som iverksettes innen 15 dager	99 %	99 %
	05. Andel vedtak på institusjonsplass med brudd på ventelistegarantien	21 %	0 %
	06. Rekrutteringsbehov årsverk sykepleierstillinger i HO	40,2	10
Ledelse og medarbeiderskap	01. Mestringsorientert ledelse	3,9	4,1
	02. Bruk av kompetanse	4,2	4,4
	03. Sykefravær	9,5 %	9 %
	04. Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	74 %	75 %
	05. Andel heltidsstillinger	38,2 %	45 %
Samhandling og samskaping	01. Andel som får dagaktivitetstilbud for hjemmeboende med demens		20 %
	02. Antall overliggerdøgn på sykehus for utskrivningsklare pasienter, per 10.000 innb.	248	200
	03. Samlet antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	434	400
	04. Antall åpne fastlegelister	8	10
	05. Avtalte legeårsverk per 10000 innbyggere (årsverk)	7,8	8,1
Økonomistyring og bærekraftig tjenesteproduksjon	01. Avvik i forhold til budsjett	3,70 %	0 %
	02. Andel tjenestemottakere i hjemmetjeneste yngre enn 67 år	59,30 %	55 %
	03. Brutto driftsutgift per institusjonsplass (1000 kr)	1 486	1 450

Tabell 61: Mål for Helse- og omsorgsavdelingen.

9.5.4 Driftsbudsjett med endringer

I denne økonomiplanen er avdelingen kompensert med 21,9 mill. kr i 2020, økende til 63,7 mill. kr for å dekke nye behov og utfordringer som er identifisert i løpet av 2019. Rammene er i tidligere vedtak justert opp med 34,4 mill. kr i 2020, og 30,4 mill. kr i 2023 og videre.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er det lagt inn et innsparingskrav på totalt - 35,8 mill. kr i 2020, økende til -134,1 mill. kr i 2023. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	47 020	47 020	47 020	47 020
Prisjustering inntekter/utgifter	16 991	16 991	16 991	16 991
Øvrig endring	16	16	16	16

Sum konsekvensjustering	64 026	64 026	64 026	64 026
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	34 351	35 382	30 374	30 374
Nye behov	21 939	43 399	52 664	63 743
Rammereduksjon	-40 207	-67 011	-111 701	-142 991
Sum tiltak	16 083	11 770	-28 663	-48 875
Rammeendring	80 109	75 796	35 363	15 151

Tabell 62: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Helse- og omsorgsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Øvrig endring gjelder en del bruttokorrigeringer, samt noen små justeringer i grunnlaget fra fjoråret.

9.6 Utbygging og eiendom

Utbygging og eiendomsavdelingens hovedoppgave er å forvalte og utvikle kommunens areal- og eiendomsportefølje på en måte som bidrar til kvalitativ og effektiv tjenesteproduksjon. Avdelingen forvalter cirka 1700 bnr, samt en eiendomsmasse på cirka 260.000 m².

Driftsrammer	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum utgifter	187 271	214 233	218 872	218 408	216 660
Sum inntekter	-41 442	-53 875	-53 875	-53 875	-53 875
Netto driftsramme	145 829	160 358	164 997	164 533	162 785
<i>Rammeendring</i>		14 529	19 168	18 704	16 956

Tabell 63: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Utbyggings- og eiendomsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Utbygging og eiendomsavdelingen er budsjettetert med 163 årsverk i 2020, med en netto budsjettamme på om lag 160 mill. kr. Rammeendringen på 6,6 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.6.4.

9.6.1 Oppgaver og status

Utbygging og eiendom består av FDVU og renhold, Grunn og eiendom samt Utbygging. Avdelingen har også en støtteenhet, samt budsjett for energi og parkeringshuset på kvartal 99 (UE øvrig).

Fordeling nettoramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Administrasjon og støtte	4 450	6 148	3 966	1 605	-143
FDVU og renhold	124 355	133 074	140 395	142 792	142 792
Grunn og eiendom	122	318	318	318	318
Utbygging*	0	0	0	0	0
UE øvrig	16 902	20 818	20 318	19 818	19 818
Sum	145 829	160 358	164 997	164 533	162 785

Tabell 64: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Utbyggings- og eiendomsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

FDVU og Renhold Service har ansvaret for å ivareta bygningsmessige verdier og å bidra til et godt arbeidsmiljø for brukerne gjennom gode driftsrutiner og hensiktsmessig planlagt vedlikehold samt oppgraderinger.

Grunn- og eiendomsutviklingskontoret ivaretar kommunens eierinteresse og har ansvar for den strategiske eiendomsutviklingen, herunder fremtidsrettet utvikling av areal for kommunens tjenesteområder, ny bydel (NBNF) og optimal tilrettelegging for salg av kommunal grunn og eiendom.

Utbyggingskontoret gjennomfører investeringsprosjekter innenfor bygg og anlegg og har som mål å; til enhver tid, levere de bygg og anlegg som kommunen har behov for til sin tjenesteyting til riktig

kvalitet, riktig pris, og innenfor avtalt tid. Det er utviklet en ny prosjektmodell for alle faser i et prosjektløp som gradvis implementeres i kommunens nye prosjekter. Dette gjør at man får bedre beslutningsgrunnlag og økonomisk kontroll.

Utbygging og eiendomsavdelingen har levert i henhold til budsjett og har et lavt sykefravær. I følge en nylig gjennomført sammenligning med andre norske kommuner på tilsvarende størrelse er netto eiendomsforvaltningsutgifter per innbyggere i Bodø lavere enn gjennomsnittet.

Bodø kommune er en by i vekst, noe som gjenspeiler virksomheten for utbygging og eiendomsavdelingen. For tiden pågår det seks mulighetsstudier og syv byggeprosjekter. I alle prosjekter søkes implementert Bodø kommune nye klimasatsning. Samtidig arbeider driftsorganisasjonen med å integrere nye bygg i forvaltningsporteføljen; Tverlandet skole, nytt rådhus og det nye parkeringsanlegget Kvartal 99. Det vil bli et større behov fremover for en proaktiv tilnærming til eiendomsutvikling, både hva gjelder eksisterende bygningsmasse, men ikke minst for Nyby-areale som vil bli overtatt. Det arbeides derfor med å styrke fagmiljøet innenfor eiendomsutvikling.

Når det gjelder eksisterende bygningsmasse har avdelingen, i tråd med Bodø kommune satsning innenfor klima og energieffektivisering, hatt fokus på oppgradering ventilasjon og varmestyring slik at disse kan optimaliseres for å få et lavere energiforbruk og godt inn klima. For å nå disse mål for eldre bygg vil det kreve investeringer utover dagens nivå.

I alle avdelingens kontorer pågår det kontinuerlig arbeid med å forbedre både effektivitet og kvalitet ved blant annet hjelp av digitalisering, automatisering og optimalisering av arbeidsprosesser.

9.6.2 Satsningsområder

Hovedfokus for avdelingen fremover er å utvikle eiendomsporteføljen i en retning som bidrar til at Bodø kommune når sine overordnede mål. Avdelingens satsningsområder fremover er:

- **Klima og miljø** – Fortsatt arbeid med energiøkonomisering vil være en viktig faktor for å nå klimamålene. I økonomiplanperioden vil avdelingen arbeide med å styrke kompetanse innenfor ZEN (Zero Emission Neighborhood) og ZEB (Zero Emission Building). Klimapåvirkning og bærekraft er et fast vurderingspunkt for alle investeringsprosjekt.
- **Strategisk eiendomsutvikling** – Optimalisering av eiendomsporteføljen for å møte tjenesområdenes fremtidige behov vil kreve en langsiktig strategi for eiendomsutvikling. Samtidig må strategien ivareta vekst innenfor bolig- og næringssegmentet.
- **Effektivisering, digitalisering og automatisering** – Fortsatt fokus på en effektiv drift ved å ytterligere profesjonalisere, digitalisere og automatisere drift av kommunens bygg.
- **Standardisering ved gjennomføring av investeringsprosjekter** – Sørge for kvalitet i utvikling og gjennomføring av investeringsprosjekter, og en god overgang fra ferdigstilte bygg til daglig operativ drift.
- **Godt og utviklende arbeidsmiljø** – Sterke fagmiljøer med rett kompetanse innenfor avdelingens virksomhetsområder for god kvalitet og effektiv drift.

9.6.3 Mål

Satsningsområde	Indikator/målemetode	Resultat 2018	Mål 2020-2024
Klima og miljø	Energiforbruk per kvadratmeter (kWt/m ²)	150	140
	Antall ZEB-bygg	0	Min 1
Strategisk eiendomsutvikling	Sektorvis strategi	0	4
	Eiendomsutviklingsstrategi for NBNF	0	1
Effektivisering, digitalisering og automatisering	Forvaltningskostnader per kvadratmeter	4.679*	4.679*
	Gjennomsnittlig teknisk tilstandsgrad per bygg	1,26	1,26
Standardisering ved gjennomføring av investeringsprosjekter	Implementert prosjektmodell (antall prosjekt)	3	10
Godt og utviklende arbeidsmiljø	Sykefravær	4 %	4 %
	10-faktor (medarbeiderundersøkelse)		

Tabell 65: Mål for Utbyggings- og eiendomsavdelingen.

9.6.4 Driftsbudsjett med endringer

I denne økonomiplanen er avdelingen kompensert med 3,8 mill. kr årlig for å dekke nye behov og utfordringer som er identifisert i løpet av 2019. Rammene er i tidligere vedtak justert opp med 6 mill. kr i 2020, økende til 14,2 mill. kr i 2023 og videre.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er det lagt inn et innsparingskrav på totalt -1,7 mill. kr i 2020, økende til -7,5 mill. kr i 2023. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	3 618	3 618	3 618	3 618
Prisjustering inntekter/utgifter	829	829	829	829
Øvrig endring	2 054	2 054	2 054	2 054
Sum konsekvensjustering	6 501	6 501	6 501	6 501
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	5 950	12 519	14 165	14 167
Nye behov	3 778	3 778	3 778	3 778
Rammereduksjon	-1 700	-3 630	-5 740	-7 490
Sum tiltak	8 028	12 667	12 203	10 455
Rammeendring	14 529	19 167	18 704	16 956

Tabell 66: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Utbyggings- og eiendomsavdelingen. Tall i 1000 kroner.

Øvrig endring gjelder en teknisk korrigering tilknyttet kvartal 99.

9.7 Teknisk

Teknisk avdeling (TA) leverer tjenester innenfor flere områder og har ansvaret for mye av det som engasjerer flere i det daglige. TA er viktig for by- og næringsutvikling som eksempelvis arealbruk, byggesaker, infrastruktur, drift av vei og idrettsanlegg, karttjenester, vann- og avløpsprosjekter.

Driftsrammer	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum utgifter	395 163	408 353	405 269	399 297	395 171
Sum inntekter	-312 653	-326 173	-326 173	-326 173	-326 173
Netto driftsramme	82 510	82 180	79 096	73 124	68 998
<i>Rammeendring</i>		-330	-3 414	-9 386	-13 512

Tabell 67: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Teknisk avdeling. Tall i 1000 kroner.

Teknisk avdeling er budsjettert med 216 årsverk i 2020, med en nettoramme på om lag 82 mill. kr. Avdelingen er i stor grad finansiert gjennom selvkostområder. Rammeendringen på -0,3 mill. kr er forklart nærmere i kapittel 9.7.4.

9.7.1 Oppgaver og status

Teknisk avdeling består av Sivilforsvaret, Byggesak, Byplan, Geodata, Byteknikk og Vann og avløp. Avdelingen har også et fellesområde med administrasjon og støttetjenester.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Felles TA	3 616	5 783	3 899	2 387	2 385
Sivilforsvaret	1 452	1 511	1 511	1 511	1 511
Byggesak	-2 883	-2 817	-2 817	-2 817	-2 817
Byplan	11 849	12 538	12 538	12 538	12 538
Geodata	10 825	11 022	11 022	11 022	11 022
Byteknikk	57 651	54 143	52 943	48 483	44 358
Vann og Avløp*	0	0	0	0	0
Sum	82 510	82 179	79 095	73 123	68 996

Tabell 68: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Teknisk avdeling. Tall i 1000 kroner.

Bodø er en by i vekst og Teknisk avdeling har stor tjenesteproduksjon innenfor mange viktige områder som har betydning for innbyggernes dagligliv:

- Drikkevannsforsyning og avløpshåndtering
- Vei- og trafikkanlegg, herunder vedlikehold og ivaretaking av trygg ferdsel
- Drift og vedlikehold av park-, idrett og grøntanlegg
- Byplanlegging
- Byggesakstjenester og seksjonering
- Geodatatjenester
- Bypakken

Videre bidrar avdelingen gjennom aktivt samarbeid med andre avdelinger til gjennomføring av kommunens øvrige planer.

Avdelingen har levert gode resultater og det er gledelig å registrere et lavt sykefravær ved utgang av september i 2019 på 4,8%.

Kommunen har lenge vært inne i en sterk ekspansiv utbyggingsperiode med mange store byutviklingsprosjekter. Også i kommende økonomiplanperiode planlegges det for vedvarende vekst. Den økte veksten medfører press på flere av tjenestene, herunder spesielt veivedlikehold der budsjettene over år har vært lavere enn nivået som er nødvendig for å opprettholde dagens standard.

Tilbakemeldinger på tjenesteleveranser fra publikum er svært gode, særlig på det grøntfaglige, blomster, vinterbelysning, skøytebaner og vedlikehold lysløyper. På lekeplasser og idrettsanlegg er

det områder hvor vedlikeholdsetterslepet begynner å vises, men hvor prioriteringen er henhold til tilgjengelige rammer. For lekeplasser, idrettsanlegg og parker ser avdelingen et behov for i større grad å tilrettelegge for universell utforming.

Det har vært medieomtaler som har lagt fokus på miljøvennlige anlegg, noe som også får følger for Bodø kommunes fokus på miljøfeltet, eksempelvis særlig gummigranulat på kunstgressbaner, mer miljøvennlig drift ved bruk av el-maskiner og mindre bruk av kjemikalier. Avdelingen er har igangsatt tiltak og allerede sluttet all bruk av plantevernmidler i offentlige rom og bruker kun miljøvennlige alternativ (torvfrie alternativ mm.).

Avdelingen leverer tjenester internt i kommunen, OK og UE i hovedsak. Dersom det blir endringer i disse avdelingenes rammer som får følger for aktiviteten i Teknisk avdeling må stillingsreduksjon påberegnes.

Drikkevannskvaliteten og stabiliteten i vannforsyningen i Bodø kommune er god.

Vannbehandlingsanlegget for hovedvannverket som leverer vann fra Heggmoen til over 90% av innbyggerne er et moderne og sikkert anlegg. Utfordringene ligger i forsyningsnettet som består av mange gamle og dårlige rørledninger. Utskiftingstakten er her, som i resten av landet, for lav. Flere av distriktsvannverkene krever en større oppgradering for å tilfredsstille kravene til sikker vannforsyning.

Innenfor avløp ligger de største utfordringene på ledningsnettet med innlekking av fremmedvann og gamle og dårlige rørledninger. Det må påregnes store kostnader i fremtiden for å utbedre dette.

Bodø kommune deltar i «bedreVann»-rapporteringen som er en tilstandsvurdering av kommunale vann- og avløpstjenester i regi av Norsk vann. Generelt sett ligger Bodø her på gjennomsnittet for vannforsyningen og på nedre halvdel av lista når det gjelder avløpstjenesten. Selv om en denne rapporten kanskje ikke gir et helt korrekt bilde av bransjen så viser den at det er rom for forbedringer.

Når det kommer til saksbehandlingstid viser KOSTRA at Bodø kommune har god leveranse innen teknisk sektor. I alle avdelingens kontorer pågår det kontinuerlig arbeid med å forbedre både effektivitet og kvalitet ved blant annet hjelp av digitalisering, automatisering og optimalisering av arbeidsprosesser.

Avdelingen er i avsluttende del av fase 1 i implementering av ny organisasjon hvor man endrer strukturen fra seks til fire kontorer. Hovedformålet med prosessen er å:

- Legge til rette for at hovedmålene for teknisk avdeling oppnås
- Legge til rette for at teknisk avdeling skal møte tjenestemessige, driftsmessige og teknologiske krav og forventninger for årene som kommer
- Styrke fagmiljø og bidra til større internt samarbeid på tvers av organisatoriske strukturer
- Utvikle mulighet til nye karriereveier faglig og strategisk for ledere og ansatte

Det kan være aktuelt å styrke tjenesteområder som fokuserer på gjennomføring av investeringsprosjekter. Dette for ha tilstrekkelig gjennomføringsevne for investeringsprosjekter. Dette skal eventuelt løses innenfor allerede bevilgede rammer.

9.7.2 Satsningsområder

Avdelingen er som nevnt i en organisasjonsutviklingsprosess hvor utarbeiding av framtidig mål, satsningsområder og strategier er en del av prosessen. Avdelingen har som målsetning å legge til rette for:

Bærekraftig og kompakt byutvikling - bærekraftig byutvikling gir rammer for en kompakt og grønn arealbruk for hele kommunen (fra samfunnsdelen). Herunder:

- Ny bydel
- Utarbeidelse av forslag til kommunedelplan
- Utvikle parker og byrom, gjennomføre handlingsplan for parker og byrom.
- Tilrettelegging for grønn mobilitet (gange, sykkel).
- Områdeplan for Mørkved bydelssenter

Klima og miljø – Ved innkjøp av nye redskaper og maskiner skal elektrisk alternativ alltid vurderes som alternativ.

Effektivisering, digitalisering og automatisering – fokus på en effektiv drift ved å ytterligere profesjonalisere, digitalisere og automatisere.

Standardisering ved gjennomføring av investeringsprosjekter – Sørge for kvalitet i utvikling og gjennomføring av investeringsprosjekter, og en god overgang fra ferdigstilte bygg til daglig operativ drift.

Vann og avløp

- Nye risikoanalyser og trusselbilder medfører økt fokus på sikkerhet i bransjen. Økende risiko både i form av økt press på vannkilde/nedbørsfelt og anlegg medfører skjerpede krav fra myndighetene.
- Nye miljøkrav og krav om en bærekraftig bransje medfører store utfordringer på avløpssiden. Innføring av ny teknologi og smartere måter å jobbe på er saker som det fokuseres på.

Godt og utviklende arbeidsmiljø – Sterke fagmiljøer med rett kompetanse innenfor avdelingens tjenesteområder. Kontroll og oppfølging gjennom:

- Sykefravær
- Medarbeidersamtaler
- Medarbeiderundersøkelser (10-faktor)

9.7.3 Driftsbudsjett med endringer

I denne økonomiplanen er avdelingen kompensert med 1,75 mill. kr i 2020, og 1,25 mill. kr i 2023 og videre for å dekke nye behov og utfordringer som er identifisert i løpet av 2019. Rammene er i tidligere vedtak justert med 1,3 mill. kr i 2020, synkende til -1,6 mill. kr i 2023 og videre.

Med bakgrunn i kommunens økonomiske utfordringer er det lagt inn et innsparingskrav på totalt -7,9 mill. kr i 2020, økende til -17,7 mill. kr i 2023. Dette er i samsvar med gjennomgangen som er gjort i kapittel 7.4.

Alle spesifiserte driftsendringer kan finnes i vedlegg i kapittel 10.4. Alle tabeller ligger på kommunens hjemmesider i Excel-format.

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	4 630	4 630	4 630	4 630
Prisjustering inntekter/utgifter	-155	-155	-155	-155
Øvrig endring	0	0	0	0
Sum konsekvensjustering	4 475	4 475	4 475	4 475

<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	1 348	-52	-1 551	-1 551
Nye behov	1 748	1 248	1 248	1 248
Rammereduksjon	-7 901	-9 084	-13 558	-17 684
Sum tiltak	-4 805	-7 888	-13 861	-17 987
Rammeendring	-330	-3 414	-9 386	-13 512

Tabell 69: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Teknisk avdeling. Tall i 1000 kroner.

9.7.4 Kommunale gebyrer

Endring i gebyrregulativ

Det vises til detaljert forslag til revidert betalingsregulativ for plan-, bygge- og delingssaker som blir lagt ved saksfremlegget til rådmannens forslag. Nytt regulativ er i hovedsak en justering av gjeldende regulativ. Noen av endringene gir mer forutsigbarhet i beregning av inntekter, og spiller også arbeidsmengden med sakstypene på en bedre måte. Gebyrinntektene styres av antall saker til behandling og hvilke typer saker som er til behandling, og det vil derfor være usikkerhet med hensyn til økninger i inntekt. Eventuelle økninger i inntekter basert på revidert betalingsregulativ vil være begrensede. Videre er hovedsatsene i regulativet endret etter Kartverkets kartindeks for oktober 2019, samt Norges domstolers sats for rettsgebyr (R) som gjelder fra 01.01.2020.

Gebyrendringer VA og Slamhåndtering:

Vann	Prognose 2019	2020	2021	2022	2023
Driftsutgifter	44 209	45 373	46 617	47 899	49 221
Kapitalkostnader	47 575	48 091	50 223	54 802	57 949
Avgiftsgrunnlag	91 784	93 464	96 840	102 701	107 170
Inntekter Vann	89 052	88 361	88 957	91 914	107 063
Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	2 732	5 103	7 883	10 787	107
Avsetning/bruk av fond	-2 733	-5 103	-7 883	-10 787	-108
Godskriving rente fond	524	412	287	108	1
Akkumulert fond	23 073	18 383	10 787	108	1
Avgiftsøkning i perioden	7,6 %	3,0 %	0,0 %	2,6 %	16,2 %
Abonnementsgebyr (kr/abonment)	592	610	609	625	726
Forbruksgebyr (kr/m3)	16,01	16,03	16,07	16,56	19,32

Tabell 70: Beregning av abonnementsgebyr, vann.

Avløp	Prognose 2019	2020	2021	2022	2023
Driftsutgifter	44 006	45 143	46 381	47 657	48 972
Kapitalkostnader	35 171	36 587	43 390	49 729	52 717
Avgiftsgrunnlag	79 177	81 730	89 771	97 386	101 689
Inntekter avløp	76 401	83 138	91 444	99 162	103 506
Diff. avgiftsgrunnlag vs inntekter	2 776	-1 408	-1 674	-1 776	-1 818
Avsetning/bruk av fond	-2 776	1 408	1 674	1 776	1 818
Godskriving rente fond	-121	-127	-98	-66	-32
Akkumulert fond	-7 025	-5 744	-4 168	-2 458	-672
Avgiftsøkning i perioden	6,73 %	8,91 %	9,54 %	7,78 %	3,61 %
Abonnementsgebyr (kr/abonment)	539	587	643	693	718

Forbruksgebyr (kr/m³)	15,45	16,91	18,58	20,11	20,93
---	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Tabell 71: Beregning av abonnementsgebyr, avløp.

Slamhåndtering	Prognose 2019	2020	2021	2022	2023
Driftsutgifter	2 074	2 142	2 197	2 254	2 312
Kapitalkostnader	0	0	0	0	0
Sum avgiftsgrunnlag	2 074	2 142	2 197	2 254	2 312
Inntekter slamhåndtering	1 571	1 634	2 192	2 254	2 312
Diff. Avgiftsgrunnlag vs inntekter	503	509	5	0	0
Avsetning/bruk av fond	-503	-509	-5	0	0
Godskrivning rente fond	16	5	0	0	0
Akkumulert fond	509	5	0	0	0
Avgiftsøkning i perioden	26 %	13 %	32 %	1 %	1 %
Gebyr i kr	882	993	1 309	1 322	1 332

Tabell 72: Beregning av abonnementsgebyr, slam.

9.8 Kommunens fellesområde

Kommunens fellesområde består av kommunes felles inntekter og utgifter. En del av de sentrale inntektene og utgiftene er trukket ut og forklart i kapittel 7.1-7.3. Det resterende er forklart i dette kapittelet.

Driftsrammer	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum utgifter	395 441	405 278	109 226	198 298	235 964
Sum inntekter	-332 149	-396 302	-309 411	-308 995	-303 575
Netto driftsramme	63 291	8 976	-200 185	-110 697	-67 611
<i>Rammeendring</i>		-54 316	-263 476	-173 989	-130 902

Tabell 73: Driftsrammer i økonomiplanperioden, Kommunens fellesområde. Tall i 1000 kroner.

Fordeling nettoramme	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Skatt- og rammetilskudd	-11 648	-11 210	-10 825	-10 409	-9 992
Finansforvaltning	-2 282	1 668	1 668	1 668	1 668
Felles tiltak	31 322	-35 489	-244 533	-160 462	-122 759
Kontingenter og system drift	17 095	17 746	17 746	17 746	17 746
Avskrivninger	-105 000	-111 020	-111 020	-111 020	-111 020
OPS	11 805	12 020	12 020	12 020	12 020
KF	25 510	26 511	26 511	31 511	36 511
IKS	49 309	50 094	49 594	49 594	49 594
Pensjon	26 865	32 865	32 865	32 865	32 865
Konsesjonskraft	-17 360	-17 360	-17 360	-17 360	-17 360
Eksterne avtaler	37 676	43 152	43 151	43 151	43 118
Sum	63 291	8 976	-200 185	-110 697	-67 611

Tabell 74: Fordeling av nettoramme i økonomiplanperioden, Kommunens fellesområde. Tall i 1000 kroner.

Rådmannen har valgt å dele kommunes fellesområde opp i flere små områder, for å få bedre kontroll over utgiftene og inntektene som ligger på denne avdelingen.

Skatt- og rammetilskudd. Det meste er forklart i kapittel 7.1. Det som ligger igjen her er det som kommunen får i rentekompensasjon fra Husbanken. Beregninger fra Husbanken høsten 2019 antyder rundt 11,2 mill. kr i 2020, fallende til 9,9 mill. kr i 2023. Ny beregning vil bli gjort høsten 2020.

Finansforvaltning. Det meste er forklart i kapittel 7.2. Det som ligger igjen her nå er bankgebyrer på 0,3 mill. kr, tilskudd til Tusenhjemmet på 1,95 mill. kr, samt en inntekt fra Flyktningkontoret angående finansiering av tidligere investeringer på 0,6 mill. kr.

Felles tiltak. Her ligger lønnsavsetningen for 2020. Beregnet lønnsvekst i 2020 er på 3,6 %. Bodø kommune har en lønnsmasse eksklusive sosiale kostnader på om lag 1 750 mill. kr. Når en legger til sosiale kostnader, så er beregnet lønnsmasse 2 200 mill. kr. En lønnsvekst på 3,6 % tilsvarer dermed et beløp på rundt 80 mill. kr. Av dette er avdelingene allerede kompensert med overhenget på 30 mill. kr (1,4 %). Resterende 50 mill. kr (2,2 %) settes av på en felles lønnsrett på fellesområdet. Det er forventet at lønnsnedgang vil være på om lag 4 mill. kr av denne summen (0,2 %).

Videre er det lagt inn bruke av premiefondet på 90,653 mill. kr i 2020 og 5,0 mill. kr i 2021 og 2022. Disposisjonsfondet brukes med 1,6 mill. kr i 2020, deretter 0,76 mill. kr per år i årene 2021-2023. Det er lagt inn et innsparingskrav i forbindelse med Agendarapporten på 2,9 mill. kr i 2021, 8,3 mill. kr i 2022 og 10,8 mill. kr i 2023 vedre Salten Brann IKS, det må settes i gang dialog med selskapet. I tillegg ligger det inne et samlet innsparingskrav i 2020 på 81,3 mill. kr, 283,1 mill. kr i 2021, 198,6 mill. kr i 2022 og 153,4 mill. kr i 2023.

Kontingenter og system drift. Her ligger lisenser på kommunens felles datasystemer som Visma, Kvalitetslosen, House of control, Arena Budsjett m.m. Det ligger også kontingent til KS på dette området, samt personalforsikringer. De postene er i hovedsak prisjustert til 2020 nivå.

Avskrivninger. Kommunes avskrivninger ligger her, samt motpost til kapitalkostnadene som ligger på VA, Parkering K99 og boligkontoret. Økningen kommer som følge av kapitalkostnader og avskrivninger til parkering kvartal 99 er lagt til.

OPS. Denne posten gjelder brannstasjonsbygget. Posten videreføres på samme nivå som i 2019 med kun noen mindre justeringer på 0,2 mill. kr.

KF. Dette er tilskudd til Bodø Havn KF 0,8 mill. kr, Bodø Spektrum KF 5,3 mill. kr og Stormen Konserthus Bodø KF 20,3 mill. kr. Tilskuddene er korrigerert for nye pensjonssatser, samt deflator.

IKS. På dette området ligger driftstilskudd til Salten Brann IKS, Salten Helse og miljøtilsyn IKS, Salten kommunerevisjon IKS samt kontrollutvalgsservice.

Salten Brann IKS har i sitt budsjett bedt om 52,04 mill. kr. Dette er en økning på mer en deflator (3,1 %), og i tillegg ligger det et ikke effektuert innsparingskrav på 1,2 mill. kr på dette området i 2020. Bodø kommune har derfor satt tilskuddet til Salten Brann ned med 5 % til 49,4 mill. kr, justert ned til 48,9 ill. kr fra 2021. Feieinntektene er ikke prisjustert i årets økonomiplan. De andre IKS'ene har blitt prisjustert med deflator.

Pensjon. Hoved utgiften på dette område er kommunens AFP kostnader. Det er tatt utgangspunkt i regnskap 2018 og 2019, samt lagt til en forventet økning i 2020. Beregningen har medført at denne posten er økt med hele 6 mill. kr for å komme på et realistisk nivå. Det er også lagt inn 1,5 mill. kr i hele perioden til overføring til investeringsregnskapet, for finansiering av egenkapitaltilskudd Bodø kommunale pensjonskasse.

Konsesjonskraft. Netto viser det ingen endring på dette området. Her er det lagt inn økte bruttobeløp både på utgiftssiden og inntektssiden.

Eksterne avtaler. Hoved utgiften her gjelder Bodø kirkelige fellesråd med 34,878 mill. kr. De fikk økt sitt tilskudd med 1 mill. kr som følge av endring festeavgiften. Ellers er tilskuddet justert for ny pensjonssats og prisjustert. Tilskuddet til andre livs- og trossamfunn er økt med 0,7 mill. kr, for å få tilskuddet opp på realistisk nivå. Ellers ligger det noen driftsavtaler igjen som det er gjort mindre justeringer på.

9.8.1 Driftsbudsjett med endringer

Driftsbudsjett endringer	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
<i>Konsekvensjustering</i>				
Lønns- og pensjonsendring	0	0	0	0
Prisjustering inntekter/utgifter	6 116	6 116	6 116	6 116
Øvrig endring	1 741	1 741	1 741	1 741
Sum konsekvensjustering	7 858	7 858	7 858	7 858
<i>Tiltak</i>				
Vedtatte endringer	-6 518	8 371	13 791	13 791
Nye behov	27 058	17 057	32 057	32 024
Rammereduksjon	-82 713	-296 761	-227 694	-184 575
Sum tiltak	-62 173	-271 333	-181 846	-138 760
Rammeendring	-54 315	-263 476	-173 989	-130 902

Tabell 75: Endring i driftsbudsjettet i økonomiplanperioden, Kommunens fellesområde. Tall i 1000 kroner.

Prisjusteringer av eksisterende avtaler.

Øvrige endringer. Består av endringer i kapitalkostnadene/avskrivningene som følge av nye bygg som er tatt i bruk, samt korrigerings av kapitalkostnader fra Flyktningkontoret.

Vedtatte endringer. Består av endringer fra tidligere økonomiplaner, samt justeringer på disse.

Nye behov. Her ligger lønnpott (20 mill. kr), gravfeste kirke (1 mill. kr) og AFP kostnader (6 mill. kr).

Rammereduksjoner. Her ligger for 2020 81,3 mill. kr stillinger og 1,4 mill. kr IKS. I tillegg til stillingsreduksjon på 80 mill. kr, så ligger det ikke-fordelte innsparingskrav i årene 2021-2023 ligger ikke-fordelte innsparingskrav på henholdsvis 200 mill. kr i 2021, 115 mill. kr i 2022 og 70 mill. kr i 2023.

10 Vedlegg

10.1 Økonomiske oversikter

10.1.1 Budsjettskjema 1A

Budsjettskjema 1A - Tall i 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Skatt på inntekt og formue	1 519 334	1 523 795	1 618 873	1 625 458	1 625 302	1 626 135
Ordinært rammetilskudd	1 221 789	1 284 502	1 311 909	1 318 288	1 334 103	1 353 026
Skatt på eiendom	218 092	198 591	162 293	159 869	157 610	154 412
Andre direkte eller indirekte skatter	204	150	150	150	150	150
Andre generelle statstilskudd	128 003	122 715	122 766	122 766	122 766	122 766
Sum frie disponible inntekter	3 087 421	3 129 753	3 215 991	3 226 531	3 239 931	3 256 490
Renteinntekter og utbytte	68 293	64 792	74 627	83 476	85 207	91 864
Gevinst på finansielle instrumenter	21	1 500	2 818	2 808	2 767	2 727
Renteutgifter provisjoner og andre finansutgifter	102 767	131 780	175 863	181 612	183 078	189 703
Tap på finansielle instrumenter	93	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	209 360	121 913	146 417	297 401	317 585	328 440
Netto finansinntekter/-utgifter	243 906	187 401	244 835	392 729	412 688	423 552
Dekning av tidl års regnsk m merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	161 813	0	0	5 000	5 000	5 000
Til bundne avsetninger	31 577	250	150	150	150	150
Bruk av tidl års regnsk m mindreforbruk	121 220	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	69 917	44 880	93 505	6 999	6 516	1 167
Bruk av bundne avsetninger	30 645	13 288	10 660	10 660	9 960	9 960
Netto avsetninger	28 392	57 918	104 016	12 510	11 326	5 978
Overført til investeringsbudsjettet	21 257	0	1 500	1 500	1 500	1 500
Til fordeling drift	2 850 651	3 000 270	3 073 672	2 844 812	2 837 069	2 837 415
Sum fordelt til drift fra skjema 1B	2 850 651	3 000 270	3 073 672	2 844 812	2 837 069	2 837 415
Merforbruk/mindreforbruk	0	0	0	0	0	0

10.1.2 Budsjettskjema 2A

Budsjettskjema 2A - Tall i 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Investeringer i anleggsmidler	1 001 240	1 093 148	1 065 680	709 014	379 335	308 200
Utlån og forskutteringer	156 269	120 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 117	0	1 500	1 500	1 500	1 500
Avdrag på lån	101 205	190 140	208 139	69 979	94 689	94 787
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetninger	45 408	54 000	44 650	0	0	0
Årets finansieringsbehov	1 307 239	1 457 287	1 519 969	980 493	675 524	604 487
Bruk av lånemidler	926 203	1 017 109	996 086	772 159	517 810	473 460
Inntekter fra salg av anleggsmidler	25 260	194 000	30 650	0	0	0

Tilskudd til investeringer	16 764	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	145 440	124 969	135 688	73 985	34 029	29 640
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	87 597	118 510	170 345	130 149	119 485	97 187
Andre inntekter	1 723	0	0	0	0	0
Sum eksternt finansiering	1 202 987	1 454 587	1 332 769	976 293	671 324	600 287
Overført fra driftsregnskapet	21 257	0	1 500	1 500	1 500	1 500
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av avsetninger	82 994	2 700	185 700	2 700	2 700	2 700
Sum finansiering	1 307 239	1 457 287	1 519 969	980 493	675 524	604 487
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0	0

10.1.3 Økonomisk oversikt – drift

Økonomisk oversikt drift - Tall i 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Brukerbetalinger	136 588	144 166	143 104	143 104	143 104	143 104
Andre salgs- og leieinntekter	368 629	348 907	390 708	390 708	390 708	390 708
Overføringer med krav til motytelse	530 104	448 703	462 905	460 841	457 776	456 146
Rammetilskudd	1 221 789	1 284 502	1 311 909	1 318 288	1 334 103	1 353 026
Andre statlige overføringer	128 003	122 715	122 766	122 766	122 766	122 766
Andre overføringer	6 605	5 514	5 873	5 873	5 873	5 873
Skatt på inntekt og formue	1 519 334	1 523 795	1 618 873	1 625 458	1 625 302	1 626 135
Eiendomsskatt	218 092	198 591	162 293	159 869	157 610	154 412
Andre direkte og indirekte skatter	204	150	150	150	150	150
SUM DRIFTSINNEKTER	4 129 348	4 077 043	4 218 582	4 227 057	4 237 392	4 252 321
Lønnsutgifter	2 088 195	2 180 651	2 193 733	1 950 121	1 941 759	1 917 266
Sosiale utgifter	410 048	496 090	537 645	537 407	536 709	536 638
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	786 573	579 013	615 072	631 213	629 968	650 808
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	485 329	476 086	500 733	500 483	500 553	500 593
Overføringer	343 142	325 027	340 144	336 904	335 530	337 931
Avskrivninger	214 723	228 851	221 921	221 921	221 921	221 921
Fordelte utgifter	-221 184	-109 878	-111 636	-111 361	-110 561	-110 561
SUM DRIFTSUTGIFTER	4 106 827	4 175 840	4 297 612	4 066 687	4 055 880	4 054 596
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	22 520	-98 798	-79 030	160 370	181 512	197 725
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	68 293	64 792	74 627	83 476	85 207	91 864
Gevinst på finansielle instrumenter	21	1 500	2 818	2 808	2 767	2 727
Mottatte avdrag på utlån	292	331	331	331	331	331
SUM EKSTERNE FINANSINNEKTER	68 606	66 623	77 776	86 615	88 306	94 922
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	102 767	131 780	175 863	181 612	183 078	189 703
Tap på finansielle instrumenter	93	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	209 360	121 913	146 417	297 401	317 585	328 440
Utlån	765	902	902	902	902	902
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER	312 985	254 595	323 182	479 915	501 565	519 045
RESULTAT EKSTERNE FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	-244 379	-187 972	-245 406	-393 300	-413 259	-424 123

Motpost avskrivninger	214 723	228 851	221 921	221 921	221 921	221 921
NETTO DRIFTSRESULTAT	-7 135	-57 918	-102 516	-11 010	-9 826	-4 478
Bruk av tidligere års regnskapsmessig mindreforbruk	121 220	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	69 917	44 880	93 505	6 999	6 516	1 167
Bruk av bundne fond	30 645	13 288	10 660	10 660	9 960	9 960
SUM BRUK AV AVSETNINGER	221 783	58 168	104 166	17 660	16 476	11 128
Overført til investeringsregnskapet	21 257	0	1 500	1 500	1 500	1 500
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	161 813	0	0	5 000	5 000	5 000
Avsetninger til bundne fond	31 577	250	150	150	150	150
SUM AVSETNINGER	214 647	250	1 650	6 650	6 650	6 650
REGNSKAPSMESSIG MER/MINDREFORBRUK	0	0	0	0	0	0

10.1.4 Økonomisk oversikt – investering

Økonomisk oversikt investering - Tall i 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Salg av driftsmidler og fast eiendom	17 560	194 000	30 650	0	0	0
Andre salgsinntekter	1 723	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	26 921	71 370	101 206	65 010	44 346	12 500
Kompensasjon for merverdiavgift	145 440	124 969	135 688	73 985	34 029	29 640
Statlige overføringer	9 527	0	0	0	0	0
Andre overføringer	7 237	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	0	0	0	0	0	0
SUM INNTEKTER	208 408	390 339	267 544	138 995	78 375	42 140
Lønnsutgifter	2 887	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	697	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i kommunal tj.prod.	840 587	968 179	929 992	635 029	345 306	278 560
Kjøp av varer og tj som erstatter kommunal tj.prod	0	0	0	0	0	0
Overføringer	157 069	124 969	135 688	73 985	34 029	29 640
Renteutg, provisjoner og andre finansutg	0	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
SUM UTGIFTER	1 001 240	1 093 148	1 065 680	709 014	379 335	308 200
Avdragsutgifter	101 205	190 140	208 139	69 979	94 689	94 787
Utlån	156 269	120 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Kjøp av aksjer og andeler	3 117	0	1 500	1 500	1 500	1 500
Dekning tidligere års udekket	0	0	0	0	0	0
Avsetning til ubundne investeringsfond	44 704	54 000	44 650	0	0	0
Avsetninger til bundne fond	704	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERINGSTRANSAKSJONER	305 999	364 140	454 289	271 479	296 189	296 287
FINANSIERINGSBEHOV	1 098 831	1 066 949	1 252 425	841 498	597 149	562 347
Bruk av lån	926 203	1 017 109	996 086	772 159	517 810	473 460
Salg av aksjer og andeler	7 700	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	60 677	47 140	69 139	65 139	75 139	84 687

Overføringer fra driftsregnskapet	21 257	0	1 500	1 500	1 500	1 500
Bruk av tidligere års overskudd	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	2 400	0	23 000	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	149	0	10 000	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	80 445	2 700	152 700	2 700	2 700	2 700
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
SUM FINANSIERING	1 098 831	1 066 949	1 252 425	841 498	597 149	562 347
UDEKKET/UDISPONERT	0	0	0	0	0	0

10.1.5 Anskaffelse og anvendelse av midler

Anskaffelse og anvendelse - Tall i 1000 kr	Regnskap 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Anskaffelse av midler						
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	4 129 348	4 077 043	4 218 582	4 227 057	4 237 392	4 252 321
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	208 408	390 339	267 544	138 995	78 375	42 140
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	1 063 185	1 130 872	1 143 001	923 912	681 255	653 069
Sum anskaffelse av midler	5 400 941	5 598 253	5 629 126	5 289 965	4 997 021	4 947 529
Anvendelse av midler						
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	3 892 104	3 946 989	4 075 691	3 844 767	3 833 959	3 832 675
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	1 001 240	1 093 148	1 065 680	709 014	379 335	308 200
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	573 576	564 735	732 821	751 394	797 754	815 332
Sum anvendelse av midler	5 466 920	5 604 871	5 874 192	5 305 174	5 011 048	4 956 207
Anskaffelse - anvendelse av midler						
Endring i ubrukte lånemidler	-65 979	-6 618	-245 066	-15 210	-14 026	-8 678
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	-52 001	0	0	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0	0	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	0	0	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	-117 980	-6 618	-245 066	-15 210	-14 026	-8 678
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Avsetninger	238 798	54 250	44 800	5 150	5 150	5 150
Bruk av avsetninger	304 777	60 868	289 866	20 360	19 176	13 828
Til avsetning senere år	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-65 979	-6 618	-245 066	-15 210	-14 026	-8 678
Int. overføringer og fordelinger						
Interne inntekter mv	457 165	338 730	335 057	334 782	333 982	333 982
Interne utgifter mv	457 165	338 730	335 057	334 782	333 982	333 982
Netto interne overføringer	0	0	0	0	0	0

10.2 Prislister 2020

10.2.1 Administrasjonsavdelingen

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2019	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Skjenkebevilling					
Det innkreves behandlingsgebyr for ambulerende skjenkebevilling. Gebyret reguleres av alkoholloven, § 6-2 i alkoholforskriften. I 2019 var gebyret kr 370,-. Kommunen benytter satsen for 2020 når den blir kjent, som regel desember året før.					

10.2.2 Oppvekst- og kulturavdelingen

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2019	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Foreldrebetaling SFO					
Hel plass, pr måned					
5 dagers tilbud	2 416	2 491	75	3,1 %	
4 dagers tilbud	1 967	2 028	61	3,1 %	
3 dagers tilbud	1 516	1 563	47	3,1 %	
2 dagers tilbud	1 249	1 288	39	3,1 %	
1 dags tilbud	833	859	26	3,1 %	
Husstander med lav inntekt under 3,5 G i brutto årsinntekt beregnet pr husstand kan få redusert foreldrebetaling. Barn med behov for styrket SFO på 5.-7. trinn har rett til friplass SFO-tilbudet fra skolestart i august til skoleslutt i juni. Alle barn, trinn 1- 7 må betale for tilbudet på sommer-SFO. For ungdom trinn 8-10 tilbys det ikke SFO, men et styrket fritidstilbud finansiert av HO-avd.					
På Kjerringøy skole og Skolen i Væran er prisene 2/3-del av dette, siden tilbudet har et omfang som er tilsvarende kortere på grunn av skyssordning (dvs 1661, 1312, 1021, 833, 555). Misvær, Saltstraumen og Skjerstad skole får også redusert SFO-tid på grunn av skyssordning og prisene blir her 15% redusert (dvs 2117, 1724, 1329, 1095. 730).					
Opphold på 1 time pr gang	238	246	8	3,4 %	
Opphold per enkelt dag	282	291	9	3,2 %	
Sommer-SFO sats per uke	821	846	25	3,0 %	
Sommer-SFO sats per dag	164	169	5	3,0 %	
Skoler					
Leie av skolelokaler til overnatting, pr person					
Landego og Helligvær skoler	99	102	3	3,0 %	Pr natt
Andre skoler	70	72	2	2,9 %	Pr natt

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2019	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Aktivitet					

Fag som har fullt skoleår: Instrumentalopplæring, sang, samspillgrupper, visuelle kunstfag, drama, skriveverksted. Sats elever under 20 år	3 684	3 798	114	3,1 %	
Fag som har fullt skoleår: Instrumentalopplæring, sang, samspillgrupper, visuelle kunstfag, drama, skriveverksted Sats elever over 20 år	5 718	5 895	177	3,1 %	
Fag som har avkortet skoleår (30 uker undervisning): Kulturlek Sats elever under 20 år	2 687	2 770	83	3,1 %	
Instrumentleie	572	572	0	0,0 %	Pr semester
Materialavgift visuelle kunstfag	356	367	11	3,1 %	Pr semester
Salg av tjenester til lag og foreninger - medlemmer u/18 år	328	338	10	3,1 %	Pr time
Salg av tjenester til lag og foreninger -medlemmer o/18 år	492	507	15	3,1 %	Pr time
salg av tjenester til lag og foreninger, assistanse spill	278	287	9	3,1 %	Pr time
Avgift ved elevopptredener	605	624	19	3,1 %	
Ved salg av tjenester i grunnskolen; tolærersystem	393	405	12	3,1 %	Pr time
Ved salg av lærerressurs til grunnskolen med ordinær undervisning, kreves full refusjon av lønns- utgiftene.					
Det gis 25 % søskenmoderasjon i kulturskolen (gis til søsken nr. to og evt. flere).					
Det gis ikke moderasjon på tilbud nr. 2 for de som har flere tilbud i kulturskolen.					

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2019	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Opplæring pris pr undervisningstime:					
Elever med rett til opplæring i norsk og samfunnskunnskap (flyktninger og familiegjenforente innvandrere) får gratis norskopplæring. Dette tilbudet gis på dagtid med inntil 25 t/u varierende med gruppetilhørighet.	0				Pris pr under- visningstime
Kveldskurselever som har rett og plikt til norskopplæring men som ikke har gjennomført dette på dagtid kan gis gratis undervisning på kveldstid.	0				Pris pr under- visningstime
Det kan gis tilbud til elever med plikt til norskopplæring (ikke-	64	66	2	3,1 %	Pris pr under- visningstime

rettighetselever) og evt. EØS-arbeidsinnvandrere/andre i ordinære grupper på dagtid hvis det er ledig plass.					
Pris per semester					
Kveldskurs 4 t/u. 2 kvelder i uka à 2 timer i 16 uker.	4 677	4 822	145	3,1 %	Pr semester
B2-kurs 6 t/u. 2 ettermiddager pr uke i 14 uker. Inkludert læremateriell.	6 374	6 572	198	3,1 %	Pr semester

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2019*	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Foreldrebetaling					
Hel plass, pr måned					
Halv plass: 17-24 timer	1 520	1 570	50	3,3 %	
Hel plass: Mer enn 41 timer	3 040	3 135	95	3,1 %	
Sats per ukedag	205	215	10	4,9 %	
*MERK! Barnehagepris etter økning fra og med 1.august 2019. I samtlige barnehager gis det 30 % moderasjon for første søsken og 50 % moderasjon for søsken utover det. Satsene betales for 11 måneder per barnehageår, jmfør forskrift. Etter vedtak om nye retningslinjer i barnehagene, tilbys det nå kun hel og halv plass i barnehagene. Unntak kan gjøres i enkelte tilfeller.					
Kostpenger – per måned					
Kostpenger, lav sats	69	70	1	1,4 %	
Kostpenger, middels sats	205	208	3	1,5 %	
Kostpenger, høy sats	270	275	5	1,9 %	

Type betalingssats (pr time)	Vedtatt sats for 2019	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Idrettshaller/25m basseng					
Trening barn/unge	100	103	3	3,1 %	
Trening voksne	432	445	13	3,1 %	
Arrangement	432	445	13	3,1 %	
Mørkvedlia friidrettsanlegg					
Friidrettsbanen trening barn/unge	100	103	3	3,1 %	
Friidrettsbanen trening voksne	432	445	13	3,1 %	
Friidrettsbanen private/bedrifter	450	464	14	3,1 %	
Bankgata flerbrukshall	1 sal/3 saler	1 sal/3 saler	1 sal/3 saler	1 sal/3 saler	
Trening barn/unge	44/ 132	45/ 136	1/ 4	3,1 %	
Trening voksne idrettslag	145/ 432	149/ 445	4/ 13	3,1 %	
Bedrift/Old Boys	300/ 900	309/ 928	9/ 28	3,1 %	

Brukere 2. etg. pr mnd. (halv/hel sal)	3 250/ 6 500	3 351/6 702	101/ 201	3,1 %	
Gymnastikksaler og 12m basseng					
Trening barn/unge	0	0	0	0,0 %	
Trening voksne	216	223	7	3,1 %	
Depositum utlån nøkler/nøkkelkort til kultur- og idrettsbygg					
Nøkkelkort	0	500	500	-	NY
Nøkler	0	1 000	1 000	-	NY
Kunstgress-/fotballbaner	7'er/11'er	7'er/11'er	7'er/11'er	7'er/11'er	
Trening barn/unge	100/ 200	206/ 103	6/ 3	3,1 %	
Arrangement barn/unge	432/ 432	445/ 445	13/ 13	3,1 %	
Trening og arrangement voksne	864/ 864	891/ 891	27/ 27	3,1 %	
Naturgress	<i>Dobbel sats</i>				
Vinterbrøytete baner	<i>Dobbel sats</i>				
<i>På halv (eller mindre) bane endres prisene forholdsmessig</i>					
Bestemorenga rulle- og skianlegg					
Trening barn/unge	200	206	6	3,1 %	
Arrangement barn/unge	432	445	13	3,1 %	
Trening voksne	864	891	27	3,1 %	
Arrangement senior	864	891	27	3,1 %	
Fotballkamper kommunale kunstgressbaner					
11'er senior	1 752	1 806	54	3,1 %	
11'er aldersbestemt 15-19 år	876	903	27	3,1 %	
11'er aldersbestemt 13-14 år	658	678	20	3,1 %	
7'er aldersbestemt	216	223	7	3,1 %	
5'er aldersbestemt	122	126	4	3,1 %	
Bedrift/Old Boys	432	445	13	3,1 %	
Uteareal					
Leie parkeringsareal o.l. til kommersielle tiltak, holdes fast på 0,50 per døgn per m2.					
Annet					
<ul style="list-style-type: none"> * Kommersielle arrangement - pris etter avtale * Fylkeskommunale og statlige skoler, bedrifter og lag fra andre kommuner betaler voksenpris. * I lagidretter skal lag påmeldt i seniorserie betale vedtatt voksenpris, uavhengig av gruppens forholdsmessige aldersfordeling. * Anlegg/selskap som Bodø kommune eier eller yter tilskudd til, forutsettes samme leiepris til lag/foreninger som sammenlignbare kommunale anlegg. * Rådmannens gis fullmakt til å vurdere at særskilte grupper kan følge satsene som for barn/ungdom, eventuelt fritas for leie. * Pris for barn/ungdom gjelder t.o.m. 19 år. * Arrangement/tiltak som medfører ekstraordinære kostnader, utover det som anses normalt, kan belastes leietaker. Slike kostnader kan f.eks. være ekstra forbruk av strøm/vann, renhold, avfallshåndtering, brøyting, preparering etc. 					

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2019	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Gebyrer ved varsel om forfall og erstatning for tapt materiell. Bibliotekets priser er generelt noe høyere enn landsgjennomsnittet, og justeres derfor ikke.					
Varselgebyr					
1. varsel - 3 uker etter forfall	31/ 62	31/ 62	0	0,0 %	Barn/ voksen
2. varsel - 5 uker etter forfall	57/ 120	57/ 120	0	0,0 %	Barn/ voksen
3. varsel - 7 uker etter forfall	Erstatningskrav/regning				
Erstatningskrav for tapt materiell (i skranke/komm.faktura)					
Fagbøker	425/ 545	425/ 545	0	0,0 %	Barn/ voksen
Skjønnlitteratur voksen	360/ 480	360/ 480	0	0,0 %	
Skjønnlitteratur barn	225/ 340	225/ 340	0	0,0 %	
Tegneserier/tidsskrifter	105/ 160	105/ 160	0	0,0 %	
Tegneseriebøker	205/ 290	205/ 290	0	0,0 %	
Video/CD	245/ 350	245/ 350	0	0,0 %	
Lydbøker inntil 4 enheter	295/ 405	295/ 405	0	0,0 %	
Lydbøker over 4 enheter	520/ 640	520/ 640	0	0,0 %	
Mikrofilm	405/ 520	405/ 520	0	0,0 %	
<ul style="list-style-type: none"> * AV-media, stoff fra lokalsamling og særlig verdifullt materiale prises i samråd med leder. * Erstatning i skranke før krav er utstedt gir redusert pris. * Erstatningskrav medfører tapt lånerett til kravet er innfridd. * Barn regnes som voksne fra den måned de fyller 15 år. 					

10.2.3 Helse- og omsorgsavdelingen

Betaling for	Vedtatt sats for 2019	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i prosent	Merknad
Hjemmetjenester i husholdningen					
<p>I henhold til § 8 (kapitel 2) i forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester, har kommunen adgang til å fastsette regler for betaling av egenandel og betalingssetter for praktisk bistand og opplæring (hjemmetjenester) etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2, nr. 6 og bokstav b, herunder for brukerstyrt personlig assistanse som ikke er til personlig stell og egenomsorg.</p> <p>Egenandel for praktisk bistand skal ikke overstige kommunens egne utgifter til angjeldende tjeneste. Egenandelen kan ikke settes høyere enn at vedkommende beholder tilstrekkelig til å dekke personlige behov, og bære sitt ansvar som forsørger. Egenandel beregnes på grunnlag av husstandens samlede skattbare nettoinntekt før særfradrag. Når praktisk bistand ytes til ektepar/samboere hvor begge har tildelt tjeneste, skal betaling begrenses ved at timer sees samlet.</p> <p>I Proposisjon til Stortinget (Prop. 1 S 2019-2020) er maksimal egenandel per måned for praktisk bistand for de med inntekt under 2 G, foreslått beholdt på 210 kroner. Til de med inntekt over 2 G foreslår Helse- og omsorg en timepris på 478 kroner etter selvkostprinsippet.</p>					
Pris for tjenesten fra 2-3 G	464	478	14	3,1 %	Kostnad per time
I tillegg fastsettes følgende utgiftstak for egenandel per måned:					

0-2 G: 0 - 193 766	210	210	0	0,0 %	Maks per måned
2-3 G: 193 767 - 290 649	1 160	1 196	36	3,1 %	Maks per måned
3-4 G: 290 650 - 387 532	1 856	1 914	58	3,1 %	Maks per måned
4-5 G: 387 533 - 484 415	3 248	3 349	101	3,1 %	Maks per måned
5-6 G: 484 416 - 581 298	4 176	4 305	129	3,1 %	Maks per måned
6-7 G: 581 299 - 678 181	5 104	5 262	158	3,1 %	Maks per måned
Også videre eks. 11 - 12 G	9 744	10 046	302	3,1 %	Maks per måned
Brukertransport					
Satsen tilsvarende buss-sone 1 (bysonen) i 2020.					
Billettpris per tur	43	45	2	4,7 %	Enhetspris
Trygghetsalarm					
Trygghetsalarm er ikke en lovpålagt oppgave, men blir hovedsakelig tilbudt som en servicetjeneste ved behov eller som en erstatning for tilsyn fra hjemmetjenesten som er vederlagsfri. I bystyresak PS 188/2016 av 8. desember 2016, ble det vedtatt at trygghetsalarm skal være kostnadsfri for alle. Fra 30.9.2017 og frem til 23.10.2019 har antallet som har fått innvilget trygghetsalarm økt fra 346 til 787 personer. Det tilsvarende en tilgang på 18 personer per måned.					
Etablering/flytting av trygghetsalarm					
Inntil 2 G	-	0	-	-	Engangspris
Over 2 G	-	750	-	-	Engangspris
Månedssleie trygghetsalarm					
Inntil 2 G	-	210	-	-	Månedssleie
2-3 G	-	310	-	-	Månedssleie
3-4 G	-	580	-	-	Månedssleie
Over 4 G	-	850	-	-	Månedssleie
Månedssleie TRYGG I (pårørendevarling)	-	29			Månedssleie
Alarmknapp Smile	-	720	-	-	Engangspris
Etablering/flytting annen velferdsteknologi	-	610	-	-	Engangspris
Matombringning					
Bruker betaler for antall leverte middager. Avbestilling og oppsigelsesfrist er 14 dager.					
Pris per middag	86	88	2	2,3 %	Enhetspris
Pris per kveldsmåltid	30	31	1	3,3 %	Enhetspris
Pris per frokost	30	31	1	3,3 %	Enhetspris
Korttidsopphold i institusjon					

Jf. forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester (kapitel 1), kan kommunen kreve egenandel for opphold i institusjon som nevnt i helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 første ledd nr. 6 bokstav c, når kommunen helt eller delvis dekker utgiftene til opphold i slik institusjon, eller har stillet garanti for oppholdet. Det kan likevel ikke kreves egenandel for;

- a) korttidsopphold som primært ytes for å avlaste pårørende i deres omsorgsoppgaver
- b) døgnplasser som opprettes som tilbud om døgnopphold ved øyeblikkelig hjelp (KAD-plasser)

Egenandel for korttidsopphold i institusjon foreslås endret i Prop. 1 S (2018-2019) fra 165 til 170 kroner per liggedøgn.

Dag og nattopphold (institusjon)

Dag/nattopphold	85	90	5	5,9 %	Per dag/natt
-----------------	----	----	---	-------	--------------

Døgnopphold (institusjon)

Brukeren betaler for antall liggedøgn. Har brukeren vært på institusjon i minst 60 døgn per kalenderår, kreves det vederlag som for langtidsopphold. Det samme gjelder for rehabiliteringsopphold.

Døgnopphold i institusjon	165	170	5	3,0 %	Per døgn
---------------------------	-----	-----	---	-------	----------

Langtidsopphold i institusjon

Ifølge § 3 i forskrift om egenandeler skal det av inntekter inntil folketrygdens grunnbeløp, fratrukket et fribeløp per år, kreves betalt 75 prosent årlig. Av inntekter utover folketrygdens grunnbeløp betales inntil 85 prosent. Betalingen begrenses slik at enhver har i behold til eget bruk minst 25 prosent av folketrygdens grunnbeløp i tillegg til fordelene av fribeløpet. I Prop. 1 S (2018-2019) foreslås det å øke fribeløpet fra 8 400 til 8 700 kroner per år.

De som uten å ønske det legges på dobbeltrom, får redusert egenandel ved at det tilstås et fribeløp som justeres fra 40 400 til 41 600 kroner i 2019 jf. Prop. 1 S (2018-2019).

Fribeløp i enkeltrom	8 400	8 700	300	3,6 %	Per år
Fribeløp i dobbeltrom	40 400	41 600	1 200	3,0 %	Per år

Dagsenter

1 dag		200			Per uke
2 dager		400			Per uke
3 dager		600			Per uke
4 dager		800			Per uke
5 dager		1 000			Per uke

Fysioterapi

--	--	--	--	--	--

10.2.4 Teknisk avdeling

Type betalingssats	Vedtatt sats for 2019	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Abonnementsgebyr vann bolig	592	610	18	3,0 %	eks. mva
Abonnementsgebyr vann Næring	592	610	18	3,0 %	«

Vanngebyr Per m ³	16,01	16,03	0,02	0,0 %	«
Abonnementsgebyr avløp bolig	539	587	48	8,9 %	«
Abonnementsgebyr avløp Næring	539	587	48	8,9 %	«
Avløpsgebyr per m ³	15,45	16,91	1,46	9,5 %	«
Slamtømming	882	993	111	12,6 %	«
Renovasjonsgebyret	56	0	-56	-	«
Bygge-, plan-, fradeling- og oppmålingsaker					
Gebyrregulativet reguleres per 1/1-20 i tråd med eget vedlegg "Betalingsregulativ for plan- bygge- og delingssaker 2020"					
Diverse priser					
Skiltplan	1 000	1 031	31	3,1 %	Beh. gebyr
Avkjørselssøknad	3 000	3 093	93	3,1 %	Beh. gebyr
Billettpriser M/S Helligvær					
Barn	15,42	15,90	0,48	3,1 %	
Klippekort barn	154,20	159,00	4,80	3,1 %	
Voksen	25,70	26,50	0,80	3,1 %	
Klippekort voksen	257,00	265,00	8,00	3,1 %	
Saksbehandling tekniske anlegg					
Gravemelding	4 500	4 640	140	3,1 %	Per utstedt gravemelding
Arbeidstillatelse på vei	1 500	1 547	47	3,1 %	Per tillatelse
Gategrunnleie, arbeid over 14 dg					Leie pr. dag
0 - 500 m2	2	2	0	0,0 %	
Over 500 m2	1	1	0	0,0 %	
Plangodkjenning anlegg under 10.000 m2	5 000	5 155	155	3,1 %	Beh. Gebyr
Plangodkjenning anlegg 10.000 – 50.000m2	10 000	10 310	310	3,1 %	Beh. Gebyr
Plangodkjenning anlegg 50.000m2 og over	30 000	30 930	930	3,1 %	Beh. Gebyr
Utslippstillatelse slamavskiller Forurensningsforskrift kap.12	2 500	2 578	78	3,1 %	Beh. Gebyr
Tiltaksplan Forurensningsforskrift kap. 2	5 000	5 155	155	3,1 %	Beh. gebyr
Parkeringsgebyr					
Sone 1 per time	26	28,6	2,6	10,0 %	
	31	34,1	3,1	10,0 %	
	40	44	4,0	10,0 %	
	40	44	4,0	10,0 %	
Sone 2 per time	18	19,8	1,8	10,0 %	
- månedskort	675	742,5	67,5	10,0 %	
- halvårskort	3 400	3 740	340	10,0 %	
- årskort	5 600	6 160	560	10,0 %	
Beboere i sone 2 uten parkeringsmulighet på egen tomt kan søke om rabattert årskort til 2 860,-. Forhold som må bekreftes:					

- Folkeregistrert bostedsadresse
- Ikke parkeringsmulighet på egen tomt
- Kjøretøy må være registrert på person som bor på adressen

Parkering Kvartal 99:

- Helårskort 7 000,-
- Halvårskort 4 250,-

Kort for Kvartal 99 vil ikke kunne brukes i andre soner.

Kommersielle arrangementer/festivaler

Leie av areal per dag	2 000	2 062	62	3,1 %	Per søknad
Leie av areal per uke	7 500	7 732,5	232	3,1 %	Per søknad
Leie av areal per måned	30 000	30 930	930	3,1 %	Per søknad

Uteservering på kommunal grunn

m/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum indre)	700	721,7	21,7	3,1 %	
m/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum indre	88/66	91/68	3/2	3,1 %	
u/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum indre)	500	515,5	15,5	3,1 %	
u/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum indre	63/47	65/49	2/2	3,1 %	
m/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum ytre)	525	541	16	3,1 %	
m/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum ytre	66/50	68/52	2/2	3,1 %	
u/skjenkebevilling kr/år/m ² (sentrum ytre)	375	387	12	3,1 %	
u/skjenkebevilling kr/mnd/m ² (sommer/vintersesong) – sentrum ytre	47/35	48/36	1/1	3,1 %	

Leie av torget i sentrum til vanlig torghandel

Kr/dag/felt (sommer/vinter sesong)	200/150	206/155	6/5	3,1 %	
Kr/mnd/felt (sommer/vinter sesong)	800/ 600	825/ 619	25/19	3,1%	

Vareutstilling foran forretning

Kr/år/m ² (sentrum indre)	300	309	9	3,1 %	
Kr/mnd/m ² (sommer/ vintersesong) - sentrum indre	38/28	39/29	1/1	3,1 %	
Kr/år/m ² (sentrum ytre)	225	232	7	3,1 %	
Kr/mnd/m ² (sommer/ vintersesong) - sentrum ytre	28/21	29/22	1/1	3,1 %	

Salgs- og informasjonsstand

Kr/dag/m ² (sentrum indre)	20	20,6	0,60	3,1 %	
Kr/mnd/m ² (sentrum indre)	80	82,5	2,50	3,1 %	
Kr/dag/m ² (sentrum ytre)	15	15,5	0,50	3,1 %	
Kr/mnd/m ² (sentrum ytre)	60	62	2,00	3,1 %	

Feiing, priser eks. mva.					
Bolig 1 og 2 etasjer	359	359	0	0,0 %	Per pipeløp
Boliger 3 etasjer og over	495	495	0	0,0 %	Per pipeløp
Forretninger med større fyringsanlegg	1 138	1 138	0	0,0 %	
Industripiper per meter	116	116	0	0,0 %	
Ekstrafeiing utenom rute	755	755	0	0,0 %	

10.2.5 Bodø kirkelige fellestråd

Type betalingsatts	Vedtatt sats for 2019	Vedtatt sats for 2020	Endring i beløp	Endring i %	Merknader
Fra og med 2020 anbefaler Bodø kirkelige fellestråd en omlegging av festeavgiftsordningen. Festeperioden endres til 5 år og det er samme pris for alle gravtyper og alle festeperioder.					
Avgift for feste av grav					
Feste av grav, 5 årsavtaler		400			Grav/år
Avgift for gravlegging av personer fra andre kommuner					
<u>Nedsetting av urne:</u>					
På tidligere festet grav	1 800	1 900	100	5,6 %	
På ny grav	5 300	5 400	100	1,9 %	
<u>Nedsetting av kiste:</u>					
På tidligere festet grav	4 200	4 300	100	2,4 %	
På ny grav	10 600	10 900	300	2,8 %	
Avgift for kremasjon					
Egne innbyggere	0	0	0	0,0 %	
Personer hj.hør. i andre kommuner	6 300	6 500	200	3,2 %	

10.3 Avtaler og tilskudd

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
Kultur	57 200	Adelsteen Normann Stiftelsen
Kultur	119 400	Bodø big band
Kultur	533 900	Bodø Domkirkes musikkråd
Kultur	79 500	Bodø harmonimusikk
Kultur	157 900	Bodø internasjonale orgelfestival
Kultur	1 103 300	Bodø kunstforening
Kultur	78 400	Bodø orkesterforening
Kultur	159 000	Dirigentordning korps & kulturskole
Kultur	88 800	Filmfest Salten
Kultur	53 000	Kulturpris
Kultur	63 600	kulturstipend
Kultur	217 000	Mediegården
Kultur	2 007 400	Nordland musikkfestuke
Kultur	324 700	Nordnorsk jazzsenter
Kultur	9 351 600	Nordnorsk opera og symfoniorkester
Kultur	245 000	Salten kultursamarbeid
Kultur	204 400	Sceneinstruktørordningen NFK
Kultur	3 127 300	Stiftelsen Nordlandsmuseet
Kultur	143 700	Stiftelsen Ragnhilds Drøm
Kultur	1 717 600	Tusen hjemmet
Sum	19 832 700	

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
BPA	881 874	Oliva assistanse AS, BPA
BPA	457 677	Oliva assistanse AS, BPA
BPA	433 594	Oliva assistanse AS, BPA
BPA	574 986	Uloba - independent Living Norge SA, BPA
BPA	481 774	Uloba - independent Living Norge SA, BPA
BPA	612 689	Uloba - Independent Living Norge SA, BPA
BPA	699 684	Humana Care AS, BPA
Helsekontoret	4 884 044	Krisesenteret, Bodø kommunes andel interkommunalt samarbeid
Helsekontoret	908 624	Driftstilskudd Frivillighetssentralen
Helsekontoret	1 033 717	HDO, drift og forvaltning av nødnettutstyr
Helsekontoret	562 185	DSB, Abonnementskostnader Nødnett
Hjemmetjenesten	1 953 200	Trygghetsalarm, driftsavtale Telenor Norge AS
Hjemmetjenesten	2 000 000	Transport/reparasjon av tekniske hjelpemidler, Bodø Industri AS, rehab.avd.
Hjemmetjenesten	977 010	Evendos mediseringstjenester
Hjemmetjenesten	207 890	Dignio AS, medisindispensere
Hjemmetjenesten	1 480 320	Sampro, Atea AS
Kommunaldirektør	495 360	Farmasøytiske tilsyn, Sykehusapoteket
Kommunaldirektør	8 293 485	Medfinansiering VTA-plasser, lønnsrefusjon brukere, BOPRO AS

Kommunaldirektør	714 460	Veilederen.no, juridisk svartj. infotj/kunnsk.banker, opplæring, Visma SmartSkill AS
Kommunaldirektør	1 953 200	Gerica fagsystem og plattform, Tieto Norway AS
Kommunaldirektør	210 510	NHI.no - legelisens, kommunal tilgang
Kommunaldirektør	256 343	Ressursstyring, Visma Enterprise AS
Kommunaldirektør	703 000	Drift av Bratten (HC-bussen, brukertransport til/fra Symra dagakt.senter)
Kommunaldirektør	91 599	VAR Healthcare. Praktiske prosedyrer i PLO tjenesten, Cappelen Damm
Kommunaldirektør	16 210	Opplæringsinstallasjon, CGM helse, CGM Norway AS
Miljøtjenesten	8 304 990	Hava-instituttet AS, BPA
Miljøtjenesten	2 470 416	Team Hedda, BPA
Tildelingskontoret	6 000 000	Drift av FRI - rusfritt rehabiliteringstilbud (ettervern) J49, Kirkens Bymisjon
Tildelingskontoret	3 190 230	Tilleggsavtale NLSH - BRUA, Kirkens Bymisjon
Tildelingskontoret	17 600 351	Drift botilbud Kongensgate 16 og Prinsensgate 151, Frelsesarmeen
Tildelingskontoret	9 195 120	KOA
Tildelingskontoret	2 581 800	Kjøp av omsorgstjeneste, Salten omsorg
Tildelingskontoret	1 266 995	Signo Conrad Svendsen senter
Tildelingskontoret	1 623 563	Drift Møtestedet, Ny giv, Jobb 1 og helsetjeneste, Kirkens Bymisjon
Sum	83 116 900	

Kontor	Beløp	Formål/Leverandør
KF	5 351 000	Bodø Spektrum KF, driftstilskudd
KF	20 360 000	Stormen Kulturhus Bodø KF, driftstilskudd
KF	800 000	Bodø Havn KF, driftstilskudd
IKS	49 440 800	Salten Brann IKS
IKS	2 353 000	Helse og miljøtilsyn Salten IKS
IKS	2 665 000	Salten kommunerevisjon IKS
IKS	535 000	Salten Kontrollutvalgsservice
Eksterne avtaler	1 894 000	Salten regionråd
Eksterne avtaler	34 878 000	Bodø kirkelige fellesråd
Eksterne avtaler	3 400 000	Tros- og livssynssamfunn, etter oppgave fra OK avdelingen
Eksterne avtaler	200 000	Torghallen DA
Driftsavtaler	6 500 000	KS kontingent
Driftsavtaler	4 150 000	Visma, Coretrek, House of control, Arena. Eksl mva.
Driftsavtaler	473 000	Cowi, Tono, Gramo, Framsikt
Driftsavtaler	1 500 000	Norsk pasientskade erstatningsfond
Driftsavtaler	269 000	Salten IUA
Driftsavtaler	173 000	Visit Bodø
Driftsavtaler	1 287 500	Skjerstad bygningsstiftelse
Driftsavtaler	5 700 000	Personalforsikringer
Sum	141 929 300	

10.4 Spesifisering av tiltak

10.4.1 Spesifiserte endringer Administrasjon

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
1 Tillitsvalgtbudsjett	1 500	1 500	1 500	1 500
2 Politisk sekretariat	750	750	750	750
Sum nye behov	2 250	2 250	2 250	2 250
Sum rammereduksjoner	0	0	0	0
Sum tiltak	2 250	2 250	2 250	2 250

- Tillitsvalgtbudsjett.** Det har vært en reduksjon i antallet frikjøpte kommunalt ansatte til sentrale tillitsverv. Det foreslås å redusere refusjonsbudsjettet med 1,5 mill. kr
- Politisk sekretariat.** I forrige økonomiplan ble det vedtatt en reduksjon på antall stillinger på politisk sekretariat. Her foreslås det at manglende finansiering tilbakelegges.

10.4.2 Spesifiserte endringer Økonomi og finans

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
Sum nye behov	0	0	0	0
1 Flytting av kemner til stat	-5 000	-9 000	-9 000	-9 000
2 Nedtrekk driftsrammer - rapport	-2 430	-3 470	-8 130	-11 400
Sum rammereduksjoner	-7 430	-12 470	-17 130	-20 400
Sum tiltak	-7 430	-12 470	-17 130	-20 400

- Flytting av kemner til stat.** Regjeringen har i Statsbudsjettet foreslått å overføre kernertjenestene til Staten.
- Nedtrekk driftsrammer i henhold til rapport.** I henhold til rapport er den kommunale administrasjonen en del dyrere enn sammenlignbare kommuner. Her foreslås det å redusere administrativt budsjett. Nedtrekket skal fordeles på avdelingene Administrasjon, Næring og utvikling og Økonomi og finans. Spesifikke tiltak vil bli utarbeidet i løpet av 2020.

10.4.3 Spesifiserte endringer Næring og utvikling

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
1 Ramsar	80	80	80	80
Sum nye behov	80	80	80	80
Sum rammereduksjoner	0	0	0	0
Sum tiltak	80	80	80	80

- Ramsar/våtmarksområde.** Avdelingen fikk overført oppgaven i 2019, samt midler for 0,75 mill. kr, men det manglet noen midler for å få fullfinansiert alt. Med denne økningen vil avdelingen få dekket lønn, husleie m.m.

10.4.4 Spesifiserte endringer Oppvekst og kultur

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
1 Tidlig innsats inn i rammetilskudd	11 500	11 500	11 500	11 500
2 Leirskole innlemmes i rammetilskuddet	562	562	562	562

3	Endret fremdriftsplan nye barnehager	500	1 400		
4	Klesgodtgjørelse	500	500	500	500
5	IKT-lisenser	600	600	600	600
6	Økt lønnsbudsj. oppretth. ant. stillinger	2 000	2 000	2 000	2 000
7	Klesgodtgjørelse	1 000	1 000	1 000	1 000
8	Husleie Storgata 27/29	1 460	1 460	1 460	1 460
9	Økt tiltaksbudsjett, institusjons- og fosterhjems plasseringer	5 000	5 000	5 000	5 000
10	Husleie Barne- og familieenheten	2 800	2 800	2 800	2 800
11	Prosjektleder STImuli	700	700	700	700
12	17. mai-komiteen	200	200	200	200
13	Vaksinasjonsprogram Russen	300	300	300	300
14	Redusert inntekt flyktingområdet, overføring R8	0	0	0	0
15	Klesgodtgjørelse	50	50	50	50
16	Driftsmidler psykisk helserådgivere	400	400	400	400
17	Endret periodisering Europeisk kulturhovedstad	-2 000	-1 000	-1 500	12 500
	Sum nye behov	25 572	27 472	25 572	39 572
18	Legge ned Bodø naturskole	-750	-1 700	-1 700	-1 700
19	Redusere samarb.avt. om alt. læringsarenaer	-100	-100	-100	-100
20	Effektivisere valgfagstilbudet i ungdomsskolen	-500	-1 500	-1 500	-1 500
21	Tverlandshallen AL, opphør leieavtale	-600	-600	-600	-600
22	Den kulturelle skolesekken, reduksjon i tilbudet	-100	-100	-100	-100
23	Kommunalt tilskudd til 4H gården	-250	-250	-250	-250
24	Redusere antall stillinger PPT	-1 600	-1 600	-1 600	-1 600
25	Legge ned Linken barnehage	-1 400	-3 400	-3 400	-3 400
26	Holde bemanningsnorm på 6,0	-2 100	-5 000	-5 000	-5 000
27	Redusert tilskudd til Stormen kulturhus	0	-5 000	-5 000	-6 000
28	Reduksjon i overføring til Spektrum KF	0	-500	-1 000	-1 000
29	Reduksjon frie, søkbare tilskuddsmidler til kultur	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
30	Reduksjon frie, søkbare tilskuddsmidler til idrett	-500	-500	-500	-500
31	Reduserte faste tilskudd og driftsavtaler kultur	-600	-1 500	-2 350	-2 350
32	Redusere produksjonsmidler - Ung kultur	-600	-600	-600	-600
33	Redusert drift av egne busser (Amanda Buss)	-300	-650	-650	-650
34	Legge ned Bratten Scene	-100	-280	-280	-280
35	Redusert bokinnkjøp m.m. biblioteket	-650	-650	-650	-650
36	Ikke vinterbrøyte kunstgressbanene	-250	-250	-250	-250
37	Ta bort driftstilskudd til Geitvågen camping	-250	-250	-250	-250
38	Redusere driftstilskudd Bodø idrettsråd	-150	-150	-150	-150
39	Redusere islegging løykker vinterstid	-200	-200	-200	-200
40	Redusere snøprod. Bestemorenga skistadion	-50	-50	-50	-50
41	Redusere bistand Skarmoen alpinbakke	-50	-100	-150	-150
42	Endret tiltaksprofil og innsparing av lønnsutgifter	-1 000	-5 000	-7 000	-9 000
43	Ikke iverksette vedtatte tiltak, utekontakten	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
44	Ikke iverksette vedtatte tiltak, åpne barnehager	-1 350	-1 350	-1 350	-1 350
45	Prosjektmidler, utvikling av idrettsanlegg	-1 000	0	0	0
46	Investerings-/driftsmidler Newton landbruk	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
47	Redusert utfordringsliste	-550	-550	-550	-550
48	Rest effektivisering ufordelt	-12 020	-14 500	-49 750	-73 790

Sum rammereduksjoner	-30 920	-50 230	-88 880	-115 920
Sum tiltak	-5 348	-22 758	-63 308	-76 348

1. **Tidlig innsats inn i rammetilskudd.** Midler til tidlig innsats i skolen gjennom økt lærertetthet på 1.–10. trinn kr 11,5 mill. kr er innlemmet i rammetilskuddet i fra 2020. Ble i budsjett 2019 budsjettert som statstilskudd 11, 8 mill. kr.
2. **Leirskole innlemmes i rammetilskuddet.** Det øremerkede tilskuddet til leirskoleopplæring innlemmes i rammetilskuddet til kommunene og er fordelt etter delkostnadsnøkkelen. For Bodø Naturskole innebærer dette et behov for økning i netto budsjettramme kr 561 200.
3. **Endret fremdriftsplan nye barnehager.** Tidligere beregnet innsparinger ved å opprette/utvide Løding og Sentrum barnehage. Investeringsprosjektene er utsatt i forhold til tidligere vedtatt framdriftsplan.
4. **Klesgodtgjørelse.** Økte driftsutgifter som følge av lokale lønnsforhandlinger, grunnskole.
5. **IKT-lisenser.** Ny læreplan/fagfornyelsen gjør at det er et økt behov for et større spekter av programvare for å dekke behovet for økt faglig bredde og dybde.
6. **Økt lønnsbudsjett for å opprettholde antall stillinger.** Økte lønnskostnader som følge av kompetanseendring gjennom endret ansiennitet, videreutdanning og rekruttering bl.a. i form av at nyansatte med lektorutdanning erstatter pensjonerte med adjunktkompetanse. Etter fratrekk av andelen som kompenseres i form av sentrale forhandlinger i kap. 4, gjenstår cirka 2 mill. kr pr år.
7. **Klesgodtgjørelse.** Økte driftsutgifter som følge av lokale lønnsforhandlinger, barnehager.
8. **Husleie Storgata 27/29.** Utvidelse av eksisterende leiekontrakt for Barneverntjenesten. I påvente av nye lokaler som etter planen skal stå klar 1. januar 2021.
9. **Økt tiltaksbudsjett, institusjons- og fosterhjemsplasseringer.** Underfinansiert tiltaksbudsjett i tilknytning til fosterhjems- og institusjonsplasseringer.
10. **Husleie Barne- og familieenheten.** Leieavtalen på Alsgård utløper i 2020. Tjenesten er i dialog med utleier om nytegning av leieavtale. Leiekostnadene forventes økt fra dagens nivå som følge av krav om energiklasse C som minimumstandard.
11. **Prosjektleder STImuli.** Stillingen er tidligere overført fra Salten regionråd har vært finansiert gjennom investeringsmidler. Prosjektleder er fast tilsatt i Bodø kommune og per dato er stillingen ikke finansiert via driftsbudsjettet.
12. **17. mai-komiteen.** Midler til gjennomføring av arrangement i forbindelse med nasjonaldagen
13. **Vaksinasjonsprogram Russen.** Ref. formannskapetets vedtak PS 19/27
14. **Redusert inntekt flyktningeområdet, overføring R8** Grunnet betydelig færre bosatte flyktninger er behovet for boliger til dette formålet også redusert tilsvarende. Utgifter til dekning av kapitalkostnader reduseres
15. **Klesgodtgjørelse.** Økte driftsutgifter som følge av lokale lønnsforhandlinger, Barne- og familieenheten.
16. **Driftsmidler psykisk helserådgivere.** Tidligere vedtatte midler ved oppretting av disse stillingene dekker ingen driftsmidler.
17. **Endret periodisering Europeisk kulturhovedstad** Omperiodisering av budsjettet iht. søknaden. Årlig budsjett etter endring, 2020: 4 mill. kr | 2021: 5 mill. kr | 2022: 6 mill. kr | 2023: 20 mill. kr.
18. **Legge ned Bodø naturskole.** Innebærer nedleggelse av naturskoledelen av Bodø Naturskole. Leirskoledelen opprettholdes og slås virksomhetsmessig sammen med (en) grunnskole slik at booking og tilrettelegging kan gjøres året rundt. (Tiltak OK3)
19. **Redusere samarbeidsavtaler om alternative læringsarenaer.** Det er i dag to alternative læringsarenaer i Bodø kommune. Bratten Aktivitetssenter og "Inn på tunet" på MidtiGården. Tiltaket innebærer kutt i overføring til sistnevnte. (Tiltak OK10)
20. **Effektivisere valgfagstilbudet i ungdomsskolen.** Valgfagstilbudet utredes med sikte på å redusere antall valgfag som tilbys og mulighetene for en positiv økonomisk effekt ved økt samarbeid mellom skolene slik at deler av tilbudet kan gjøres som fjernundervisning og digitaliseres. (Tiltak OK11)
21. **Tverlandshallen AL, opphør leieavtale.** Si opp dagens avtale med Tverlandshallen AL. Nye Tverlandet skole har ikke behov for å leie gymsal. (Tiltak OK15)
22. **Den kulturelle skolesekken, reduksjon i tilbudet.** Nedtrekk av lønnsmidler avsatt til delfinansiering av inaktiv koordinatorstilling. (Tiltak OK16)

23. **Kommunalt tilskudd til 4H gården.** Halvering av dagens tilskuddsnivå. (Tiltak OK19)
24. **Redusere antall stillinger PPT.** Nedtrekk av lønnsmidler tilsvarende 2 årsverk. Stillingene står vakant per i dag. (Tiltak OK20)
25. **Legge ned Linken barnehage.** Nedleggelse av Linken barnehage og mulig salg av eiendom. Ansatte overføres til andre kommunale barnehager. Innsparingseffekten inkluderer også utgifter til drift av bygget. (Tiltak OK21)
26. **Holde bemanningsnorm på 6,0.** De kommunale barnehagene og oppvekstsentrene har en gjennomsnittlig bemanningsnorm som er bedre enn lovens minimumskrav. Effekt i form av lavere lønnskostnader gjennom tettere oppfølging og en helhetlig planlegging av de totale personalressursene. (Tiltak OK24)
27. **Redusert tilskudd til Stormen kulturhus.** Generell reduksjon (Tiltak OK26)
28. **Reduksjon i overføring til Spektrum KF.** Generell reduksjon (Tiltak OK27)
29. **Reduksjon frie, søkbare tilskuddsmidler til kultur.** Reduksjon i frie søkbare midler til kulturelle prosjekt og arrangement, og driftsstøtte til kulturelle og sosiale formål. (Tiltak OK28)
30. **Reduksjon frie, søkbare tilskuddsmidler til idrett.** Reduksjon i frie søkbare midler til lag/foreninger. (Tiltak OK29)
31. **Reduserte faste tilskudd og driftsavtaler kultur.** Reduksjon i årlige tilskuddsbeløp gjennom reforhandlinger av eksisterende avtaler. (Tiltak OK33)
32. **Redusere produksjonsmidler til aktivitet - Ung kultur.** Generelt kutt i frie aktivitetsmidler til ungdomsaktivitet.
33. **Redusert drift av egne busser (Amanda Buss).** Avvikle Amanda Buss som er den ene av i alt to busser som driftes av Bratten Aktivitetspark. (Tiltak OK38)
34. **Legge ned Bratten Scene.** Legge ned aktivitetstilbudet. Bratten Scene er et innspillingsstudio hvor ungdommer fra 16 år og opp kan få kyndig veiledning og opplæring. (Tiltak OK40)
35. **Redusert bokinnkjøp m.m. biblioteket.** Tiltaket innebærer cirka 50 % reduksjon av bibliotekets bokinnkjøpsbudsjett. (Tiltak OK41)
36. **Ikke vinterbrøyte kunstgressbanene.** Ikke vinterbrøyte utendørs kunstgressbaner. Det brøytes to stk. 11'er-baner på vinteren. En bane brøytes av Bodø kommune, den andre brøytes av Mørkvedhallen SA. (Tiltak OK48)
37. **Driftstilskudd til Geitvågen camping.** Det er ikke inngått avtale med ny driver (Tiltak OK49)
38. **Redusere driftstilskudd Bodø idrettsråd.** Redusere driftstilskuddet til med 25 %. (Tiltak OK51)
39. **Redusere islegging løkker vinterstid.** Bodø kommune islegger cirka 10 isløkker på vinterstid. Det foreslås å bare islegge Mørkvedlia grusbane. (Tiltak OK55)
40. **Redusere snøproduksjon Bestemorenga skistadion.** Halvere snøproduksjonen fra dagens nivå. (Tiltak OK57)
41. **Redusere bistand Skarmoen alpinbakke.** Trappe ned kommunes bidrag til driften av Skarmoen alpinbakke, med cirka kr 50 000,- per år over en treårsperiode. (Tiltak OK58)
42. **Endret tiltaksprofil og innsparing av lønnsutgifter.** Barneverntjenesten. Hovedmålsettingen med tiltaket er å sikre at tjenesten klarer å holde seg innenfor budsjetttrammene. Tiltaket innebærer blant annet et særlig fokus på tidlig innsats. (Tiltak OK61)
43. **Ikke iverksette vedtatte tiltak, utekontakten.** Ikke gjennomføre tilsetting av 2 årsverk (PS 18/180)
44. **Ikke iverksette vedtatte tiltak, åpne barnehager.** Ikke gjennomføre tilsetting av 2 årsverk (PS 18/180)
45. **Prosjektmidler, utvikling av idrettsanlegg.** Reversering av engangsutbetaling vedtatt i forbindelse med ØP 2019-2023 (PS 18/180)
46. **Investerings-/driftsmidler Newton landbruk.** Investerings tiltaket foreslås ikke gjennomført. Innsparing i form av estimerte driftskonsekvenser.
47. **Redusert utfordringsliste.** Restmidler etter omdisponering av godkjent utfordringsramme
48. **Rest effektivisering ufordelt.** Resterende effektiviseringskrav som tjenestene foreløpig ikke har funnet tiltak for å effektivisere. Er inntil videre plassert på OK-avdelingens fellesområde.

10.4.5 Spesifiserte endringer Helse og omsorg

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
-----------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

1	Vekst i ABF	13 712	18 831	24 165	29 723
2	Oppr. av Kvalitet- og utviklingsktr.	2 700	2 700	2 700	2 700
3	Prosjekt Smart helse Mørkved	750	1 500	0	0
4	Helhetlig oppfølging av.	950	950	950	950
5	Nye lokaler Hjelpemiddellager	891	891	891	891
6	Økning vedtak Bokollektiv	600	600	600	600
7	Økning vedtak Hjemmetjenesten	4 000	4 000	4 000	4 000
8	Økning vedtak Miljøtjenesten	930	930	930	930
9	Hovdejordet sykehjem - Endr.	-6 900	3 200	3 200	3 200
10	Investeringer IKT - Endr.	306	5 797	9 978	15 499
11	Krisesenter - Endr.	-1 250	-1 250	0	0
12	Tilskudd inn i statsbudsjettet	5 250	5 250	5 250	5 250
	Sum nye behov	21 939	43 399	52 664	63 743
13	Inst. - Reduksjon av pleiefaktor	-2 000	-7 000	-14 000	-20 600
14	Rehabiliteringstj. - Red. fysoterapitj.	0	-607	-607	-1 820
15	Helse og omsorg -Heltidskultur	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
16	Helse og omsorg - Egenbetalinger	-5 200	-5 200	-5 200	-5 200
17	Oppfølgingstj. - Nedtrekk Villa Vekst	-200	-200	-200	-200
18	Helsekontoret - Avslutte støtte til ATV	0	-2 500	-2 500	-2 500
19	Miljøtj. - Ny org. gruppe- og fritidstilb.	-677	-1 353	-1 353	-4 173
20	Hjtj. - Sammensl. av Øst og Skjerstad	-250	-1 000	-1 000	-1 000
21	NAV - Reduksjon ramme	-1 000	-1 250	-2 500	-5 000
22	Bodø Industri – Ikke anbud. ang. hjelpem.	-1 267	-1 900	-1 900	-1 900
23	Rehabiliteringstj. - Red. Frisklivsentralen	-600	-600	-1 200	-1 200
24	Rehabiliteringstj. - Innføre egenbetaling	-350	-1 500	-1 500	-1 500
25	Dagsenter - Reduksjon i tilbud	0	-1 000	-2 000	-2 000
26	Røde Kors - Avvikle støtte (BUA)	0	-600	-600	-600
27	NAV - Barnetr. i ber.gr. for soshj.	-4 000	-4 000	-4 000	-4 000
28	Hjemmetj. - Red. av pleiefaktor	0	-1 846	-3 693	-5 539
29	Kirkens Bymisjon - Avvikle tilskudd	0	-617	-617	-617
30	Kirkens Bymisjon - Avvikle prosjekt Fri	0	-6 000	-6 000	-6 000
31	Miljøtj. - Ny org. av bo og tjenestetilbud	0	0	0	-20 000
32	Helse og omsorg - Ny org. transport	0	-1 500	-1 500	-1 500
33	Hjemmetj. - Avvikle Lysthushaugen	-550	-1 100	-1 100	-1 100
34	Kirkens bymisjon - Avvikle støtte	0	-1 576	-1 576	-1 576
35	Inst. og Hjemmetj. - Red. beman. natt.	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
36	Helse og omsorg - Red. st. funksj.	-500	-1 000	-1 000	-1 000
37	Inst. - Nedtrekk frivillighetskoordinatorer	-300	-600	-600	-600
38	Oppfølgingstj. - Nedtrekk Housing First	-500	-500	-500	-500
39	Stoppe ivrk. av prosj. botilbud Tiurv.	-4 953	-6 200	-6 200	-6 200
40	Oppfølgingstj. - Red. 1 årsverk ruskons.	-600	-600	-600	-600
41	Ikke bygging i Vebjørn Tandbergs vei 14	-4 457	-8 911	-8 911	-8 911
42	Ikke spes./omperiod. rammered.	-603	4 349	-28 645	-24 955
	Sum rammereduksjoner	-40 207	-67 011	-111 701	-142 991
	Sum tiltak	-18 267	-23 612	-59 038	-79 248

1. **Vekst i aktivitetsbasert finansiering (ABF).** Gjelder vekst i Hjemmetjenestens vedtak basert på den demografiske veksten i målgruppen. Antar en årlig vekst i tråd med demografi på 4,2 %.

2. **Opprettelse av Kvalitet- og utviklingskontor.** Styrking av strategisk planlegging for kvalitet- og utviklingsarbeid i Helse og omsorg.
3. **Prosjekt Smart helse Mørkved.** Skal følge opp avdekt behov for godt utbygde hjemmetjenester for å redusere/utsette behovet for sykehjemsplasser.
4. **Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier (HOLF).** Implementering av tilbudet i kommunal regi. Prosjektet har vart i snart tre år og det anbefales at tilbudet implementeres i drift. Tilbudet skal forhindre sosial arv ved å forebygge at barn i lavinntektsfamilier forblir fattige på grunn av manglende utdanning, arbeidsmuligheter og manglende sosial integrering.
5. **Nye lokaler Hjelpemiddellager.** Nåværende leiekontrakt utløper 31.12.19 og i samarbeid med Utbygging- og Eiendomsavdelingen har man funnet egnede lokaler i Burøyveien. Kravet til energiklassifisering av Bodø kommune sine lokaler har begrenset alternativene.
6. **Økning vedtak Bokollektiv.** Det har gjennom 2019 kommet til nye brukere uten at budsjettet er økt.
7. **Økning vedtak Hjemmetjenesten.** Det har gjennom 2019 kommet til nye brukere uten at budsjettet er økt.
8. **Økning vedtak Miljøtjenesten.** Det kommer til nye brukere i 2020 som må ha lovpålagte tjenester.
9. **Hovedjordet sykehjem – Endret/omperiodisert driftskonsekvens.** Driftskonsekvensen på investeringen for å drive disse 8 nye plassene har blitt revurdert og tidsplanen er noe justert.
10. **Investeringer IKT – Endret/omperiodisert driftskonsekvens.** Driftskonsekvensen for investeringer i velferdsteknologi har økt pga. økt satsning og/eller endrede forutsetninger.
11. **Krisesenter – Endret/omperiodisert driftskonsekvens.** Driftskonsekvensen av investeringen for nytt Krisesenter er oppdatert på bakgrunn av dagens informasjon.
12. **Tilskudd inn i statsbudsjettet.** Tilskuddsordninger som avdelingen tidligere har fått via årlig inntekt, men som nå kommer via statsbudsjettet.
13. **Institusjon – Reduksjon av pleiefaktor.** Bemanningsreduksjon i våre institusjoner. Sykehjem – korttid, langtid, KAD, lindrende, rehabilitering, barneboliger, avlastning mv.
14. **Rehabiliteringstjenesten – Reduksjon fysioterapitjenesten.** Reduksjon av årsverk/avtalehjemler med private, for fysioterapeuter.
15. **Helse og omsorg – Heltidskultur.** Tiltaket innebærer at avdelingen opprettholder dagens nivå (2019). For mer info se kap.9.5.1 i avdelingens tekstbidrag
16. **Helse og omsorg – Egenbetalinger.** Tiltaket innebærer å innføre egenbetaling på trygghetsalarmer og dagsenter.
17. **Oppfølgingstjenesten – Nedtrekk Villa Vekst.** Villa Vekst driver forebyggende arbeid i forhold til utvikling av psykisk sykdom og er en møteplass som bidrar til hverdagsmening og mestring. Tilbudet er ikke lovpålagt.
18. **Helsekontoret – Avslutte støtte til ATV (Alternativ til vold).** ATV Bodø tilbyr behandling til hele familien der det har vært eller er voldsproblematikk. Behandling gis til både voksne menn og kvinner som utøver vold eller blir skremmende og aggressiv enten mot partner, ekspartner eller barn.
19. **Miljøtjenesten – Ny organisering gruppetilbud aktivitet og fritidstilbud.** Innføring av bemanningsnorm i aktivitet og fritidstilbud fra cirka 1:1 til 0,77:1.
20. **Hjemmetjenesten – Sammenslåing av Hjtj. Øst og Skjerstad.** Sammenslåing av virksomhetene Hjemmetjenesten Øst og Omsorgstjenester Skjerstad. Forslaget foreslår å ha en felles virksomhetsleder for de to virksomhetene.
21. **NAV – Reduksjon ramme.** For innsparingstiltaket legger NAV Bodø til grunn at dette utelukkende kan skje innen økonomisk sosialhjelp ordinært eller på KVP-området. For lønn/ drift vil en nedtaking straks innebære et økt forbruk over NAV, fordi man i tilfelle ikke lenger da har mulighet til brukeroppfølging. Dette vil resultere i at flere bli stående i sosialhjelp.
22. **Bodø Industri – Ikke anbud ang. hjelpemidler.** Bodø kommune har en avtale med Bodø Industri AS om rengjøring, reparasjon, resirkulering og transport av tekniske hjelpemidler.

23. **Rehabiliteringstjenesten – Reduksjon Frisklivssentralen.** Reduksjon av 2 årsverk i Frisklivssentralen tilsvarende 50% nedbemanning. Frisklivssentralens kapasitet tilbakeføres til 2012-nivå.
24. **Rehabiliteringstjenesten – Innføre egenbetaling for fysioterapitjenester.** Det innføres en større grad av egenbetaling for kommunale fysioterapitjenester.
25. **Dagsenter – Reduksjon i tilbud.** Reduksjon i tilbudet for aktivisering gjennom å fjerne cirka 4 årsverk. Årsverkene vil bli fordelt mellom vedtaksbetinget og ikke vedtaksbetingede dagtilbud.
26. **Røde Kors – Avvikle støtte (BUA).** Bodø kommune yter et tilskudd på 600 000 til Røde Kors for drift av Utstyrsbua.
27. **NAV – Barnetrygd i beregningsgrunnlag for sosialhjelp.** Barnetrygd tas med i beregningen av grunnlag for inntekt hos NAV.
28. **Hjemmetjenesten – Reduksjon av pleiefaktor i bokollektiv.** Tiltaket medfører 10% reduksjon fra dagens pleiefaktor i døgnbemannede boliger. Tiltaket medfører en nedbemanning med cirka 10 årsverk.
29. **Kirkens Bymisjon – Avvikle tilskudd Matsentralen.** Kirkens Bymisjon gis et årlig tilskudd på kr. 617 000,- fra Bodø kommune til drift av Matsentralen i Bankgata. Tiltaket er delfinansiert av Bodø kommune.
30. **Kirkens Bymisjon – Avvikle støtte prosjekt FRI.** Dagens bo- og omsorgstilbud fases nå ut, og det er forberedt etablering av et helhetlig rusfritt rehabiliteringstilbud der Bodø kommune kjøper 4 plasser, og ikke 10 som i 2018.
31. **Miljøtjenesten – Ny organisering av bo og tjenestetilbud – Bokollektiv.** Det etableres bokollektiv for voksne/eldre med 14 plasser i to etasjer i eksisterende bygningsmasse i Kongens gate 14. Det etableres bokollektiv for voksne/ynge med 10 plasser i nytt bygg eventuelt eksisterende egnet bygg.
32. **Helse og omsorg – Ny organisering transport.** Gjennomgang av all transport i avdelingen med sikte på å finne effektiviseringsmuligheter.
33. **Hjemmetjenesten – Avvikle Lysthushaugen.** Avvikle Lysthushaugen bolig, Skjerstad. Brukere overføres til Miljøtjenesten som har ansvar for egnet bolig/tjeneste.
34. **Kirkens Bymisjon – Avvikle støtte Ny giv, Jobb1, Helsestasjonen og Møtestedet.** Tilknytning til arbeidsliv, og mulighet for delta i ulike aktiviteter, er sentrale element i et helhetlig tilbud til rusavhengige. Bodø kommune gir driftsstøtte til lavterskel arbeids- og aktivitetstilbud i regi av Kirkens bymisjon.
35. **Helse og omsorg – Reduksjon i bemanning natt.** Reduksjon i bemanning på natt.
36. **Helse og omsorg – Reduksjon støttefunksjoner.** Gjennomgang av alle støtte- og stabsfunksjoner i avdelingen med formål om å kunne effektivisere driften.
37. **Institusjon – Nedtrekk frivillighetskoordinatorer.** Reduksjon av dagens frivillighetskoordinatorer innenfor Institusjonsområdet.
38. **Oppfølgingstjenesten – Nedtrekk Housing First.** Housing first er etablert som prosjekt og metode for å tilby bostedsløse og rusavhengige gode boliger i ordinære bomiljø. Tiltaket innebærer en reduksjon i bemanning.
39. **Institusjon – Stoppe iverksetting av prosjekt botilbud Tiurveien.** Avdelingen har arbeidet med å tilrettelegge for et avlastning/botilbud for unge personer med demens i Tiurveien 5. Det har vært planlagt et heldøgns botilbud inntil 8 plasser. Tiltaket innebærer at prosjektet stoppes.
40. **Oppfølgingstjenesten – Reduksjon 1 årsverk ruskonsulent.** Ruskonsulentene har per i dag 5 årsverk. Ruskonsulenten jobber etter vedtak fra tildelingskontoret og følger opp og koordinerer tjenester til mennesker med rusavhengighet.
41. **Ikke bygging i Vebjørn Tandbergs vei 14.** Utvidelse av plasser i Oppfølgingstjenestens avdeling i Vebjørn Tandbergs vei 14 prioriteres ikke i investeringsplanen.
42. **Ikke spesifiserte tiltak/omperiodisering.** Rammereduksjon hvor avdelingen ikke løser reduksjonen innenfor riktig år/økonomiplanperiode iht. fordeling.

10.4.6 Spesifiserte endringer Utbygging og eiendom

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023

1	Finansiering av ENØK-rådgiver	943	943	943	943
2	Driftskonsekvenser nye bygg	-535	-535	-535	-535
	Driftskonsekvens ved videre bruk og drift av tenkt				
3	fraflyttede bygg	3 085	3 085	3 085	3 085
4	Nytt offentlig toalett Rådhusparken.	285	285	285	285
	Sum nye behov	3 778	3 778	3 778	3 778
5	Redusert bassengdrift når skolene er stengt	0	-500	-500	-840
6	ENØK-tiltak bygg	-500	-1 000	-1 000	-1 000
7	Driftssentralisering inkl. stormen	0	0	-1 250	-2 500
	Prosjekt med Virksomhetene og IRIS Salten for				
8	reduserte renovasjonskostnader	-150	-250	-500	-500
	Bedre eiendomsforvaltning med samarbeid med				
9	leietakere	0	0	-400	-500
10	Sonedrift av tjenesteleveransene	-400	-800	-1 000	-1 000
11	Skofri skole	-250	-500	-500	-500
12	Standard for renholdstjenester	-250	-250	-250	-250
13	Redusert renholdsfrekvens på adm.bygg	0	-30	-40	-100
14	Robotisering og automatisering av renhold	-150	-300	-300	-300
	Sum rammereduksjoner	-1 700	-3 630	-5 740	-7 490
	Sum tiltak	2 078	148	-1 962	-3 712

- Finansiering av ENØK-rådgiver.** For å oppnå Bodø kommunes innsparingskrav ble det i 2016 vedtatt ansettelse av ENØK-rådgiver finansiert ved bruk av fondsmidler i 3 år. For å opprettholde dagens nivå og oppnå de framtidige innsparingskrav er det nå behov for fullfinansiering over driftsbudsjettet
- Driftskonsekvenser ved nye bygg.** Korrigerte tall for byggdrift, renhold, løpende vedlikehold, strøm, mm. for Tverlandet skole, rådhuset og Kvartal 99. Det er som resultat av vedtak om salg av K99 ikke lagt opp til avsetning til utskifting/periodisk vedlikehold.
Det er avsatt følgende årlige beløp til periodisk vedlikehold:

Rådhuset:	2 078 000kr
Tverlandet skole:	1 830 000kr
- Driftskonsekvens ved videre bruk og drift av tenkt fraflyttede bygg.** Kostnader ved bygg som tidligere er budsjettetert som driftsreduksjon ved innflytting i Tverlandet skole og Rådhuset, men hvor videre drift opprettholdes (tilsyn/vakthold, serviceavtaler, kommunale avgifter, strøm, mm.). Bygg som opprettholdes er:
 - Vollen
 - Herredshuset
 - Dronningens gate 15
 - Løding barneskole
 - Postgården
 - Tverlandet skole /m basseng
- Nytt offentlig toalett Rådhusparken.** estimerte kostnader for renhold i ekstern regi:
 - Dagligrenhold 255 000 kr
 - Smittevask 1 gang i måneden 30 000 kr
- Redusert bassengdrift når skolene er stengt.** Der er i dag basseng flere plasser i kommunen, av de mindre bassenger kan der nevnes: Misvær, Saltstraumen, Tverlandet, Gl. Riksvei 18 (Rehab), Hunstad U, Kjerringøy). Kravene blir stadig strengere til drift (hygienekrav, kjemi). Det er lav utnyttelse av bassengtiden enkelte steder og kostnaden per time i bruk blir dermed svært høy. Det foreslås at Utbyggings- og eiendomsavdelingen bør ha ansvaret for åpningstidene for bassengene. Dette reduserer sannsynligheten for interessekonflikter i lokalsamfunnet og er i tråd med eiendomsstrategien med profesjonalisert drift og utleie. Kommunen får også lik modell for alle typer bygg.
For å oppnå nevnte beløp foreslås det som utgangspunkt:
 - Utbyggings- og eiendomsavdelingen blir ansvarlig for åpningstidene for bassengene
 - Sesongstengte bassenger
 - Øke leiepriser til kostpris

Konsekvenser:

En sesongstenging må koordineres med OK således at svømmeundervisningen kan komprimeres til få måneder og dermed muliggjøre stenging av basseng i lengere perioder.

Behov for å kartlegge bruksdager og se på muligheten for å redusere driftsdøgn i stille perioder. Kan medføre redusert tilbud til svømmeklubbene.

En konsekvens av å flytte budsjettansvar og driftsansvar til eiendomsdrift er at styringen blir bedre av at ansvar og drift henger sammen.

6. **ENØK-tiltak bygg.** Der ligger som nevnt allerede inne 6.4 mill. kr + 1 mill.kr ekstra fra budsjett prosessen 2019-2022 det er urealistisk å kunne redusere mere enn det der ligger inne. For å nå dette målet må dagens investeringsplan innen ENØK tiltak fastholdes og økte investeringstiltak vurderes. Økte investeringstiltak er ikke inkludert i dagens investeringsplan da beløp og omfang er uklart. Dette må vurderes nærmere i løpet av 2020 ved eventuelt vedtak av tiltak.
7. **Driftssentralisering med KF'er.** Det er ønsket å samlokalisere FDVU for KF'er og Kommunen. I første omgang gjelder dette driften av Stormen og Spektrum. I tråd med eiendomsstrategi om profesjonalisering av drift er det hensiktsmessig å samle like fagmiljøer. En driftssentralisering vil gi mindre driftsutgifter ettersom man ikke trenger å sette av så store midler på driftsbudsjettet, men heller kan gjennomføre dette som låneopptak i forbindelse med oppgradering om 20-30 år. Det vil også være aktuelt å gjøre en driftssentralisering av Spektrum. Beparelser vil komme i form av bedre verdibevarende vedlikehold og målrettet bruk av selvkost på driften av bygget.
Estimerte innsparingsbeløp ligger pt. hos Utbyggings- og eiendomsavdelingen da det vil være ansvarlige avdeling, men effekter vil måtte tas ut i form av reduserte driftstilskudd til KF'ene.
8. **Prosjekt med Virksomhetene og IRIS Salten for reduserte kostnader.** Det er identifisert økende kostnader for renovasjon i kommunens formålsbygg. Det foreslås et prosjekt for å se på hvordan dette kan best kan reduseres og skape insitamant for mer kildesortering. Dette fordrer samarbeid på tvers av avdelingene samt muligens i samråd med IRIS Salten IKS.
9. **Bedre eiendomsforvaltning med samarbeid med leietakere.** Tiltaket går ut på å begynne å få brukerne til å tenke på sin produksjon med bygget som virkemiddel for produksjonen.
Gjennom årsmøter og god kommunikasjon mellom virksomhetene og driftspersonell kan vi sammen få en god forståelse for hvordan best å bruke og utnytte bygningsmassen slik den står i dag. Hvordan kan arealene benyttes bedre, kan man for eksempel bytte faste arbeidsplasser ut med mer «drop-in» plasser. Kan produksjonen til virksomheten effektiviseres, f.eks. timeplanen for utetid for BHG, garderobeløsninger på skolene, utendørs avfallshåndtering for å minimere plassbehov, aktivitetsbaserte rom til fordel for faste installasjoner o.l.
10. **Sonedrift av tjenesteleveransene.** Sonedrift etableres for tjenesteleveransen. Dette betyr at det er færre personer fast på lokalitetene og ambulerende vaktmester/driftstjenester.

Konsekvenser:

Det må etableres en omforent tjeneste leveranseavtale mellom UE og virksomhetene. Dette vil medfører at virksomhetene må løse oppgaver relatert til deres virksomhet i byggene de tidligere har fått levert av byggdrift. Denne omfordelingen vil medfører at Byggdrift kan levere en høyere kvalitet og dermed redusere utgiftene til planlagt vedlikehold og akutt vedlikehold.

11. **Skofri skole.** Det skal tilrettelegges på alle skoler slik at elever ikke bruker sko inne. Det må gjøres noen mindre investeringer for å klargjøre skolene til å bli skofri.

Konsekvenser:

- Lengre levetid på gulv
- Lavere vedlikeholdskostnader over tid
- Bedre inn klima, finere gulv, renere gulv, dette gir større trivsel
- Mindre sykefravær
- Tidsbesparende renhold
- (-) må tilrettelegges på noen skoler

- 12. Standard for renholdstjenester.** Tiltaket går ut på bedre samarbeid med kunde og utarbeidelse av «Standard for renholdstjenester». Fagfolk fra Renhold service-kontoret skal bestemme frekvenser på renholdet. Styringsverktøyet «Jonathan Clean» brukes for å styre bemanning.

Konsekvenser

- (-) Kunder må ta mer ansvar (søppel håndtering, rydding i garderober og på klasserom,
 - tavler skal vaskes av lærere)
 - Bedre oversikt over renholdleveranse
 - Bedre kvalitet
 - Mindre sykefravær
 - Tidsbesparende renhold
 - Bedre innelima, mindre avvik, bedre renhold, økt trivsels, mindre sykefravær.
- 13. Redusert renholdsfrekvens på adm.bygg.** Tiltaket går ut på å redusere renhold i administrative bygg og behovsstyre det slik at det kun er skitne arealer som vaskes. Det er tenkt innført behovsstyrt renhold i hele kommunen.
- 14. Robotisering og automatisering av renhold.** Roboter skal vaske store arealer i Bodø kommune, spesielt gymsaler på skoler. Arealene må være egnet til robotrenhold. Ved optimal tilrettelegging i byggene vil robotrenholdet kunne utgjøre 30-40 % av renholdet i bygget.

10.4.7 Spesifiserte endringer Teknisk

Driftsbudsjett tiltak	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023
1 Endring iht. selvkostreglement for renovasjon Manglende ramme for MS Helligvær etter frafalt	782	782	782	782
2 tilskudd NFK Underfinansiering Gatelys ift. tilskudd fra Bodø	100	100	100	100
3 Energi	366	366	366	366
4 Miljøkonto for uforutsette miljøbehov	500	0	0	0
Sum nye behov	1 748	1 248	1 248	1 248
5 Avvikling av MS Helligvær Utvidet parkeringssoner og endrede	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
6 parkeringspriser	-1 500	-2 300	-3 260	-3 985
7 Redusert ambisjonsnivå for snøhåndtering/strøing	-3 400	-3 800	-7 300	-8 600
8 Avvikle sommerblomster	0	0	0	-2 100
9 Vinterbelysning i sentrum*	0	0	0	0
Sum rammereduksjoner	-7 900	-9 100	-13 560	-17 685
Sum tiltak	-6 152	-7 852	-12 312	-16 437

- 1. Renovasjonskostnader iht. selvkostreglement for renovasjon.** Renovasjonskostnader for håndtering av «herreløst avfall» som ikke dekkes av selvkost.
- 2. Manglende ramme for MS Helligvær etter frafalt tilskudd NFK.** Fullfinansiering av frafalt tilskudd fra NFK.
- 3. Underfinansiering Gatelys ift. tilskudd fra Bodø Energi.** Underfinansiering av Heggmoavtalen med Bodø Energi
- 4. Miljøkonto for uforutsette miljøbehov.** Midler til håndtering av akutte og uforutsette miljøtiltak som oppstår hos teknisk avdeling.
- 5. Avvikling av MS Helligvær.** Bodø kommune har en bygderute/skyssbåt i Helligvær. Driften er nå satt ut til Salten Cruise, men en av skipperne er kommunalt ansatt. Det var totalt 3317 passasjerer i 2018. I snitt ble hver reise subsidiert med cirka kr 733,-. 254 dager var det færre enn 10 passasjerer. 323 dager var det under 20 passasjerer. En stor del av de reisende er personer som har fritidseiendom i Helligvær. Det er

flest passasjerer om sommeren, i påsken mm. Det er pr nå ingen skoleskys eller barnehageskys med båten. Tilskudd fra Fylkeskommunen falt bort fra 01.01.19

Konsekvenser:

Fylkeskommunens båt dekker Vokkøy og Sørvær. De fastboende bor på øyer som dekkes av denne båten. Bortfall av tilbudet vil medføre redusert servicenivå for de som bor i Helligvær, samt de som har fritidsbolig der. Båtens beredskapsfunksjon vil falle bort.

Reduksjon av stilling må påberegnes

- 6. Utvidet parkeringssoner og endrede priser.** Det ligger et inntekspotensial i å øke parkeringsgebyret og å utvide sonen og tidsrommet for betalingsparkering. Betalingssetningen kan differensieres for sonene i sentrum og den lenger opp i byen.

Konsekvens:

Krever forprosjekt for kartlegging og investeringer i form av skilting, nye automater, mm. Dette er pt. ikke inkludert i driftsrammene da beløp er uklare. Dette må vurderes ved evt. vedtak av tiltak. Konsekvenser for parkering er at innbyggere potensielt ikke vil ta bilen til sentrum for å benytte seg av tilbudene der. Næringslivet kan merke det hvis innbyggerne velger handelssteder utenfor sentrum.

- 7. Redusert ambisjonsnivå for snøhåndtering/strøing.** Det er ikke rom for å ivareta vedtak om økt vintervedlikehold tilknyttet sykkelveier (ref. sykkelplan). Det er også gjort en vurdering på øvrig vinterdrift hvor konklusjon er at strøbudsjettet og vinterberedskapen må reduseres. Det er pt. vedtatt at brøyting skal igangsettes ved 5 cm snø i sentrum og 8 cm i distriktene. Dette foreslås økes til hhv 8 cm i sentrum og 12 cm i distriktene, samt strøing kun i bratte bakker.

Tiltak fra 2021 krever at det investeres og gjennomføres ROS-analyse i driften. Investeringsbehov for å gjennomføre tiltak er ikke vurdert.

Konsekvens:

Redusert vintervedlikehold vil medføre vanskeligere framkommelighet også for kollektiv og potensielt flere ulykker. Framkommeligheten for funksjonshemmede og andre svake grupper vil reduseres. Forventningene til framkommelighet er høy så dette vil føre til mange klager.

En positiv konsekvens er at redusert strøing vil gi mindre tømming av sandfang og mindre oppfeing til våren og mindre svevestøv. Reduksjon av stillinger må påberegnes.

- 8. Avvikling av sommerblomster.** Avvikling av dagens produksjon, utplanting og vanning av sommerblomster. Gartneriet avvikles.

Konsekvens:

Mindre attraktiv bykjerne og reduksjon av stilling må påberegnes.

- 9. Vinterbelysning i sentrum.** Næringslivet anskaffet vinterbelysningen/pynten (kulejuletre) og betaler for litleie. Kommunen har driftet, hengt opp og tatt ned utstyr, men det foreligger ikke noen skriftlig avtale for dette. Jule og vinterbelysning i sentrum er et trivselstiltak. Forslag er at næringslivet må da ta hele kostnaden for dette dersom de ønsker å videreføre ordningen.

* Budsjett er redusert med 800 000 kr. som bla. dekker andre utfordringer i rammene i mellomrommet selvkost og vanlig drift.

10.5 Uprioriterte investeringer

Uprioriterte investeringsprosjekter	Total kalkyle	2020	2021	2022	2023	Drift mill. kr
Videreføring 9360 - Nødstrømsaggregat i sykehjem	13 400	1 400				
Ombygging Vollveien 26 (Personalbase Arb. tilsynet)	400	400				
Barneboliger	750	750				3,2
Stadiontunet sykehjem - tøy/ søppelsjakt	10 400	10 400				
Omsorg + Smart Helse Mørkved - mulighetsstudie	2 500	2 500				
Botilbud psykisk helse og rus	1 000	1 000				
Botilbud for funksjonshemmede i Bodø kommune - mulighetsstudie	1 000					
Tverlandet Bosenter - mulighetsstudie	1 000					
Straumbo - mulighetsstudie	1 000					
Vågønes Helsepark - mulighetsstudie	2 500					
Sentrum sykehjem - mulighetsstudie	1 000					
Godøyenes personalbase	500					
10 bokollektivplasser - Personer med funksjonsnedsettelse	41 000	20 500	20 500			27,2
Tilskudd fra Husbanken	-14 150		-14 150			
16 bokollektiv-plasser for personer med funksjonsnedsettelse.	52 000	2 000	30 000	30 000		39,0
Tilskudd fra Husbanken	-27 000			-27 000		
Etablering av 8 omsorgsboliger til personer med funksjonsnedsettelse.	42 000	2 000	20 000	20 000		19,5
Tilskudd fra Husbanken	-18 000			-18 000		
Omsorgsboliger Vebjørn Tandbergs vei 14	51 600					22,3
Tilskudd fra Husbanken	-17 424	-7 104				
Bodø kirkegård, Aksen	20 000			10 000	10 000	
Bodø domkirke, kontorfløy	15 000		10 000	5 000		0,0
Kjerringøy kirke, tetting og brannsikring	3 000	3 000				0,0
Nytt - Disaster recovery	1 500	750	750			
Parkeringsplasser friluftsområder asfaltering Mjelle	2 200	200	2 000			
Bruer friluftsområder - Fenes rehabilitering	1 500	1 500				
Parkeringsplasser friluftsområder asfaltering Maskinisten	2 200	200	2 000			
Toaletter i friluftsområder - 4 stk.	6 000	1 500	1 500	1 500	1 500	0,2
Mørkvedbukta kunstgressbane 9'er	8 750		750	8 000		0,1
Mørkvedbukta kunstgressbane 9'er - spillemidler	-1 800				-1 800	
Mørkvedbukta kunstgressbane 9'er - eksterne midler	-1 400				-1 400	
Kunstgressbane 50x30m Misvær skole	3 000		200	2 800		0,1
Kunstgressbane 50x30m Misvær skole - spillemidler	-840				-840	
Kunstgressbane 50x30m Misvær skole - eksterne midler	-700				-700	
Kunstgressbane 50x30m Kjerringøy skole	3 000		200	2 800		0,1
Kunstgressbane 50x30m Kjerringøy skole - spillemidler	-840				-840	
Kunstgressbane 50x30m Kjerringøy skole - eksterne midler	-700				-700	
Kunstgressbane 50x30m Skaug skole	3 000		200	2 800		0,1
Kunstgressbane 50x30m Skaug skole - spillemidler	-840				-840	
Kunstgressbane 50x30m Skaug skole - eksterne midler	-700				-700	
Lyssetting vei Mørkvedlia - Studentboliger	2 300					0,1

Landbruksrom Newton	18 500	15 000	3 500			1,4
Vatnlia leirskole, nybygg / rehabilitering	45 000			32 000	13 000	
Hunstad U - åpen hall/øke gymkapasiteten	15 500	15 500				
9672 - Godøyynes avløp	500	500				
Godøyynes avløpsopprydding	13 000				13 700	
Thalleveien VA-sanering	500	500				
Urbanhydrologisk stasjon	2 000		2 000			
Suge/Spylebil for tømning av sandfang	5 500	2 000	3 500			0,8
Oppskalering av veivedlikehold/rehab	24 000	6 000	6 000	6 000	6 000	
Thalleveien VA-sanering - veidelen	1 000	1 000				

10.6 Overføring til ikke kommunale barnehager

Tilskuddssats til ordinære barnehager er beregnet ut fra regnskap 2018 eks mva i kommunale barnehager delt på antallet barn i de kommunale barnehagene. Det gis 4,3 % tillegg for felles-kostnader og fratrukk for foreldrebetaling.

	Sats 2019	Sats 2020	
Beregnet tilskuddssats for drift ordinære barnehager	Per heltidsplass	Per heltidsplass	<i>Endring i %</i>
Barn 0-2 år	187 542	199 512	6,4 %
Barn 3-6 år	88 064	94 068	6,8 %

Tilskuddssats til pedagogisk bemanning ordinære barnehager (nasjonale satser)	Per heltidsplass	Per heltidsplass
Barn 0-2 år	2 276	-
Barn 3-6 år	1 264	-

Fra og med 2020 gis det ikke lengre tilskudd til pedagogisk bemanning

Tilskuddssats for kapital (nasjonale satser)	Per heltidsplass	Per heltidsplass	
Ordinære barnehager bygd t.o.m. 2011	9 500	9 300	*
Ordinære barnehager bygd 2012-2014	16 700	16 400	*
Ordinære barnehager bygd 2015-2017	20 200	20 200	*
Ordinære barnehager bygd 2018-2020	21 400	23 900	*
Familiebarnehager	13 300	13 600	2,3 %

*Tilskuddssatsene er ikke direkte sammenlignbare

Tilskuddssats for drift familiebarnehager (nasjonale satser) Sone IVa	Per heltidsplass	Per heltidsplass	
Barn 0-2 år	154 400	162 000	4,9 %
Barn 3-6 år	116 800	122 700	5,1 %

- Den enkelte barnehage har krav på 100 % av vedtatte satser.
- Det er tatt utgangspunkt i 13 % pensjonskostnader ved beregning av tilskudd. Ikke-kommunale barnehager som kan dokumentere høyere pensjonsutgifter kan søke om å få dette kompensert. Jf. forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 4a
- Tilskuddsgrunnlaget er indeksregulert med kommunal deflator for 2019 og 2020. Foreløpig deflator for 2020 er 3,1. Endelig tilskuddssats kan bli justert på bakgrunn av eventuelle endringer i kommunal deflator når Nasjonalbudsjettet er vedtatt.
- Det er tatt utgangspunkt i nasjonale satser 2020 for familiebarnehager og for kapitalkostnader. Ved justering av nasjonale satser justeres kommunens satser tilsvarende.
- Reduksjon av tilskudd skal vurderes for barnehager med vesentlig lavere bemanning/lønnskostnader og hvor eier tar ut urimelig høyt utbytte/overskudd
- Barnehagene plikter å informere kommunen ved store aktivitetsendringer. Barnetallet i kommunale og private barnehager telles månedlig.

Postboks 319
8001 Bodø
Telefon 75 55 50 00
www.bodo.kommune.no